

Nieuwsbrief Rechtspraak Europa

Aflevering 2 – 2026

vrijdag 6 februari 2026

Inhoud

In deze nieuwsbrief vindt u de volgende onderwerpen:
(Door op het onderwerp te klikken komt u direct bij de uitspraken
op het betreffende rechtsgebied.)

INHOUD.....	1
LEESWIJZER.....	3
DEEL I – RECHTSPRAAK	4
Aanbesteding en overheidsopdrachten.....	4
Arbeid, sociale zekerheid en vrij verkeer werknemers.....	7
Asiel, migratie en Unieburgerschap	11
Beginnelen EU recht.....	17
Belastingen.....	17
Belastingen, accijns.....	18
Belastingen, btw	19
Belastingen, vennootschapsbelasting	22
Bestuursrecht	22
Brexit	23
Broeikasgasemissierechten	23
Civil.....	23
Consumenten	24
Databankenrecht	27
Detentie, politiebehandeling en politieonderzoek	28
Diensten, elektronische communicatiediensten	28
Digitalisering, social media en AI	30
Discriminatie en gelijke behandeling	31
Douane, tariefindeling, handel en antidumping.....	32
EHRM	34
Energiemarkt.....	34
Euthanasie	36
Financiële markt en diensten, EMU, Bankenunie	36
GBVB, buitenlandse politiek en defensie	39
Gewasbeschermingsmiddelen	40
Gezondheid, levensmiddelen en etikettering	40
Grondrechten (Handvest), EVRM, Raad van Europa	41
HvJ – procesrecht	42
Huiselijk geweld en geweld tegen vrouwen	42
IE - Intellectuele eigendom.....	45
Institutioneel	49
IPR.....	51

Maandelijks overzicht van de rechtspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU).

De Nieuwsbrief Rechtspraak Europa werd in 2011 opgericht door Marc de Werd (gerechtshof Amsterdam) en Joanne Bik (LBVr).

Kernredactie: Larisa Alwin, Joanne Bik, Dionne Emmanouilidis, Mariëlle Leenaers en Marc de Werd. Vaste medewerkers: Anne-Marie ten Bosch, Cleo Dermout, Stefan Flipse, Nicolien Keerewe, Babet van den Kommer, Nadine Laatsch, Suus Pesch, Chris Sillen en Lotte Veltcamp Helbach.

Rechtspraak Europa komt tot stand door een samenwerkingsverband tussen het Gerechtshof Amsterdam en het Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak (LBVr), en wordt gepubliceerd op de website van de rechtspraak en op MKO (alleen intern). Het archief is te raadplegen op rechtspraak.nl.

Rechtspraak Europa rechtstreeks ontvangen? Stuur een mail naar RechtspraakEuropa@rechtspraak.nl om te worden toegevoegd aan de verzendlijst.

Afmelden kan via deze [link](#).

Kansspelen.....	52
Klokkenluiders.....	52
Kwekersrechten.....	52
Landbouw en visserij.....	52
LHBTI.....	53
Luchtvaart.....	53
Mededinging.....	55
Mijnbouw.....	58
Milieu, natuur, duurzame energie.....	59
Overlevering en uitlevering.....	61
Privacy en persoonsgegevens.....	63
Procesrecht HvJ.....	66
Procesrecht en recht op eerlijk proces.....	66
Procesrecht en recht op eerlijk proces – civiel recht.....	68
Procesrecht en recht op eerlijk proces – strafrecht.....	69
Recht op effectieve rechtsbescherming en toegang tot de rechter.....	72
Recht op leven en verbod op foltering en onmenselijke behandeling.....	72
Rechtsstaat en rechterlijke macht.....	73
Sport.....	75
Staatssteun.....	75
Strafrecht.....	77
Vennootschapsrecht.....	80
Verkiezingen en kiesrecht.....	80
Vervoer, reizen en rijbewijs.....	81
Verzekeringen.....	81
Vrij verkeer.....	82
Vrijheid van meningsuiting en persvrijheid.....	83
Vrijheid van vereniging en demonstratierecht.....	86
Witwassen en terrorisme.....	86
DEEL II – ALGEMEEN.....	88
CURSUS EN OPLEIDING.....	88
NIEUWSBRIEVEN.....	89
NL ZAKEN BIJ HET HvJEU.....	91
NL PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN.....	91
NL ZAKEN BIJ HET EHRM.....	92
VERZOEKEN PROTOCOL NO. 16 BIJ HET EVRM.....	92

Leeswijzer

De redactie heeft ervoor gekozen om de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU) en het Gerecht per rubriek gezamenlijk aan te bieden. De toenemende vervlechting van het EU recht en het EVRM sinds het Verdrag van Lissabon (2009) is met name zichtbaar op het terrein van de grondrechtenbescherming. Deze ontwikkeling naar een Europees *ius commune* maakt dat beide kenbronnen in een juridische casus gelijktijdig relevant kunnen zijn. De redactie wil aldus recht doen aan die Europese realiteit.

- Om sneller te scrollen: klik op tweede icoon van boven “bladwijzers”, de index blijft dan in de linkerkolom staan.
- De nieuwsbrief is ingedeeld in alfabetisch gerangschikte onderwerpen.
- Om de lengte van de nieuwsbrief in te perken worden voortaan van de prejudiciële verwijzingen geen samenvattingen meer opgenomen. De signaleringen van nieuwe prejudiciële verwijzingen bevatten een link naar de verwijzingsuitspraak op de website van Curia en een link naar de samenvatting op ECER (indien beschikbaar). Bij de Nederlandstalige verwijzingsuitspraken (afkomstig van Nederlandse en Belgische rechters) wordt daarnaast ook een samenvatting opgenomen.

Het is overigens eenvoudig een prejudiciële verwijzing terug te vinden op Curia met zaaknummer of, indien dat zaaknummer niet bekend is, door bijvoorbeeld te zoeken op onderwerp of herkomst van de prejudiciële vraag. De snelste manier is door te klikken op de drie puntjes bij het vak “documenten” en aldaar te klikken op “verzoeken om een prejudiciële beslissing”.

Volledigheid en selectiecriteria

- Voor wat betreft de Europese uitspraken streeft de redactie ernaar een volledig overzicht te geven van de voor Nederland relevante uitspraken.
- Alle prejudiciële verwijzingen uit alle lidstaten worden opgenomen in de nieuwsbrief.
- De Nederlandse uitspraken die in de nieuwsbrief staan, worden opgenomen omdat er een blog over is of omdat iemand de redactie heeft gewezen op een bepaalde uitspraak. Het overzicht van de Nederlandse jurisprudentie is dus niet volledig. Signalering van een relevante Nederlandse uitspraak wordt zeer op prijs gesteld.
- De redactie houdt ontwikkelingen bij via Twitter, Legal Intelligence etc. Uiteraard is dit overzicht niet volledig. Datzelfde geldt voor opleidingen, literatuur en noten bij arresten. Ook hiervoor geldt dat signalering door lezers op prijs wordt gesteld.

Deel I – Rechtspraak

Aanbesteding en overheidsopdrachten

HvJ – ARREST – C-692/23 (AVR-Afvalverwerking) – 15 januari 2026 – Nederland –
Gerechtshof Den Haag – ECLI:EU:C:2026:4 – conclusie – arrest

Richtlijn 2014/24/EU – Afvalverwerking – Aanbestedingsprocedure – Quasi-inhouse-uitzondering

De gemeenten van de provincie Friesland hebben AF opgericht als gezamenlijke afvalverwerker. Na die datum zijn ook andere, buiten deze provincie gelegen Nederlandse gemeenten aandeelhouder geworden. Irado is in 2000 door drie gemeenten van de provincie Zuid-Holland ((Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk) opgericht als uitvoeringsorganisatie voor met name afvalbeheer. Irado is in 2017 aandeelhouder geworden van AF en laat sinds 1 januari 2017 het huishoudelijk restafval dat zij in deze drie Zuid-Hollandse gemeenten inzamelt, door AF verwerken. Deze gemeenten hebben voor de verwerking van huishoudelijk restafval geen aanbestedingsprocedure gevolgd en beroepen zich daarvoor op de zogeheten quasi-inhouse-uitzondering (met meerdere controlerende aanbestedende diensten).

Volgens de verwijzende rechter moet onder meer worden nagegaan of AF in haar verhouding tot de haar controlerende aanbestedende diensten voldoet aan de voorwaarde van artikel 12, lid 3, eerste alinea, onder b), van deze richtlijn, gelezen in samenhang met artikel 12, lid 5, eerste alinea, van die richtlijn. Volgens deze bepaling moet meer dan 80 % van de activiteiten van de gecontroleerde rechtspersoon de uitvoering behelzen van taken die hem zijn toegewezen door de controlerende aanbestedende diensten. Dit percentage wordt met name vastgesteld aan de hand van het criterium van de omzet.

Italië en Oostenrijk hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: Artikel 12, lid 3, eerste alinea, onder b), van richtlijn 2014/24/EU, gelezen in samenhang met artikel 12, lid 5, eerste alinea, van richtlijn 2014/24, moet aldus worden uitgelegd dat, in het geval dat de voorwaarde volgens welke meer dan 80 % van de activiteiten van de gecontroleerde rechtspersoon de uitvoering moet behelzen van taken die hem zijn toegewezen door de controlerende aanbestedende diensten vastgesteld wordt aan de hand van het criterium van de omzet, en deze gecontroleerde rechtspersoon de moedermaatschappij van een groep is, bij deze voorwaarde is vereist dat ook met de omzet van de andere tot deze groep behorende entiteiten rekening wordt gehouden, in voorkomend geval op basis van de geconsolideerde omzet die deze rechtspersoon moet vaststellen overeenkomstig de artikelen 22 en 24 van richtlijn 2013/34/EU.

HvJ – ARREST – C-590/24 (AK Dihopolec e.a.) – 22 januari 2026 – Slowakije –
ECLI:EU:C:2026:41 – geen conclusie – arrest

Richtlijn 2014/23 – Richtlijn 2014/24 – Artikel 49 Handvest – Overheidsopdrachten – Concessieovereenkomsten – Uitsluitingsgronden – Nationaal register van partners van de publieke sector – Vereiste van onpartijdigheid van persoon die bevoegd is om te zorgen voor inschrijving van partner van publieke sector in dat register – Geldboete – Automatische uitsluiting van deelname aan overheidsopdrachten – Strafrechtelijk karakter van sanctie – Voorzienbaarheid en evenredigheid van de sanctie – Rechtzekerheidsbeginsel

De Slowaakse wet RPPS vereist de inschrijving in een register van natuurlijke en rechtspersonen die vermogensrechtelijke betrekkingen met de publieke sector wensen aan te gaan en die als gevolg

daarvan financiële middelen ontvangen. Voor inschrijving moet een onafhankelijke bevoegde persoon, zoals een advocaat of notaris, de uiteindelijke begunstigde controleren en de inschrijving aanvragen. De partner van de publieke sector wordt in het RPPS doorgehaald wanneer een hem opgelegde geldboete definitief is geworden en niet binnen de door de bevoegde rechter gestelde termijn is betaald.

In deze zaak zijn geldboetes opgelegd aan een vennootschap, haar bestuurders en de bevoegde persoon (Dlhopolec). De rechter was van oordeel dat er objectieve elementen bestonden die twijfel doen rijzen over de onpartijdigheid van de bevoegde persoon in de zin van de RPPS. Het beroep tegen deze beslissingen werd verworpen, waarna cassatieberoep werd ingesteld bij de hoogste rechter.

De verwijzende rechter benadrukt dat de RPPS niet voorziet in specifieke criteria met betrekking tot de hoedanigheid, de aard, de duur of de nauwheid van de betrekkingen of banden die twijfel kunnen doen rijzen over de onpartijdigheid van de bevoegde persoon, en dat deze bepaling de registratieautoriteit, die de sanctie oplegt, een ruime beoordelingsmarge toekent. Deze rechter vraagt zich dan ook af of het opleggen van de geldboete als voorzienbaar en evenredig kan worden beschouwd, en dus als verenigbaar met de Unierechtelijke beginselen inzake straffen, in het bijzonder met artikel 49 van het Handvest.

Hof: Artikel 49, lid 1, van het Handvest en het rechtszekerheidsbeginsel verzetten zich niet tegen een nationale regeling volgens welke de persoon die bevoegd is om te zorgen voor de inschrijving van een vennootschap in een register van partners van de publieke sector, die inschrijving niet mag verrichten indien de betrekkingen die hij met de partner van de publieke sector onderhoudt twijfel kunnen doen rijzen over zijn onpartijdigheid, in het bijzonder wegens persoonlijke of vermogensrechtelijke banden met die partner van de publieke sector, zonder dat andere criteria zijn gepreciseerd aan de hand waarvan die onpartijdigheid kan worden beoordeeld en terwijl de niet-naleving van dit vereiste van onpartijdigheid tot de oplegging van een sanctie van strafrechtelijke aard leidt, voor zover die bevoegde persoon en die partner van de publieke sector, gelet op de bewoordingen van die nationale regeling en de uitlegging ervan op basis van de gebruikelijke methoden van uitlegging van het recht door de bevoegde nationale rechterlijke instanties, in staat zijn om op voldoende duidelijke en nauwkeurige wijze te bepalen welk handelen of nalaten tot hun strafrechtelijke aansprakelijkheid kan leiden.

Artikel 49, lid 1, van het Handvest en het rechtszekerheidsbeginsel verzetten zich niet tegen een nationale regeling die, in geval van niet-naleving van het vereiste van onpartijdigheid dat is opgelegd aan de persoon die bevoegd is om te zorgen voor de inschrijving van een vennootschap in het register van partners van de publieke sector, enkel bepaalt dat aan die vennootschap een geldboete wordt opgelegd die overeenkomt met het bedrag van het economische voordeel dat deze vennootschap in het kader van haar betrekkingen met de publieke sector heeft verkregen, zonder de parameters te preciseren aan de hand waarvan dat voordeel kan worden vastgesteld, voor zover die parameters voortvloeien uit een gebruikelijke methode van uitlegging van het recht die door de bevoegde nationale rechterlijke instanties wordt toegepast, zodat die vennootschap in staat is om op voldoende duidelijke en nauwkeurige wijze te bepalen aan welke sancties zij zich in geval van schending van die regeling blootstelt.

Artikel 49, lid 3, van het Handvest verzet zich tegen een nationale regeling waarbij aan een vennootschap die deze regeling heeft geschonden automatisch een geldboete wordt opgelegd die overeenkomt met het bedrag van het economische voordeel dat deze vennootschap in het kader van haar betrekkingen met de publieke sector heeft verkregen, zonder dat de bevoegde autoriteit bij de vaststelling van het bedrag van die geldboete rekening kan houden met enige omstandigheid die verband houdt met de niet-nakoming van de verplichting in kwestie. Daarentegen moet artikel 49, lid 3, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie aldus worden uitgelegd dat het zich niet verzet tegen een nationale regeling die voorziet in de oplegging van een geldboete met een onder- en bovengrens, mits de bevoegde autoriteit in het bijzonder rekening houdt met de aard, de ernst, de wijze en de gevolgen van de niet-nakoming van de verplichting in kwestie.

HvJ – ARREST – C-812/24 (LIPOR en PreZero Portugal) – 22 januari 2026 – ECLI:EU:C:2026:38 – geen conclusie – arrest

Richtlijn 2014/24/EU – Gunning van opdrachten – Begrip ‘ondernemers’ – Onderaanneming dochteronderneming die voor 100 % eigendom is van moedermaatschappij – Draagkracht andere entiteiten van samenwerkende personen – Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA)

LIPOR heeft een openbare aanbestedingsprocedure uitgeschreven voor de gunning van een opdracht voor het vervoer en het storten van afval. De inschrijver moest o.a. een verklaring indienen waarin werd gespecificeerd welke prestaties werden uitbesteed, vergezeld van een verbintenisverklaring van de onderaannemers.

LIPOR heeft de inschrijving van PreZero op de eerste plaats gerangschikt, vóór die van Semural. Semural heeft deze rangschikking aangevochten bij LIPOR o.m. met het betoog dat PreZero van de aanbestedingsprocedure had moeten worden uitgesloten wegens niet-naleving van de aanbestedingsregels: PreZero heeft geen onderaannemingsverklaring ingediend met betrekking tot Valor RIB en bij de inschrijving geen UEA, hetgeen eveneens een grond voor uitsluiting van haar inschrijving vormt die niet kan worden geregulariseerd.

Volgens LIPOR vormt het ontbreken van die verklaring geen belemmering voor de controle of de inschrijving aan de eisen van de aanbesteding voldoet aangezien PreZero in haar inschrijving te kennen heeft gegeven dat zij het volledig aandelenkapitaal van Valor RIB in handen heeft. Het zou daarom te ver gaan om aan te nemen dat er sprake is van onderaanneming, ook al is Valor RIB formeel een van PreZero onderscheiden juridische entiteit. In de praktijk zou PreZero voor de uitvoering van een deel van de betrokken opdracht geen beroep doen op een derde, maar enkel middelen inzetten die, zij het indirect, volledig aan haar toebehoren. LIPOR heeft het verzoek van Semural afgewezen, de aanvankelijke rangschikking van de inschrijvingen gehandhaafd en voorgesteld om de betrokken opdracht aan PreZero te gunnen.

Semural start een procedure en wordt in het gelijk gesteld bij de rechter. LIPOR heeft daarop beroep tot herziening van dat arrest ingesteld bij de verwijzende rechter. LIPOR betoogt dat een entiteit die voor 100 % in handen is van de inschrijver niet kan worden beschouwd als een onderaannemer en dat de wettelijke vereisten voor onderaanneming bijgevolg niet op haar van toepassing zijn.

De verwijzende rechter wijst op arrest HvJ C-631/21 (Taxi Horn Tours) waaruit volgt dat indien een gemeenschappelijke onderneming meent voor de uitvoering van een overheidsopdracht een beroep te moeten doen op de eigen middelen van bepaalde vennoten, zij moet worden geacht een beroep te doen op de draagkracht van andere entiteiten in de zin van artikel 63 van richtlijn 2014/24 en niet alleen haar eigen UEA moet indienen, maar ook het UEA van elk van de vennoten op wier draagkracht zij een beroep wil doen.

De verwijzende rechter vraagt zich af of deze uitlegging kan worden toegepast op een situatie waarin een ondernemer voor de uitvoering van een opdracht gebruik wil maken van de uitrusting en de diensten van een andere vennootschap waarvan hij 100 % van het kapitaal in handen heeft, waarvan hij de enige vennoot is en waarvan een van de bestuurders ook zijn eigen bestuurder is.

Hof: Artikel 63, lid 1, van richtlijn 2014/24/EU moet aldus worden uitgelegd dat een moedermaatschappij zich op de draagkracht van andere entiteiten beroept wanneer zij voor de uitvoering van een overheidsopdracht gebruik wil maken van de draagkracht van een dochteronderneming waarvan zij het volledige kapitaal in handen heeft.

Artikel 56, lid 3, van richtlijn 2014/24 moet aldus worden uitgelegd dat een moedermaatschappij die een beroep wil doen op de draagkracht van een dochteronderneming waarvan zij het volledige kapitaal in handen heeft en waarvan een van de bestuurders tevens bestuurder van de moedermaatschappij is, niet van een aanbestedingsprocedure kan worden uitgesloten op de enkele grond dat zij het UEA van deze dochteronderneming niet bij haar inschrijving heeft gevoegd, aangezien een dergelijk verzuim kan

worden geregulariseerd voor zover geen enkele bepaling van nationaal recht daaraan in de weg staat en deze regularisatie wordt uitgevoerd met inachtneming van de beginselen van gelijke behandeling en transparantie.

Arbeid, sociale zekerheid en vrij verkeer werknemers

HvJ – ARREST – C-633/24 (Sovisso) – 22 januari 2026 – Italië – ECLI:EU:C:2026:36 – geen conclusie – arrest

Verordening (EG) nr. 883/2004 – Sociale zekerheid – Migrerende werknemers – Gelijke behandeling – Samentelling van tijdvakken — Overeenkomst EG-Zwitserland over het vrije verkeer van personen – Invaliditeitsuitkeringen – Aanvulling om het wettelijke minimumbedrag van de invaliditeitsuitkering te garanderen

Verzoeker heeft in Zwitserland en Italië socialezekerheidsbijdragen betaald. Hij heeft in Italië invaliditeitsuitkering aangevraagd en een aanvulling daarop om het in het nationale recht vastgelegde wettelijke minimumbedrag te garanderen. Verzoeker is uitgesloten van de aanvulling omdat hij niet voldeed aan de in de Italiaanse wetgeving gestelde voorwaarde voor verzekerden die in andere lidstaten bijdragen hebben betaald die inhoudt dat iemand ten minste tien jaar bijdragen in Italië heeft betaald. Verzoeker had echter slechts vijf jaar bijgedragen in Italië en werd dus uitgesloten van de aanvulling. Voor degenen die uitsluitend in Italië bijdragen hebben betaald, gold echter als voorwaarde dat vijf jaar bijdragen waren betaald in Italië, waarvan drie in de loop van de laatste vijf jaar.

De verwijzende rechter heeft het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de vraag of de Italiaanse wetgeving in overeenstemming is met de EU-regels.

Hof: Artikel 58 van verordening (EG) nr. 883/2004, moet aldus worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een regeling van een lidstaat die de toekenning van een aanvulling om het minimumbedrag van een invaliditeitsuitkering te garanderen voor verzekerden die in andere lidstaten bijdragen hebben betaald, afhankelijk stelt van een tijdvak van bijdragebetaling van tien jaar in die lidstaat, terwijl die regeling de toekenning van deze aanvulling voor degenen die uitsluitend in die lidstaat bijdragen hebben betaald, afhankelijk stelt van een tijdvak van bijdragebetaling van vijf jaar in die lidstaat, waarvan drie in de loop van de laatste vijf jaar.

HvJ – ARREST – C-668/24 (Fondazione Teatro alla Scala di Milano) – 29 januari 2026 – Italië – ECLI:EU:C:2026:60 – geen conclusie – arrest

Richtlijn 1999/70/EG – Raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd – Stichtingen voor dans, opera en orkesten – Clausule 5 – Sanctionering van misbruik van opeenvolgende arbeidsovereenkomsten of arbeidsverhoudingen voor bepaalde tijd – Nationale regeling die geen omzetting van de arbeidsovereenkomst toestaat, maar wel voorziet in vergoeding voor de geleden schade

De zaak gaat over een ballerina die jarenlang voor een stichting werkte op basis van opeenvolgende contracten. Zij voert aan dat de overeenkomsten die zij als zelfstandige met de stichting heeft gesloten, onrechtmatig zijn. Zij heeft de rechter verzocht vast te stellen dat de arbeidsverhouding naar haar aard een arbeidsverhouding in loondienst is, en te gelasten dat zij opnieuw in dienst wordt genomen, op grond dat de opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd misbruik opleveren.

De hoogste Italiaanse rechter oordeelt sinds 2023 dat in de sector van stichtingen voor dans, opera en orkesten geen omzetting naar een vast contract mogelijk is. In zijn prejudiciële vraag verwijst hij naar

een nationale regeling die voorziet in twee afzonderlijke maatregelen als sancties voor misbruik van opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, te weten, ten eerste, de mogelijkheid om vergoeding van de geleden schade te verkrijgen en, ten tweede, de mogelijkheid dat de bestuurders van de betrokken stichting voor dans, opera en orkesten aansprakelijk worden gesteld in geval van grove schuld of opzettelijke schending van de nationale regeling inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd.

De verwijzende rechter wil weten of clause 5 van de raamovereenkomst zich verzet tegen een nationale regeling die misbruik van opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd niet automatisch bestraft door deze om te zetten naar een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd. De verwijzende rechter verwijst naar arrest HvJ C-331/17 (Sciotto).

Het Hof benadrukt dat die zaak meer was gericht op de vraag of de omzetting van tijdelijke arbeidsovereenkomsten naar onbepaalde tijd als sanctie verplicht is, terwijl het hoofdgeding zich richt op de effectiviteit van alternatieve maatregelen (zoals schadevergoeding en persoonlijke aansprakelijkheid van bestuurders) die specifiek zijn voor de sector van stichtingen voor dans, opera en orkesten.

Hof: Clause 5 van de raamovereenkomst verzet zich niet tegen een nationale regeling, zoals uitgelegd door een hoogste nationale rechterlijke instantie, volgens welke de op arbeidsverhoudingen betrekking hebbende algemene regels die bedoeld zijn om misbruik van opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd te bestraffen door die overeenkomsten automatisch om te zetten in arbeidsovereenkomsten voor onbepaalde tijd, niet van toepassing zijn op de sector van stichtingen voor dans, opera en orkesten, en die als sanctiemaatregel voor misbruik van opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd in deze sector, ten eerste bepaalt dat – onverminderd de mogelijkheid om schadevergoeding te verkrijgen voor grotere schade – een minimumbedrag kan worden toegekend als vergoeding van de geleden schade, waarvan het bewijs op basis van een vermoeden kan worden geleverd, en ten tweede voorziet in de mogelijkheid dat de bestuurders van deze stichtingen aansprakelijk worden gesteld in geval van grove schuld of opzettelijke schending van de nationale regeling inzake die overeenkomsten, voor zover deze maatregelen het mogelijk maken het vastgestelde misbruik doeltreffend te bestraffen, hetgeen aan de nationale rechter staat om te beoordelen. Indien die rechter van oordeel is dat misbruik van arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd in de sector van stichtingen voor dans, opera en orkesten op grond van deze maatregelen niet doeltreffend kan worden bestraft, dient hij zijn nationale recht zoveel mogelijk in overeenstemming met die clause uit te leggen teneinde de volle werking van richtlijn 1999/70 te verzekeren en tot een oplossing te komen die in overeenstemming is met de daarmee nagestreefde doelstelling.

HvJ – ARREST – C-654/24 (Bariello) – 29 januari 2026 – Italië – ECLI:EU:C:2026:57 – geen conclusie – arrest

Richtlijn 1999/70/EG – Raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd – Clause 4 – Non-discriminatiebeginsel – Vergoeding elektronische kaart – Toekenning voorbehouden aan docenten in vaste dienst — Nationale rechtspraak op grond waarvan het betreffende voordeel niet achteraf aan de betrokken docenten kan worden toegekend wanneer zij niet langer deel uitmaken van het onderwijsstelsel – Voorwaarden schadevergoeding

M.M. heeft vier schooljaren gewerkt als docent met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd. Het ministerie heeft geweigerd haar voor de vier schooljaren de jaarlijkse vergoeding toe te kennen in de vorm van een elektronische kaart met een nominale waarde van 500 EUR waarmee docenten zich kunnen bijscholen. Zij heeft beroep ingesteld waarin zij alsnog uitbetaling vordert.

Hoewel eerder is vastgesteld dat het uitsluiten van docenten met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd van het voordeel van de kaart in strijd is met het Unierecht, heeft de hoogste Italiaanse rechter bepaald dat alleen docenten die op het moment van de rechterlijke uitspraak nog in het onderwijs

werkzaam zijn, achteraf recht hebben op de kaart. Omdat M.M. het onderwijsstelsel inmiddels heeft verlaten, werd haar aanspraak volgens die rechtspraak met terugwerkende kracht uitgesloten.

Wel zou zij schadevergoeding kunnen vorderen. Volgens de verwijzende rechter zijn de voorwaarden daarvoor in strijd met het discriminatieverbod van clause 4 van de raamovereenkomst, aangezien zij niet van toepassing zijn op docenten die in vaste dienst zijn. Gelet op de voorwaarden zou een door M.M. ingesteld beroep moeten worden verworpen, aangezien zij niet heeft aangevoerd of aangetoond dat er sprake is van specifieke schade die verschilt van het loutere verlies van het economische voordeel van 500 EUR per jaar. De verwijzende rechter is van oordeel dat de schade bestaat in het feit dat M.M. het aan de betrokken elektronische kaart verbonden bedrag is onthouden.

De verwijzende rechter twijfelt of de weigering om de vergoeding toe te kennen verenigbaar is met het Unierecht.

Hof: Clause 4, punt 1, van de raamovereenkomst, staat niet in de weg aan nationale rechtspraak op grond waarvan, bij een vordering van een docent met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd voor een schadeloosstelling voor het feit dat hem als gevolg van een met deze bepaling strijdige nationale regeling onterecht een financieel voordeel van 500 EUR per jaar werd onthouden dat wordt toegekend door middel van een elektronische kaart waarmee goederen en diensten kunnen worden gekocht die bestemd zijn voor de bijscholing van docenten, ten eerste voor de toekenning achteraf van deze kaart de voorwaarde geldt dat deze docent nog deel moet uitmaken van het onderwijsstelsel en ten tweede deze docent, indien deze kaart niet achteraf wordt toegekend, alleen onder bepaalde specifieke voorwaarden aanspraak kan maken op vergoeding van de schade die wegens die niet-toekenning werd geleden, mits al deze voorwaarden ook gelden voor docenten in vaste dienst die erom verzoeken deze kaart achteraf toe te kennen, en de procedureregels voor de uitoefening van dit recht op schadevergoeding bovendien in overeenstemming zijn met de beginselen van gelijkwaardigheid en doeltreffendheid.

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-713/25 (Suomen Elintarviketyöläisten Liitto), verwijzing uit **Finland** over **gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid** en beroep, een bij **cao** geregelde **eenmalige bijzondere uitkering** aan **werknemers** aan wie ten tijde van de uitkering **loon** werd betaald (**vrouwen met zwangerschapsverlof** kregen daardoor niet de uitkering) en de vraag of dit **indirecte discriminatie** oplevert
- C-765/25 (Voking), verwijzing uit **Hongarije** over praktijk van lidstaat waarbij de gecombineerde **verblijfsvergunning** van een Chinese werknemer in geval van **beëindiging van het dienstverband na de kennisgeving van de werkgever haar geldigheid** verliest, zonder dat de vreemdelingendienst een gemotiveerd individueel besluit tot intrekking van de vergunning heeft genomen waartegen een rechtsmiddel kan worden aangewend en de verenigbaarheid met **richtlijn 2011/98/EU**
- C-784/25 (Eläketurvakeskus), verwijzing uit **Finland** over **A1 verklaring** in een grensoverschrijdende situatie onder **Verordening (EG) nr. 883/2004**, wanneer die verklaring is afgegeven door een andere lidstaat (hier: Noorwegen als EER-staat) en de betrokkene stelt dat hij **geen effectieve rechterlijke bescherming** heeft gehad.
- C-818/25 (Sergas), verwijzing uit **Spanje** over **rechten werkneemster tijdens zwangerschap en lactatie**
- C-772/25 (Delna), verwijzing uit **Spanje** over een nationale overgangsregeling die **vrouwen** die een **nabestaandenpensioen** ontvangen, **verplicht te kiezen tussen dat pensioen en een ouderdomspensioen**, verenigbaar is met het Unierecht inzake **gelijke behandeling van mannen en vrouwen**

NOOT – HvJ 11 november 2025, C-19/23 (Denemarken/Parlement en Raad)

Case C-19/23 on the Minimum Wage Directive; EU Competences and the CJEU's Refusal to Restrain the Legislature on Pay ([Verfassungsblog](#))

CONSULTATIE

- Informatie- en communicatiesysteem voor markttoezicht – details en functies van de module “dwangarbeid”, Feedback mogelijk van 3 februari 2026 - 3 maart 2026 ([EC](#))
- Europese socialezekerheidskaart – voorstel verordening, Raadplegingsperiode 22 januari 2026 - 16 april 2026 ([EC](#))

OVERIG

- European Committee of social rights highlights key gaps in labour rights protection across Europe ([COE](#))
- [Frans Pennings](#) en [Saskia Peters](#), De ontwikkeling van het Europese arbeidsrecht Van ondergeschoven kind naar volwaardig gezinslid? ([NJB](#))
- BNC fiche: Europees Aanvullend Pensioenpakket (IORP II , PEPP) ([Kamerstuk 22112, nr. 4230](#))

EHRM factsheets en case-law guide

- [Trade union rights](#)
- [Legal professional privilege](#)
- [Slavery, servitude and forced labour](#)
- [Surveillance at workplace](#)
- [Work-related rights](#)
- [Guide on Article 4 of the European Convention on Human Rights](#)

WIKI

- [Wiki Coördinatieverordeningen 1408 71 en 883 2004 en de bijbehorende toepassingsverordeningen](#)

Asiel, migratie en Unieburgerschap

HvJ – ARREST – C-742/24 (Havvitt) – 15 januari 2026 – Ierland – ECLI:EU:C:2026:15 – geen conclusie – arrest

Richtlijn 2013/33/EU – Artikel 15, lid 1 – Verzoeker om internationale bescherming — Afwijzing verzoek om toegang tot de arbeidsmarkt – Te laat indienen formulier – Vertraging behandeling verzoek om internationale bescherming die gedeeltelijk aan de verzoeker te wijten is

LK, een Georgische staatsburger, heeft in Ierland internationale bescherming aangevraagd en later toegang tot de arbeidsmarkt. De behandeling van zijn verzoek om internationale bescherming heeft vertraging opgelopen omdat hij de vereiste vragenlijst (IPO 2) een dag na het verstrijken van de verleende termijn heeft ingediend, ondanks meerdere keren uitstel. De Ierse bevoegde autoriteit heeft zijn verzoek om toegang tot de arbeidsmarkt afgewezen omdat de vertraging voor de aanvraag internationale bescherming aan LK toe te schrijven is. De High Court heeft geoordeeld dat die conclusie niet logisch is en heeft de beslissing vernietigd. De zaak kwam vervolgens bij de Supreme Court terecht. Die rechter twijfelt in hoeverre de vertraging geheel of gedeeltelijk aan LK kan worden toegerekend, vooral als gevolg van externe factoren zoals de COVID-19-pandemie, en vraagt zich af hoe richtlijn 2013/33 moet worden uitgelegd wat betreft vertragingen die (gedeeltelijk) aan de verzoeker zijn te wijten.

Hof: Artikel 15, lid 1, van richtlijn 2013/33/EU moet aldus worden uitgelegd dat de vertraging die aan de verzoeker om internationale bescherming in de zin van deze bepaling te wijten is, niet alleen de vertraging of het deel van de vertraging omvat die/dat uitsluitend aan deze verzoeker te wijten is, maar ook – wanneer er sprake is van een vertraging met gemengde oorzaken, dat wil zeggen dat deze zowel aan het gedrag van de verzoeker als aan de ontvangende lidstaat en/of aan externe factoren, zoals met name een pandemie, te wijten is – het gedeelte van die vertraging dat, gelet op alle omstandigheden van het concrete geval, overeenkomt met de mate van verantwoordelijkheid die aan die verzoeker kan worden toegerekend.

Artikel 15, lid 1, van richtlijn 2013/33 moet aldus worden uitgelegd dat het zich niet verzet tegen een regeling van een lidstaat op grond waarvan de nationale autoriteit die bevoegd is om toegang te verlenen tot de arbeidsmarkt in die lidstaat, een dergelijke toegang kan weigeren aan een verzoeker om internationale bescherming wiens verzoek al minstens negen maanden eerder in die lidstaat is ingediend maar nog steeds niet in eerste aanleg is behandeld om redenen die „gedeeltelijk” aan die verzoeker kunnen worden toegeschreven, voor zover die weigering alleen berust op de periode waarvoor een causaal verband is vastgesteld tussen het gedrag van die verzoeker en de vertraging, dan wel, in geval van een vertraging met gemengde oorzaken, op het gedeelte van die periode dat overeenkomt met de mate van verantwoordelijkheid die aan de verzoeker kan worden toegerekend.

HvJ – ARREST – C-431/24 (Multan) – 29 januari 2026 – Nederland – Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Roermond – ECLI:EU:C:2026:53 – geen conclusie – arrest

Richtlijn 2013/32 – Artikelen 4, 19 en 47 Handvest – Verzoek om internationale bescherming van Christen uit Pakistan – Fatwa – Informatievergaring – Toegang tot informatie in dossier – Beginsel van non-refoulement – Recht op een eerlijk proces – Onderzoek in het land van herkomst van verzoeker

Verzoeker is een christen uit Pakistan die een verzoek om internationale bescherming in Nederland heeft ingediend omdat tegen hem een fatwa is uitgevaardigd. Om zijn relaas te staven heeft hij onder meer verklaringen afgelegd en een bij een rechtbank in Pakistan gelegaliseerde kopie van de fatwa overgelegd, alsmede andere documenten. De minister van Buitenlandse Zaken heeft de

onderzoeksresultaten neergelegd in een individueel ambtsbericht en deze ter beschikking gesteld aan de staatssecretaris.

De staatssecretaris heeft het verzoek om internationale afgewezen als kennelijk ongegrond met een terugkeerbesluit zonder termijn voor vrijwillig vertrek en een inreisverbod voor de duur van twee jaar. Verzoeker heeft hiertegen beroep ingesteld bij de verwijzende rechter en erover geklaagd dat hij onvoldoende toegang heeft tot de stukken die ten grondslag liggen aan het besluit.

Een andere kamer van de verwijzende rechter dan die welke het hoofdgeding ten gronde behandelt, heeft in februari 2023 een beslissing op grond van artikel 8:29, lid 3, Awb genomen. In deze beslissing is bepaald dat het gerechtvaardigd was om de openbaarmaking van de onderliggende stukken van het ambtsbericht te beperken tot enkel de verwijzende rechter omdat de door de minister van Buitenlandse zaken aangevoerde belangen van, ten eerste, bronbescherming, ten tweede, bescherming van de bij het onderzoek gehanteerde methoden en technieken, ten derde, bescherming van de persoonlijke levenssfeer van een derde die niet bij het onderzoek betrokken is en, ten vierde, het voorkomen van enige onevenredige benadeling, zwaarder wegen dan het belang van verzoeker in het hoofdgeding om deze stukken in hun geheel te kunnen raadplegen.

De staatssecretaris heeft de rechtsprekende formatie toestemming gegeven om de onderliggende stukken in aanmerking te nemen bij het onderzoek van de zaak, terwijl verzoeker aangaf vooralsnog geen toestemming te geven omdat hij de procedure van artikel 8:29 Awb in strijd achtte met het Unierecht. Hij voert aan dat de staatssecretaris het Unierechtelijke beginsel van eerbiediging van de rechten van de verdediging heeft geschonden door hem geen volledige toegang te verlenen tot de onderliggende stukken.

De verwijzende rechter is van oordeel dat de in artikel 8:29 Awb neergelegde procedure, zoals deze wordt uitgelegd door de Nederlandse rechter, onverenigbaar is met artikel 23, lid 1, van richtlijn 2013/32 (Procedurerichtlijn) zoals uitgelegd door het Hof in het arrest van 22 september 2022, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság e.a. (C-159/21, EU:C:2022:708). Immers wordt niet voldaan aan de voorwaarde van artikel 23, lid 1, tweede alinea, onder b), van deze richtlijn, aangezien de genomen maatregelen niet voldoende zijn om in overeenstemming met deze bepaling te waarborgen dat de rechten van de verdediging worden geëerbiedigd. Bovendien garandeert deze procedure evenmin dat steeds wordt voldaan aan de voorwaarde van artikel 23, lid 1, tweede alinea, onder a), van die richtlijn. Op grond van deze bepaling moet de bevoegde rechter namelijk toegang hebben tot de relevante informatie, maar overeenkomstig de Nederlandse regeling heeft die rechter – met het oog op de toetsing van de rechtmatigheid van het besluit op het verzoek om internationale bescherming – alleen toegang tot de niet-geanonimiseerde versie van de stukken die ten grondslag liggen aan het individuele ambtsbericht indien de partijen daarmee instemmen. Bovendien blijkt uit de bewoordingen en het doel van die bepaling dat deze toegang onvoorwaardelijk is en dus niet afhankelijk kan worden gesteld van de toestemming van partijen.

In deze context vraagt de rechtbank zich af of in casu de wijze waarop het individuele ambtsbericht tot stand is gekomen en dus de wijze waarop de minister van Buitenlandse Zaken het onderzoek ter beantwoording van de vragen van de staatssecretaris heeft verricht, onder artikel 23, lid 1, van richtlijn 2013/32 vallende informatie vormen, in welk geval de bevoegde rechter en de verzoeker om internationale bescherming toegang tot deze informatie moeten krijgen op de wijze omschreven in artikel 23, lid 1, tweede alinea, onder a) en b), van deze richtlijn. Een antwoord op deze vraag acht de rechtbank noodzakelijk, aangezien de wijze waarop de nationale autoriteiten het onderzoek hebben verricht op zich kan leiden tot een risico van schending van het beginsel van non-refoulement. Hierbij is van belang dat de minister van Buitenlandse Zaken geen „beslissingsautoriteit” in de zin van artikel 2, onder f), van richtlijn 2013/32 is en bovendien mogelijk niet beschikt over voldoende deskundigheid om naar behoren het risico van schending van het non-refoulementbeginsel te beoordelen dat voortvloeit uit het feit dat zijn eigen onderzoek verzoeker in het hoofdgeding aan een dergelijk risico zou kunnen hebben blootgesteld.

Nederland en Duitsland hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: Artikel 23, lid 1, van richtlijn 2013/32/EU, gelezen in samenhang met artikel 46 daarvan en in het licht van artikel 47 van het Handvest, moet aldus worden uitgelegd dat in het kader van een beroep bij een nationale rechter die zich moet uitspreken over de rechtmatigheid van een besluit tot afwijzing van een verzoek om internationale bescherming en van een terugkeerbesluit jegens de derdelander die dat verzoek heeft ingediend, informatie over de wijze waarop de autoriteiten van de lidstaat van ontvangst in het land van herkomst van die derdelander een onderzoek hebben verricht om na te gaan of zijn verzoek gegrond is, moet worden beschouwd als „informatie in het dossier van de verzoeker op grond waarvan een beslissing is of zal worden genomen” in de zin van die bepaling wanneer die informatie relevant zou kunnen zijn voor de beoordeling door die rechter of het beginsel van non-refoulement is geëerbiedigd. Dit betekent dat de verzoeker om internationale bescherming en de bevoegde rechter toegang tot deze informatie moeten krijgen op de wijze omschreven in artikel 23, lid 1, tweede alinea, onder a) en b), van deze richtlijn.

HvJ – CONCLUSIE – C-560/24 (Besthame) – 15 januari 2026 – A-G Norkus – Ierland – ECLI:EU:C:2026:11 – conclusie

Richtlijn 2004/38/EG – Unieburgerschap – Recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten – Familieleden Unieburger – Afgeleid verblijfsrecht – Latere naturalisatie van het familielid – Fraude of misbruik van recht en/of schijnhuwelijk

R.S. is als derdelander in 2002 Ierland binnengekomen met een verblijfsvergunning voor studenten. In 2010 – zestien dagen vóór het verstrijken van deze verblijfsvergunning – is R.S. in het huwelijk getreden met een Unieburger die gebruik had gemaakt van haar recht om in Ierland te reizen en te verblijven. Als familielid van een Unieburger heeft hij een verblijfskaart voor vijf jaar gekregen. In 2015 heeft R.S. het Ierse staatsburgerschap verkregen. In 2018 zijn R.S. en zijn echtgenote gescheiden. In 2019 heeft een derdelander een aanvraag tot verblijf in Ierland ingediend op grond dat zij de moeder is van een kind met de Ierse nationaliteit, waarvan R.S. de biologische vader is. Deze aanvraag heeft geleid tot een onderzoek om te beoordelen of het in 2010 gesloten huwelijk een schijnhuwelijk was.

In 2022 heeft de Minister for Justice vastgesteld dat R.S. valse of misleidende documenten en informatie had verstrekt en een schijnhuwelijk had gesloten om een status of een recht te verkrijgen waarop hij anders op grond van richtlijn 2004/38 geen aanspraak had kunnen maken. De minister is van mening dat „alle rechten of elke status die krachtens [deze] richtlijn is toegekend ten gevolge van dit huwelijk [...] worden geacht van meet af aan te zijn ingetrokken”.

R.S. is het daar niet mee eens. De Minister for Justice heeft volgens R.S. *ultra vires* gehandeld. R.S. zou als Iers staatsburger niet langer onderworpen zijn aan de betrokken regelgeving.

Kunnen de bevoegde autoriteiten van een lidstaat op grond van richtlijn 2004/38/EG onderzoeken of een persoon die als familielid van een Unieburger in het verleden een afgeleid verblijfsrecht genoot, misbruik van recht of fraude heeft gepleegd, ook wanneer deze persoon inmiddels de nationaliteit van die lidstaat heeft verkregen en zijn verblijf in die lidstaat dus niet langer op die richtlijn is gebaseerd?

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 35 van richtlijn 2004/38 moet aldus worden uitgelegd dat de bevoegde nationale autoriteiten op grond van die bepaling ook dan nog mogen onderzoeken of en, in voorkomend geval, kunnen vaststellen dan wel tot de conclusie kunnen komen dat een persoon die voorheen krachtens deze richtlijn een afgeleid recht van vrij verkeer genoot, fraude of misbruik van recht heeft gepleegd, wanneer zijn verblijf in de betrokken lidstaat niet langer op die richtlijn is gebaseerd, waaronder tevens de situatie valt waarin die persoon inmiddels de nationaliteit van die lidstaat heeft verworven.

HvJ – CONCLUSIE – C-877/24 (Shamsi) – 22 januari 2026 – A-G Spielmann – Nederland – ABRvS – ECLI:EU:C:2026:37 – [persbericht](#) – [conclusie](#)

Richtlijn 2008/115/EG – Veroordeling tot zeer lange gevangenisstraffen – Onmogelijkheid om in de nabije toekomst aan de terugkeerverplichting te voldoen – Uitzettingsbesluit – Evenredigheidsbeginsel

In 2015 is een Azerbeidzjaanse onderdaan door een Nederlandse rechtbank veroordeeld tot een levenslange gevangenisstraf voor meerdere moorden die hij in mei 2011 had gepleegd. In 2018 werd naar aanleiding van deze veroordeling zijn verblijfsvergunning met terugwerkende kracht tot 12 mei 2011 ingetrokken. Ook werd zijn onmiddellijke verwijdering uit het grondgebied van de Europese Unie bepaald. In 2020 is een Afghaanse staatsburger door een Nederlandse rechtbank veroordeeld tot 25 jaar gevangenisstraf voor twee pogingen tot moord met een terroristisch karakter, gepleegd op de dag van zijn aankomst in Nederland. Hij was in 2018 vanuit Duitsland Nederland binnengekomen, nadat zijn asielaanvraag in Duitsland definitief was afgewezen. In 2023 heeft de minister hem gelast het grondgebied van de EU onmiddellijk te verlaten. De vraag is of in beide gevallen een uitzettingsbesluit geldig kon worden genomen, terwijl uitzetting onmogelijk was vanwege de opgelegde lange gevangenisstraf die op dat moment ten uitvoer werd gelegd. De Nederlandse Raad van State, die zich over deze zaken moest buigen, heeft besloten vragen te stellen aan het Hof van Justitie.

A-G geeft het Hof in overweging: De artikelen 6 en 8 van richtlijn 2008/115/EG verzetten zich niet tegen de uitvaardiging van een terugkeerbesluit tegen een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land die een langdurige gevangenisstraf uitzit wanneer zijn verwijdering pas na afloop van die straf plaatsvindt, op voorwaarde dat de autoriteiten periodiek nagaan of de verwijdering concreet kan worden overwogen, gelet op de ontwikkeling van de strafrechtelijke situatie van de betrokkene. Daarentegen verzetten deze bepalingen, gezien vanuit het oogpunt van het evenredigheidsbeginsel, zich tegen de vaststelling van een terugkeerbesluit wanneer een levenslange straf zonder de mogelijkheid van vervroegde invrijheidstelling elk vooruitzicht op verwijdering zou doen verdwijnen, aangezien verwijdering dan in feite onmogelijk zou zijn.

Richtlijn 2008/115 legt een lidstaat geen verplichting op om een verblijfstitel toe te kennen aan een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land tijdens de tenuitvoerlegging van zijn vrijheidsstraf in die lidstaat.

- e Advocate General's Opinion in Case C-877/24 | [Shamsi 1] Illegal stay: according to Advocate General Spielmann, a return decision may be issued against an illegally staying third-country national who is serving a long prison sentence ([persbericht](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Roermond – 27 januari 2026 – [ECLI:NL:RBDHA:2026:1324](#)

Richtlijn 2008/115 – Asiel – Noodzakelijke medische zorg in land waar de terugkeerverplichting op ziet – Bewijslast feitelijke toegankelijkheid

Eiser is afkomstig uit Guinee en heeft aan zijn asielaanvraag ten grondslag gelegd dat hij een homoseksuele geaardheid heeft en daardoor problemen heeft ondervonden in Guinee. De rechtbank overweegt, voorlopig oordelend, dat aan eiser geen internationale beschermingsstatus hoeft te worden verleend en dat het belang van het kind niet in de weg staat aan het vaststellen van een terugkeerbesluit.

Eiser is ernstig ziek en wordt thans in Nederland behandeld. Uit het BMA-advies dat naar aanleiding van de zitting bij de rechtbank is opgemaakt, volgt dat indien de medische behandeling niet wordt voortgezet, er binnen een indicatieve termijn van drie tot zes maanden een medische noodsituatie zal ontstaan. In het BMA-advies is vermeld dat de noodzakelijke medische behandeling beschikbaar is in Guinee.

In de nationale rechtspraak ligt de bewijslast van de feitelijke (on)toegankelijkheid van deze noodzakelijke medische behandeling bij de derdelander en draagt de derdelander ook het bewijsrisico omdat dit zou volgen uit het arrest Paposhvili van het EHRM.

Verweerder is echter op grond van artikel 5 van richtlijn 2008/115 verplicht om bij de tenuitvoerlegging van deze richtlijn en dus ook bij het vaststellen van een terugkeerbesluit, rekening te houden met de gezondheidstoestand van eiser en om het beginsel van non-refoulement te eerbiedigen.

De rechtbank vraagt zich dan ook af, voor zover deze bewijslastverdeling al zou volgen uit het arrest Paposhvili, of uit het Unierecht méér verplichtingen voor verweerder volgen dan uit het EVRM en of het Unierecht daarom méér bescherming aan ernstig zieke derdelanders biedt dan artikel 3 van het EVRM.

De rechtbank stelt onder verwijzing naar de arresten van het Hof in de zaken X, Medicinale Cannabis van 22 november 2022 en Ararat van 17 oktober 2024 de vraag aan het Hof of artikel 5 van richtlijn 2008/115, gelezen in samenhang met artikelen 1, 4 en 19, tweede lid, van het Handvest van de Grondrechten, de verplichting voor verweerder omvat om, alvorens een terugkeerbesluit vast te stellen, na te gaan of de voor eiser noodzakelijke medische behandeling ook daadwerkelijk voor hem feitelijk toegankelijk zal zijn na terugkeer.

Prejudiciële vraag: Dient artikel 5 van richtlijn 2008/115, gelezen in samenhang met artikelen 1, 4 en 19, tweede lid, Handvest EU, aldus te worden uitgelegd dat artikel 5 van richtlijn 2008/115 de verplichting voor de autoriteiten omvat om, alvorens een terugkeerbesluit jegens een ernstig zieke vreemdeling vast te stellen, na te gaan of de medische behandeling die noodzakelijk is om een situatie als bedoeld in artikel 4 Handvest EU te voorkomen, feitelijk toegankelijk zal zijn voor deze ernstige zieke vreemdeling in het derde land waar de terugkeerverplichting op ziet?

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-819/25 PPU (Gonrieh), verwijzing uit **België** over een vader en zoon uit Gaza die België rechtmatig zijn binnengekomen en verzoeken om **gezinshereniging** met de rest van het gezin en de vraag welke **positieve verplichtingen** voortvloeien uit **richtlijn 2003/86** en het **Handvest** en of **consulaire bijstand verleend moet/mag worden in het licht van het gelijkheidsbeginsel**
- C-747/25 (Abazulgol), verwijzing uit **België** over de vraag of de **intrekking van een verblijfsrecht** automatisch volgt uit de **intrekking van de vluchtelingenstatus**, en of de wettelijke regeling inzake de **evenredigheidstoets** (in dit kader) in overeenstemming is met het Unierecht
- C-765/25 (Voking), verwijzing uit **Hongarije** over praktijk van lidstaat waarbij de gecombineerde **verblijfsvergunning** van een Chinese werknemer in geval van **beëindiging van het dienstverband na de kennisgeving van de werkgever haar geldigheid verliest**, zonder dat de vreemdelingendienst een gemotiveerd individueel besluit tot intrekking van de vergunning heeft genomen waartegen een rechtsmiddel kan worden aangewend en de verenigbaarheid met **richtlijn 2011/98/EU**
- C-797/25 (Wojewoda Dolnośląski), verwijzing uit **Polen** over **tijdelijke bescherming**, opschorting termijnen voor afronding bestuursrechtelijke procedure en voor verlening van **tijdelijke verblijfs- en werkvergunning** aan een (**legaal verblijvende**) **Oekraïense onderdaan**, in strijd is met het Unierecht

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

- Search-and-rescue workers acquitted of human trafficking charges in Greece (Fair trials)

- Mutual trust does not supersede human rights! Italian judges unprecedently recognize the refugee status to an EU citizen ([EU law analysis](#))
- Will The Hague Really Look North? The ICC and EU Crimes Against Migrants ([EU law analysis](#))

For the first time, EU migration policies and senior European officials are subject to direct international criminal scrutiny regarding the treatment of migrants in the Mediterranean. Following a six-year investigation, [Front-Lex](#) and international lawyers Omer Shatz and Juan Branco submitted a 700-page [communication](#) (communication II) to the ICC, alleging that 122 officials from the EU institutions and several Member States committed crimes against humanity against migrants on the Central Mediterranean route between 2014 and 2020.

NOOT – HvJ 18 december 2025, [WS e.a. t. Frontex en Hamoudi t. Frontex](#)

Asylum seekers as vulnerable applicants - The CJEU's approach to causation and evidence in the Frontex appeal judgments ([European law blog](#))

OVERIG

- Ulli d'Oliveira, Nederland wil het Vluchtelingenverdrag weer eens schenden ([NJB](#))
De 'Agenda' die D66 en CDA als basis voor een regeerakkoord hebben opgesteld, bevat het voorstel om de naturalisatietermijn voor vluchtelingen te verlengen. Net als het even eerder ingediende conceptwetsvoorstel om de algemene termijn voor naturalisatie zelfs te verdubbelen, ook voor vluchtelingen, staat dit haaks op de verplichtingen uit het Vluchtelingenverdrag en het Europees Nationaliteitsverdrag.
- Afghanistan: Taliban consolidate theocratic State while the humanitarian crisis deepens, EUAA report finds ([EUAA](#))
- Efficiency through dignity: why Europe's return policies need human rights ([COE](#))
- Bewijslast voor huiselijk geweld bij huwelijksmigranten ([Verblijfblog](#))

EHRM factsheets en case-law guides

- [Accompanied migrant minors in detention](#)
- [Unaccompanied migrant minors in detention](#)
- [Deprivation of citizenship](#)
- [Migrants in detention](#)
- [Dublin" cases](#)
- [Collective expulsions of aliens](#)
- [Guide on the case-law of the ECHR on Immigration](#)
- [Guide on Article 3 of Protocol No. 4 ECHR - prohibition of expulsion of nationals](#)
- [Guide on Article 4 of Protocol No. 4 to ECHR - prohibition of collective expulsions of aliens](#)
- [Guide to Article 1 of Protocol No. 7 ECHR - procedural safeguards relating to expulsion of aliens](#)
- [ECHR-KS – Immigration Detention of migrant children](#)
- [ECHR-KS – Article 14 Discrimination and immigration](#)
- [ECHR-KS – Immigration Health and immigration](#)
- [ECHR-KS – Article 8 Nationality](#)
- [ECHR-KS – Summary returns of migrants and/or asylum-seekers \("push-backs"\) and related case scenarios](#)

- Thematic factsheet: Migration and asylum

Beginnelsen EU recht

OVERIG

Double-Layered Horizontal Effect; How the CJEU and the FCC Effectuate a Directive in a Horizontal Constellation via Two Layers of Fundamental Rights (Verfassungsblog)

In the Egenberger case, the CJEU again effectuated a directive's content via the so-called horizontal direct effect of EU fundamental rights. It is the second time such a case reaches the German Federal Constitutional Court (FCC). The FCC not only continues to show openness to the CJEU's approach, but even finds that notwithstanding differences in legal construction, it can achieve equivalent substantive results via its own doctrine of indirect horizontal effect. Doing so, the FCC is able to formally keep applying German fundamental rights, while substantially also effectuating the directive as interpreted by the CJEU. In this case, this leads to a curious result that may be described as a "double-layered horizontal effect": Effectuating a directive via both the horizontal direct effect of EU fundamental rights and the indirect horizontal effect of German fundamental rights.

Belastingen

EHRM – ARREST – Ferrieri en Bonassisa t. Italië – 8 januari 2026 – 40607/19 – 34583/20 – ECLI:CE:ECHR:2026:0108JUD004060719 – persbericht – arrest

Artikel 8 EVRM – Toegang tot bankgegevens van belastingplichtigen – Schending

Samenvatting onder: Privacy en persoonsgegevens

GERECHT – ARREST – T-653/24 (Accorinvest) – 28 januari 2026 – Frankrijk – ECLI:EU:T:2026:48 – conclusie – arrest

Richtlijn 2008/118/EG – Bijdrage voor gebruik van elektriciteitstransmissie- en distributienetten – Elektriciteit – Andere indirecte belastingen – Doorberekening van de belasting aan de verbruiker – Andere belasting naast accijns

Het betreft een geding tussen de vennootschappen Accorinvest en Société Générale SA in hun hoedanigheid van eindverbruiker van elektriciteit, en de Franse Staat over de terugbetaling van een naast de accijns op elektriciteit geheven andere belasting waarin de Franse wetgeving voorziet.

In Frankrijk is naast de reguliere elektriciteitsaccijns, een tarifaire bijdrage over het vervoer van elektriciteit ingevoerd. In de onderhavige zaak moet worden onderzocht of deze bijdrage kan worden aangemerkt als een "andere indirecte belasting" in de zin van artikel 1, lid 2, van richtlijn 2008/118 en of dit binnen de werkingssfeer van deze bepaling valt.

Gerecht: Artikel 1, lid 2, van richtlijn 2008/118/EG moet aldus worden uitgelegd dat het feit dat er een wettelijk mechanisme bestaat voor de doorberekening van een belasting aan de eindverbruiker van elektriciteit, op zichzelf niet impliceert dat die belasting, die los van de daadwerkelijk verbruikte hoeveelheid elektriciteit wordt berekend, een rechtstreeks en onlosmakelijk verband heeft met het

elektriciteitsverbruik en als een „andere indirecte belasting” in de zin van deze bepaling wordt beschouwd.

Artikel 1, lid 2, van richtlijn 2008/118 moet aldus worden uitgelegd dat een belasting die verschuldigd is uit hoofde van de door de verbruikers of hun leveranciers gesloten overeenkomsten voor toegang tot het elektriciteitsnet en waarvan de berekening niet afhankelijk is van de daadwerkelijk verbruikte hoeveelheid elektriciteit, niet onder het begrip „andere indirecte belasting” in de zin van die bepaling valt.

EUROPESE COMMISSIE

Commissie verzoekt Nederland (en negen andere lidstaten) nieuwe regels **voor informatie-uitwisseling inzake administratieve samenwerking op belastinggebied** volledig te implementeren – inbreukprocedure ([EC](#))

OVERIG

- Mr. R.K. Bane, Dubbele belasting en de EU-Geschilbeslechtsrichtlijn Dubbel genaaid, houdt beter?, in: [WFR 2026/24](#)

(..) zijn er tot 21 juli 2025 geen prejudiciële vragen gesteld met betrekking tot de richtlijn. Op die datum is daar verandering in gekomen: een Letse rechter heeft in een zaak waar ook Nederland bij betrokken is, prejudiciële vragen gesteld over het begrip ‘dubbele belasting’ en de vraag of aan belastingplichtigen de toegang tot de arbitrageprocedure bij afwezigheid daarvan kan worden ontzegd.

- Europese consultatie over uitwisseling van gegevens voor de belastingheffing (DAC) ([Ellen Timmer](#))

EHRM factsheet

- [Taxation](#)

Belastingen, accijns

GERECHT – ARREST – T-653/24 ([Accorinvest](#)) – 28 januari 2026 – Frankrijk – ECLI:EU:T:2026:48 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Richtlijn 2008/118/EG – Bijdrage voor gebruik van elektriciteitstransmissie- en distributienetten – Elektriciteit – Andere indirecte belastingen – Doorberekening van de belasting aan de verbruiker – Andere belasting naast accijns

Samenvatting onder: [Belastingen](#)

Belastingen, btw

HvJ – ARREST – Gevoegde zaken C-379/24 en C-380/24 (Agrupació de Neteja Sanitaria) – 22 januari 2026 – ECLI:EU:C:2026:2922 – conclusie – arrest

Richtlijn 2006/112/EG (btw-richtlijn) – Schoonmaakdiensten – Vrijstelling voor ‚kostendelende groeperingen’ – Vrijstelling van diensten die misschien niet noodzakelijk maar wel nuttig zijn voor de vrijgestelde activiteit van de leden – Diensten die direct nodig zijn voor de uitoefening van vrijgestelde activiteiten – Verstoring van de mededinging door een Unierechtelijke belastingvrijstelling

Diensten die door een groepering aan haar leden worden verleend, zijn vrijgesteld van btw indien de groepering slechts de precieze kosten van deze diensten naar haar leden verlegt. De belastingvrijstelling geldt echter enkel voor zover deze niet tot verstoring van de mededinging kan leiden.

In deze zaak hebben verschillende ondernemingen die belastingvrije medische behandelingen of belastingvrije onderwijsdiensten aanbieden, zich aaneengesloten en delen de kosten van het schoonmaakpersoneel van de groepering. Ze hebben het beheer van dit personeel evenwel uitbesteed aan een derde partij. In het onderhavige geval moet worden nagegaan of ook de schoonmaakdiensten die verzoeksters tegen vergoeding van de kosten – dus uiteindelijk de gedeelde kosten van het schoonmaakpersoneel – aan hun leden (aandeelhouders) hebben verleend, aan de btw onderworpen zijn. Dit hangt af van de vraag of het bij de schoonmaakdiensten ging om diensten die “direct nodig zijn voor de uitoefening” van de vrijgestelde medische behandelingen of onderwijsdiensten en dus noodzakelijk waren voor dit doel en of de vrijstelling van de schoonmaakdiensten ten behoeve van de leden leidt tot een verstoring van de mededinging.

Hof: Artikel 132, lid 1, onder f), van richtlijn 2006/112/EG verzet zich tegen een nationale regeling op grond waarvan diensten verricht door een zelfstandige groepering van personen niet kunnen worden aangemerkt als diensten die „direct nodig” zijn in de zin van deze bepaling wanneer deze diensten noodzakelijk zijn voor de van belasting over de toegevoegde waarde vrijgestelde activiteit van deze personen, maar vanwege hun algemene aard niet uitsluitend samenhangen met die activiteit.

Artikel 132, lid 1, onder f), van richtlijn 2006/112 verzet zich tegen een uitlegging van een nationale regeling op grond waarvan er principieel sprake is van verstoring van de mededinging of van gevaar voor verstoring van de mededinging wanneer de diensten die een zelfstandige groepering van personen ten behoeve van haar leden verricht, wegens hun algemene aard kunnen worden gebruikt voor om het even welke belastbare activiteit en niet uitsluitend voor de vrijgestelde activiteit die zij uitoefenen.

HvJ – ARREST – C-72/24 (Keladis I en Keladis II) – 29 januari 2026 – Griekenland – ECLI:EU:C:2026:51 – conclusie – arrest

Verordening (EEG) nr. 2913/92 – Verordening (EU) nr. 952/2013 – Richtlijn 2006/112/EG – Douanewetboek van de Unie – Invoer van goederen – Fraude door ondergewaardeerde invoer van producten – Bijkomende methoden voor de vaststelling van de douanewaarde – Laagste aanvaardbare prijs – Fall-backmethode

Samenvatting onder: douane

HvJ – CONCLUSIE – C-603/24 (Stellantis Portugal) – 15 januari 2026 – A-G Kokott – Portugal – ECLI:EU:C:2026:21 – [conclusie](#)

Richtlijn 2006/112/EG – Zesde richtlijn (77/388/EEG) – Winstbelasting – Leveringen tussen verbonden ondernemingen – Interne winstverdeling tussen groepsvennootschappen – Aanpassing verrekenprijzen – Aanpassing van de prijs van een levering als zelfstandige dienst onder bezwarende titel – Relevantie voor de btw van aanpassingen van verrekenprijzen

Stellantis Portugal (voorheen onderdeel van de General Motors-groep) was in 2006 actief als nationale verkoopmaatschappij voor voertuigen in Portugal. Zij kocht voertuigen van Europese producenten binnen de GM-groep en verkocht deze door aan Portugese dealers, die de voertuigen uiteindelijk aan eindklanten verkochten.

Bij fabrieksfouten repareerden de dealers de voertuigen voor de eindklanten. De kosten daarvan, inclusief btw, werden aan Stellantis Portugal doorberekend. Stellantis nam deze kosten vervolgens op in haar totale distributiekosten en gaf ze door aan de Europese producten.

Op basis van een interne verrekenprijsovereenkomst binnen de GM-groep werd de verkoopprijs van de voertuigen achteraf aangepast. Deze aanpassing gebeurde via credit- of debetnota's, zodat het uiteindelijke resultaat van Stellantis overeenkwam met het vooraf vastgestelde winstdoel.

Na een fiscale controle over 2006 oordeelde de Portugese belastingdienst dat de reparaties juridisch onder verantwoordelijkheid van de Europese producenten vielen. Volgens de belastingdienst had Stellantis Portugal deze reparaties daarom als diensten aan de Europese producenten verricht, die aan btw waren onderworpen.

In december 2009 zijn btw-naheffingsaanslagen opgelegd van in totaal € 1,5 miljoen. Anders dan in de zaak Arcomet Towercranes, gaat het hier om een aanpassing achteraf van de prijs van een levering met het oog op een interne winstverdeling tussen groepsvennootschappen.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 2, lid 1, onder c), en de artikelen 73 en 90 van richtlijn 2006/112/EG moeten aldus worden uitgelegd dat de relevantie voor de btw van een door de winstbelasting ingegeven aanpassing van de winst afhangt van de vraag waarop deze betrekking heeft en hoe deze plaatsvindt.

Wanneer de winst wordt aangepast door middel van onder bezwarende titel verrichte zelfstandige diensten (het genereren van lasten en baten) en er niet slechts sprake is van fictieve diensten, vormen deze zelfstandige diensten onder bezwarende titel belastbare handelingen in de zin van artikel 2, lid 1, onder c), van de btw-richtlijn.

Indien de aanpassing van de winst eenzijdig en met terugwerkende kracht door de belastingdienst enkel plaatsvindt met het oog op een passende verdeling van de winst tussen twee belastingheffende staten, is dit vanuit het oogpunt van de btw in beginsel niet relevant.

Indien daarentegen, zoals in casu, de winst wordt aangepast door middel van een specifiek daartoe vastgestelde en variabele aankoop prijs die betrekking heeft op een concrete levering van goederen, gaat het om een verlaging van de maatstaf van heffing in de zin van artikel 90 of een ander deel van de maatstaf van heffing overeenkomstig artikel 73 van de btw-richtlijn voor de verrichte levering. Aangezien de wijziging van de maatstaf van heffing van een levering uitsluitend betrekking heeft op de tegenprestatie (de vergoeding), kan zij op zichzelf geen 'dienst onder bezwarende titel' in de zin van artikel 2, lid 1, onder c), van de btw-richtlijn vormen."

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – Hoge Raad – 21 november 2025 – ECLI:NL:HR:2025:1732 – T-851/25 (Roenes)

Richtlijn 2006/112 (Btw-richtlijn) – Overdracht van tot woonappartementencomplex verbouwd kantoorgebouw – Omzetbelasting – Overgang van ‘een algemeenheid van goederen’?

Verzoeker is een besloten vennootschap, dat deel uitmaakt van een concern dat zich richt op vastgoedontwikkeling. Het concern heeft tussen 2015 en 2017 een kantoorgebouw omgebouwd tot 77 woonappartementen, en deze verhuurd (met ingangsdatum van 1 augustus 2017). In november van hetzelfde jaar heeft een beleggingsmaatschappij het appartementencomplex gekocht. Centraal in deze zaak staat de vraag of bij de overdracht van de appartementsrechten omzetbelasting is verschuldigd. De vraag is of de levering van het appartementencomplex moet worden beschouwd als deel uitmaken van de overgang van ‘een algemeenheid van goederen’ zodat de levering niet is onderworpen aan de omzetbelasting. Onduidelijk is of ook de intentie van de verkoper een rol speelt.

Prejudiciële vragen: Strekt artikel 19, eerste alinea, van BTW-richtlijn 2006 zich uit tot de levering van een onroerend goed (woonappartementencomplex) dat uitsluitend is gebruikt voor een economische activiteit die krachtens artikel 135 van BTW-richtlijn 2006 is vrijgesteld (in dit geval verhuur als bedoeld in artikel 135, lid 1, letter l, van BTW-richtlijn 2006), wanneer de verkoper ter zake van dit onroerende goed geen recht op aftrek heeft genoten, en die levering dus al op grond van artikel 136, aanhef en letter a, van BTW-richtlijn 2006 is vrijgesteld, en, zo niet, strekt artikel 19, eerste alinea, van BTW-richtlijn 2006 zich uit tot de levering van een onroerend goed (woonappartementencomplex) wanneer die levering op grond van artikel 135, lid 1, aanhef en letter j, van BTW-richtlijn 2006 is vrijgesteld?

Indien artikel 19, eerste alinea, van BTW-richtlijn 2006 zich uitstrekt tot de in vraag 1 bedoelde levering, volstaat dan voor toepassing van die bepaling dat dit onroerende goed door de verkoper wordt verhuurd en wordt geleverd in verhuurde staat, zodat met dit onafscheidelijke geheel een zelfstandige economische activiteit als bedoeld in artikel 9, lid 1, slotzin, van BTW-richtlijn 2006 kan worden uitgeoefend, of moet daarbij ook in aanmerking worden genomen de intentie waarmee de verkoper het onroerende goed heeft ontwikkeld en na oplevering is gaan verhuren en de omstandigheid dat de verkoper de feitelijke exploitatie uitsluitend is begonnen om de verkoop ervan te bevorderen?

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- T-880/25 (Czechanowicz Ekologia i Zielen), verwijzing uit **Duitsland** over de vraag of **richtlijn 2008/9 en richtlijn 2006/112** in de weg staan aan het **ongeldig verklaren** van een verzoek om **teruggaaf van voorbelasting**, wanneer de **factuurgegevens niet volgens de nationale vormvereisten** zijn ingediend.

REGELGEVING

BNC Fiche: herziening verordening 904/2010 betreffende toegang EOM en OLAF tot btw-informatie op het niveau van de Unie (Kamerstuk 22112, nr. 4231)

- De toegang van EOM en OLAF tot Europese databases met financiële gegevens (Ellen Timmer)

Belastingen, vennootschapsbelasting

RECHTSPRAAK NL – EINDUITSPRAAK – Hoge Raad – 16 januari 2026 – na prejudiciële verwijzing Hoge Raad – na HvJ C-585/22 (Staatssecretaris van Financiën) – ECLI:NL:HR:2026:60

Artikel 49 VWEU – Vennootschapsbelasting – Vrijheid van vestiging – Groepsinterne grensoverschrijdende lening ter financiering van de verwerving of uitbreiding van een belang in een externe vennootschap die na deze transactie met deze groep verbonden is – Renteaftrek – Begrip ‘volstrekt kunstmatige constructie’ – Evenredigheidsbeginsel

X is een vennootschap naar Nederlands recht die deel uitmaakt van een multinationale groep van ondernemingen. Deze groep omvat met name de vennootschappen A en C, die allebei in België zijn gevestigd. A is enig aandeelhouder van X en meerderheidsaandeelhouder van C. In 2000 verwierf X de meerderheid van de aandelen van een Nederlandse vennootschap waarvan A de resterende aandelen heeft verworven. X heeft deze verwerving gefinancierd met leningen die zij heeft opgenomen bij C, die haar die leningen heeft verstrekt uit eigen vermogen dat zij had verkregen via een kapitaalinjectie door A. In de aan X voor het fiscale jaar 2007 opgelegde aanslag in de vennootschapsbelasting heeft de Nederlandse Staatssecretaris van Financiën de aftrek van de door deze vennootschap aan C betaalde rente geweigerd. X heeft tegen deze weigering beroep ingesteld bij de Nederlandse rechterlijke instanties, tot en met de Hoge Raad der Nederlanden. Deze laatste rechter wijst erop dat de nationale regeling in kwestie een vermoeden invoert dat rente op groepsinterne leenschulden een volstrekt kunstmatige constructie vormt of daar deel van uitmaakt. De prejudiciële vraag ging over de verenigbaarheid van deze regeling met in o.a. de vrijheid van vestiging, aangezien deze regeling in grensoverschrijdende situaties nadelig kan uitpakken.

Het HvJ heeft geoordeeld dat artikel 49 VWEU zich niet verzet tegen een nationale regeling op grond waarvan bij het bepalen van de winst van een belastingplichtige de aftrek van rente ter zake van een leenschuld die is aangegaan met een verbonden lichaam en die verband houdt met de verwerving of uitbreiding van een belang in een ander lichaam dat na deze verwerving of uitbreiding een met de belastingplichtige verbonden lichaam is, volledig wordt geweigerd wanneer deze schuld wordt aangemerkt als (onderdeel van) een volstrekt kunstmatige constructie, zelfs indien die schuld tegen marktconforme voorwaarden is aangegaan en indien die rente niet uitgaat boven het bedrag dat zou zijn overeengekomen tussen onafhankelijke ondernemingen.

De Hoge Raad verklaart het beroep in cassatie ongegrond.

Bestuursrecht

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden – 20 januari 2026 – ECLI:NL:GHARL:2026:313

Richtlijn 96/9/EG (Databankenrichtlijn) – Richtlijn (EU) 2019/1024 (Open data richtlijn) – Wet hergebruik overheidsinformatie – Handelsregister Kamer van Koophandel (KVK) – Begrip “hergebruik”

Samenvatting onder: Databankenrecht

NOOT – HvJ 11 december 2025, C-665/24 (Staatssecretaris jeugd, preventie en sport)

HvJ EU: forfaitair boetestelsel zonder ruimte voor individuele beoordeling in strijd met Unierecht (bijzonder strafrecht)

Brexit

HvJ – ARREST – [C-413/24 \(Vlaams Gewest\)](#) – 22 januari 2026 – België – [ECLI:EU:C:2026:30](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Verordening (EEG) nr. 4055/86 – Artikel 56 VWEU – Handels – en samenwerkingsovereenkomst EU/VK – Vlaamse havens – Vergoeding voor verkeersbegeleidingssysteem – Brexit

Samenvatting onder: [Diensten](#)

EUROPESE COMMISSIE

Commissie verlengt adequaatheidsbesluiten voor het vrije verkeer van persoonsgegevens met het Verenigd Koninkrijk ([ECER](#))

WIKI

➤ [Wiki Brexit](#)

Broeikasgasemissierechten

EUROPESE COMMISSIE

Mededeling van de Commissie tot wijziging van de richtsnoeren betreffende bepaalde staatssteunmaatregelen in het kader van het systeem voor de handel in broeikasgasemissierechten na 2021, [PB C, C/2026/196, 5.1.2026](#)

Civiel

PREJUDICIËLE VERWIJZING – [Nederland](#) – Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden – 20 januari 2026 – [ECLI:NL:GHARL:2026:313](#)

Richtlijn 96/9/EG (Databankenrichtlijn) – Richtlijn (EU) 2019/1024 (Open data richtlijn) – Wet hergebruik overheidsinformatie – Handelsregister Kamer van Koophandel (KVK) – Begrip “hergebruik”

Samenvatting onder: [Databankenrecht](#)

E-justice portaal

Op het E-justice portaal van het European judicial network (EJN) - civiel is de volgende informatie te vinden:

- [European Judicial Atlas in civil matters](#) (informatie in alle talen over specifieke onderwerpen. Je kunt ook doorklikken op een vlag van een lidstaat voor informatie per lidstaat)
- [Information on national law](#) (information sheets)

- [EJN-civil's publications](#) (o.a. praktijkgidsen, bv. Bewijsverordening 2025)
- [dynamische formulieren](#)
- Overzicht van de wetgeving van de Europese Unie inzake justitiële samenwerking in burgerlijke en handelszaken, editie 2025 ([EJN Publicatiebureau EU](#))

Zie ook : [Wiki EJN](#) (voor data van EJN bijeenkomsten en contactgegevens Nederlands contactpunt)

Consumenten

HvJ – ARREST – [C-902/24 \(Herchoski\)](#) – 22 januari 2026 – Polen – [ECLI:EU:C:2026:42](#) – geen conclusie – [arrest](#)

Richtlijn 93/13/EEG – Oneerlijke bedingen – Hypothecaire leningovereenkomst gekoppeld aan een vreemde valuta – Gevolgen vaststelling oneerlijk beding – Nationale rechtspraak die voorziet in het ontstaan van twee onafhankelijke terugbetalingsvorderingen – Recht van verkoper om exceptie van verrekening van zijn vordering met die van de consument op te werpen – Regeling inzake de verdeling van de kosten – Afschrikkende werking – Doeltreffendheidsbeginsel – Verplichting tot uitlegging overeenkomstig het Unierecht

Twee Poolse consumenten, enerzijds, en een in Polen gevestigde bank, anderzijds, hebben een geschil over het verzoek van de consumenten om terugbetaling van de bedragen die zij aan de bank hadden betaald ter uitvoering van een nietig verklaarde hypothecaire leningovereenkomst, en over de door de bank subsidiair opgeworpen exceptie om deze vordering te verrekenen met haar vordering op deze consumenten, die overeenkomt met het bedrag van deze lening.

Hof: Artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG en het doeltreffendheidsbeginsel, gelezen in het licht van de beginselen van rechtszekerheid en evenredigheid en van het recht op effectieve rechterlijke bescherming staan niet in de weg aan een in de rechtspraak ontwikkelde uitlegging van het nationale recht op grond waarvan een kredietverstrekker, in het kader van een door een consument ingestelde procedure tot ongeldigverklaring van de door die consument en die kredietverstrekker gesloten hypothecaire leningovereenkomst en tot terugbetaling van de ter uitvoering van die overeenkomst betaalde termijnen, hoewel hij primair aanvoert dat die overeenkomst geldig is, subsidiair een exceptie van verrekening kan opwerpen die is gebaseerd op een vordering die overeenkomt met het bedrag van die hypothecaire lening, mits, ten eerste, deze vordering niet wordt geacht opeisbaar te zijn voordat de bevoegde rechter die overeenkomst ongeldig heeft verklaard en, ten tweede, de aanvaarding van een dergelijke exceptie niet leidt tot een beslissing over de proceskosten die de consument ervan kan weerhouden de rechten uit te oefenen die hem door deze richtlijn worden toegekend.

HvJ – ARREST – [C-286/24 \(Meliá Hotels\)](#) – 29 januari 2026 – Portugal – [ECLI:EU:C:2025:436](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Artikel 101 VWEU – Richtlijn 2014/104 – Privaatrechtelijke handhaving mededingingsrecht – Schadevorderingen volgens nationaal recht wegens inbreuken op mededingingsrecht – Bijzondere vordering tot verkrijging van toegang tot documenten – Aannemelijkheid van schade – Aantasting van de belangen van in Portugal woonachtige consumenten – Uitoefening van het recht om een actio popularis in te stellen

Samenvatting onder: [mededingingsrecht](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – Rechtbank Amsterdam – 6 januari 2026 – ECLI:NL:RBAMS:2026:39

Richtlijn 2011/83/EU – Online inschrijving voor opleiding – Algemene voorwaarden – Bestelknop – Gevolgen niet voldoen aan informatieverplichting

Eiseres exploiteert een opleidingsinstituut dat via haar website opleidingen aanbiedt. Gedaagde heeft zich via de website ingeschreven voor een opleiding. Volgens eiseres is er een overeenkomst tot stand gekomen. Eiseres vordert betaling van het restant van de opleidingskosten (€ 5.757,12 aan hoofdsom) nadat gedaagde de deelfacturen niet heeft betaald.

Volgens eiseres voldoet het bestelproces aan de informatieplichten en zijn aan gedaagde de algemene voorwaarden en een cursistengids verstrekt. Gedaagde is met een vinkje akkoord gegaan met de algemene voorwaarden en heeft daarna op de knop “versturen” geklikt. De kantonrechter onderzoekt ambtshalve of de handelaar de toepasselijke informatieplichten bij het sluiten van de overeenkomst heeft nageleefd.

Vastgesteld wordt dat de bestelknop van eiseres niet voldoet aan het vereiste van artikel 6:230v, lid 3 BW. Het bestelproces is niet zo ingericht dat gedaagde het aanbod pas kon aanvaarden nadat hem op niet voor misverstand vatbare wijze duidelijk was gemaakt dat de bestelling een betalingsverplichting inhield. Voor de toets of daaraan is voldaan, moet uitsluitend worden uitgegaan van de woorden óp die bestelknop (zie HvJ 7 april 2022, C-249/21 (Fuhrmann) en HvJ 30 mei 2024, C-400/22 (Conny)). Uit het enkele woord “versturen” heeft gedaagde niet kunnen opmaken dat daaraan een betalingsverplichting zat.

De Hoge Raad heeft in het kader van de verplichting van artikel 6:230v, lid 3 BW eerder prejudiciële vragen van de rechtbank Rotterdam beantwoord in zijn arrest van 4 oktober 2024, ECLI:NL:HR:2024:1355. Toepassing van dit arrest zou ertoe leiden dat gedaagde als consument wel (financieel) aan de overeenkomst is gebonden. Nu gedaagde niet is verschenen zou de door de Hoge Raad voorgestelde sanctie ertoe leiden dat de vordering van eiseres nog voor twee derde toewijsbaar is en gedaagde aldus twee derde van de prijs moet betalen. De vraag is of die uitleg van de Hoge Raad verenigbaar is met de waarborg om het Unierecht op uniforme wijze uit te leggen en toe te passen.

Prejudiciële vragen:

Als een handelaar in een gerechtelijke procedure betaling vordert van een product dat online is gekocht of van diensten die online zijn besteld en de rechter vaststelt dat de bestelknop van de betreffende website, als bedoeld in artikel 8 lid 2 van de richtlijn, niet voldoet aan de daaraan te stellen eisen, staat dat artikel er dan aan in de weg dat de consument wordt veroordeeld tot betaling van een deel van de bestelling? Maakt het voor het antwoord op deze vraag nog uit of het product of de dienst daadwerkelijk is geleverd?

Als de bestelknop als bedoeld in artikel 8 lid 2 van de richtlijn niet voldoet aan de daaraan te stellen eisen, heeft de consument in het hiervoor genoemde geval dan de verplichting om het ontvangen product dan te retourneren aan de handelaar als dat is gevorderd? En als het diensten betreft, moet de consument dan indien gevorderd voor die diensten een vergoeding betalen als hij van die diensten (deels) heeft geprofiteerd?

Maakt het bij de beantwoording van bovenstaande vragen verschil of de consument die is gedagvaard in de procedure is verschenen of verstek heeft laten gaan?

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-763/25 (H.), verwijzing uit **Polen** over de vraag of **richtlijn 2008/48** en het **doeltreffendheidsbeginsel** in de weg staan aan nationale wetgeving die een consument-

kredietnemer verbiedt om zijn vordering uit hoofde van een ‘**sanctie van kosteloos krediet over te dragen aan een ondernemer**’ (die de vordering vervolgens tegen de kredietgever kan afdwingen).

- C-776/25 (AVG Altersvorsorge), verwijzing uit **Duitsland** over de vraag of het Europese consumentenrecht toestaat dat bij **liquidatie van een coöperatie herroeping door een consument niet leidt tot volledige terugbetaling** van de inleg, maar tot een **afrekening** afhankelijk van de economische situatie van de coöperatie.
- C-775/25 (Monaiz), verwijzing uit **Spanje** over **hypothecaire leningsovereenkomst, executierecht**, oneerlijke bedingen en de vraag of **richtlijn 93/13** zich verzet tegen een nationale regeling die in verzet tegen een hypothecaire executie alleen **toetsing van oneerlijke bedingen** toestaat voor zover die bij de **berekening van de gevorderde schuld** zijn gebruikt, en of daarbij ook **restitutiebedragen** binnen die procedure kunnen worden vastgesteld

RECHTSPRAAK – Rechtbank Rotterdam – 15 januari 2026 – [ECLI:NL:RBROT:2026:171](#)

Oneerlijke handelspraktijken

De rechtbank oordeelt dat ACM een boete en een bindende aanwijzing heeft mogen opleggen aan Epic voor oneerlijke handelspraktijken in de modus Battle Royale in het spel Fortnite. De rechtbank is het met de ACM eens dat de reclame-uitingen in de game kinderen rechtstreeks aanzetten tot het doen van aankopen. Daarbij gaat het om de gebruikte woorden als “Get it now” of “Grab it”, maar ook om de vormgeving. Ook was de Item Shop zo ingericht dat er kunstmatig schaarste werd gecreëerd en kinderen onder tijdsdruk moesten beslissen over het onduidelijke aanbod. De rechtbank is van oordeel dat de ACM aannemelijk heeft gemaakt dat de wijze waarop de Item Shop is ingericht het economische gedrag van kinderen wezenlijk kan verstoren. De bindende aanwijzing heeft ertoe geleid dat Epic onder meer een vijftal maatregelen moet nemen. De rechtbank is van oordeel dat de ACM de noodzaak voor het nemen van deze maatregelen goed heeft onderbouwd.

 Dutch court upholds Fortnite fine for UCPD violations ([ECLB](#))

NOOT – Hoge Raad, 5 december 2025, [ECLI:NL:HR:2025:1856](#)

Ambtshalve toetsing kostenbeding aan Europees consumentenrecht? ([Cassatieblog](#))

OVERIG

- V. Mak, De lessen van de empirie voor consumentenbescherming in digitale markten, in: [TvC 2026/1](#)
- NJCM bekritiseert ontbreken wettelijke grondslag voor geautomatiseerde besluitvorming in het nieuwe consumentenkredietrecht ([Ellen Timmer](#))

Databankenrecht

**PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden – 20 januari 2026
– ECLI:NL:GHARL:2026:313**

Richtlijn 96/9/EG (Databankenrichtlijn) – Richtlijn (EU) 2019/1024 (Open data richtlijn) – Wet hergebruik overheidsinformatie – Handelsregister Kamer van Koophandel (KVK) – Begrip “hergebruik”

De VVZBI behartigt de belangen van ondernemingen die bedrijfsinformatie aanbieden. De KVK exploiteert het handelsregister. De KVK stelt zich op het standpunt dat zij rechthebbende op het databankenrecht op het handelsregister is en dat zij op basis van dat recht het gebruik van handelsregistergegevens aan regels kan binden. De VVZBI bestrijdt dat standpunt en beroept zich erop dat de handelwijze van de KVK bovendien strijdig is met de Wet hergebruik overheidsinformatie.

De rechtbank Midden-Nederland heeft in haar vonnis van 22 december 2021 de vorderingen van de VVZBI voor een groot deel toegewezen. Zij heeft voor recht verklaard dat op het handelsregister geen databankenrecht rust ten gunste van de KVK. In essentie heeft de rechtbank dat oordeel aldus gemotiveerd dat de KVK niet het risico van de investeringen in het handelsregister draagt, omdat wettelijk is geregeld dat de kosten van de KVK die niet uit haar inkomsten kunnen worden voldaan, worden gedekt door de Nederlandse Staat. De KVK heeft hoger beroep ingesteld bij de verwijzende rechter.

Prejudiciële vragen: Kan een openbaar lichaam dat een databank exploiteert, zoals het handelsregister, waarvan de verkrijging, de controle of de presentatie van de inhoud in kwalitatief of kwantitatief opzicht getuigt van een substantiële investering, worden beschouwd als een fabrikant in de zin van artikel 7, lid 1. Databankenrichtlijn en daarmee rechthebbende op het sui-generisrecht als in dit artikellid bedoeld, als de databank door dat openbaar lichaam is gemaakt en wordt geëxploiteerd in de uitvoering van een wettelijke taak en met financiering volgens een goedgekeurde begroting uit overheidsmiddelen, voor zover de kosten niet kunnen worden gefinancierd uit de inkomsten uit de producten en diensten van dit openbaar lichaam en uit de egalisatiereserve?

2. a) Is sprake van “hergebruik” als bedoeld in artikel 2 onder 11 en sub a Open Data Richtlijn als de natuurlijke of rechtspersoon die documenten opvraagt geen openbaar lichaam is, maar een commerciële of niet-commerciële private partij, zodat er gezien het private karakter van die partij zonder meer sprake is van het nastreven van andere doeleinden dan de doelen van algemeen belang die het openbare lichaam nastreeft?

b) Als het antwoord op 2a negatief is: Valt het op commerciële basis in ongewijzigde vorm (één-op-één, op papier of in een portal, app of website, los of als bijlage bij een ander product) ter beschikking stellen aan een derde van een uittreksel uit een door een openbaar lichaam beheerde set documenten door een aanvrager van dit uittreksel onder het in 2a genoemd “hergebruik”?

c) Onafhankelijk van het antwoord op vragen 2a en 2b: Als sprake is van hergebruik, zoals bedoeld in artikel 2 onder 11 en sub a Open Data Richtlijn, is dan een verbod van een dergelijk hergebruik dat wordt gedaan met een beroep op een databankenrecht, objectief, evenredig en niet-discriminerend als bedoeld in artikel 8 van die richtlijn, als dit openbaar lichaam daarmee wil voorkomen dat verouderde uittreksels uit haar set documenten worden verhandeld (rechtszekerheidsbeginsel) en dat het inkomsten derft door het bestaan van schaduwregistraties van waaruit voor een lager bedrag deze uittreksels worden verhandeld (profijtbeginsel)?

Detentie, politiebehandeling en politieonderzoek

**EHRM – ARREST – Magherini e.a. t. Italië – 15 januari 2026 – 32707/19
– ECLI:CE:ECHR:2026:0115JUD003270719 – persbericht – arrest**

Artikel 2 EVRM – Politiegeweld – Houden in een buikpositie gedurende langere tijd – Geen onafhankelijk onderzoek – Schending

Samenvatting onder: Recht op leven

NOOT – EHRM 4 november 2025, Vainik e.a. t. Estland

Overrelying on the Principle of Criminalisation? Vainik and Others v Estonia and the Human Right to Smoke (Strasbourg observers)

EHRM factsheets en guides

- Hunger strikes in detention
- Migrants in detention
- Prisoners' right to vote
- Prisoners' health-related rights
- Detention and mental health
- Detention conditions and treatment of prisoners
- Use of force in the policing of demonstrations
- Police arrest and assistance of a lawyer
- Secret detention sites
- Guide on Article 5 of the European Convention on Human Rights Right to liberty and security
- ECHR-KS – Article 5 The notion of deprivation of liberty
- ECHR-KS – Prisoners' rights Health care in prison
- ECHR-KS – Article 5 Judicial review of short-term detentions
- ECHR-KS – Article 14 Prisoners and discrimination
- Thematic factsheet: Conditions of detention
- Thematic factsheet: Effective investigations into death or ill-treatment caused by security forces

Diensten, elektronische communicatiediensten

HvJ – ARREST – C-124/24 P (Asempre) – 15 januari 2026 – ECLI:EU:C:2026:7 – geen conclusie – arrest (Franse taalversie)

Artikel 107 VWEU – Staatssteun – Compensatie voor universele postdienst – Procesbevoegdheid – Rechtstreeks geraakt zijn – Vordering ingesteld door een brancheorganisatie – Niet-ontvankelijkheid van de vordering tot nietigverklaring

Samenvatting onder: Staatssteun

HvJ – ARREST – C-413/24 (Vlaams Gewest) – 22 januari 2026 – België – ECLI:EU:C:2026:30 – conclusie – arrest

Verordening (EEG) nr. 4055/86 – Artikel 56 VWEU – Handels – en samenwerkingsovereenkomst EU/VK – Vlaamse havens – Vergoeding voor verkeersbegeleidingssysteem – Brexit

Wanneer zeevervoerders naar Vlaamse zeehavens varen, moeten zij een vergoeding betalen voor het verplichte gebruik van de dienstverlening van het verkeersbegeleidingssysteem (VBS). De vergoeding is verschuldigd voor ieder vaartuig langer dan 41 meter dat uit zee komt, met als bestemming een Vlaamse haven die in het VBS is ingeschakeld. De vergoeding is niet verschuldigd bij scheepvaartverkeer tussen Vlaamse havens onderling, of voor binnenschepen. De vergoeding wordt forfaitair vastgesteld op grond van de lengte van het betrokken vaartuig.

Sinds 1996 stuurt het Vlaamse Gewest P&O North Sea Ferries Limited (Belgisch filiaal) facturen voor loodsdiensten, alsook voor het verplichte gebruik van het VBS. Terwijl P&O de facturen voor de loodsdiensten steeds heeft betaald, heeft zij de facturen voor het VBS van of naar Zeebrugge systematisch betwist, met als gevolg dat de vordering van het Vlaamse Gewest in totaal meer dan 13 miljoen euro bedraagt.

Volgens P&O is de vergoeding voor het verkeersbegeleidingssysteem en de verplichting om gebruik te maken van de dienstverlening van het verkeersbegeleidingssysteem een belemmering voor het vrij verrichten van vervoersdiensten.

Er zit ook een Brexitaspect aan de zaak: P&O voert aan dat zij zich, krachtens de Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de EU en het VK kan blijven beroepen op de strijdigheid van de Vlaamse regeling met het vrij verrichten van diensten zoals gewaarborgd door het Unierecht.

Hof: Artikel 1 van verordening (EEG) nr. 4055/86, gelezen in samenhang met artikel 56 VWEU, verzet zich tegen een nationale regeling op grond waarvan voor scheepvaartverkeer naar aangewezen havens van een lidstaat vanuit havens van andere lidstaten voor het verplichte gebruik van diensten van een systeem voor begeleiding van het scheepvaartverkeer een vergoeding wordt betaald die uitsluitend wordt berekend op basis van de lengte van het schip, met uitsluiting van elke andere factor, en waarvan het scheepvaartverkeer tussen die aangewezen havens is vrijgesteld, tenzij er een daadwerkelijk verband bestaat tussen de kosten van de verleende diensten en het bedrag van die vergoeding.

Artikel 191 van de Handels- en samenwerkingsovereenkomst EU/VK, anderzijds, gelezen in samenhang met artikel 5 ervan en met artikel 127, van het Terugtrekkingsakkoord moet aldus worden uitgelegd dat, na de terugtrekking van het VK (...) uit de Unie (...) de in het VK gevestigde aanbieders van zeevervoerdiensten zich voor de nationale rechterlijke instanties van de lidstaten niet meer kunnen beroepen op de toepassing van het Unierecht, in het bijzonder artikel 1 van verordening nr. 4055/86, gelezen in samenhang met artikel 56 VWEU, wat betreft feiten of rechtssituaties die zich na 31 december 2020 hebben voorgedaan.

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-762/25 (Foodinho), verwijzing uit **Italië** over de vraag of de **levering van voedingsmiddelen met koeriers** onder het begrip “**postzending**” valt en of daarvoor een **machtiging voor postdiensten** is vereist

CONSULTATIE

Wet inzake bouwdiensten, Raadplegingsperiode 13 januari 2026 - 20 april 2026 ([EC](#))

Dit initiatief heeft tot doel de belemmeringen voor grensoverschrijdende markttoegang voor bouw- en installatiediensten te verminderen.

Digitalisering, social media en AI

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-798/25 (MV-expo), verwijzing uit **Tsjechië** over de vraag of de **vermelding van de naam van een handelende persoon onderaan een e-mail** die een rechtshandeling bevat (bijv. erkenning schuld), **voldoet aan de vereisten t.a.v. elektronische handtekeningen**, zoals vastgesteld in **artikel 3, punt 10, van verordening 910/2014**

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

L'IA devant le juge, ou les erreurs automatisées ([libertés chéries](#))

REGELGEVING

- De EU-cyberbeveiligingsverordening – goedkeuring Commissie, 5 februari 2026 - 3 april 2026 ([EC](#))
- Europese portemonnee voor digitale identiteit – elektronische attesteringen van attributen (actualisering), Feedback mogelijk van 5 februari 2026 - 5 maart 2026 ([EC](#))
- Europese portemonnee voor digitale identiteit – registratie van op portemonnees vertrouwende partijen (actualisering), Feedback mogelijk van 5 februari 2026 - 5 maart 2026 ([EC](#))
- Europese portemonnee voor digitale identiteit – normen en technische specificaties (actualisering), Feedback mogelijk van 5 februari 2026 - 5 maart 2026 ([EC](#))

BNC fiche

- Mededeling DigitalJustice@2030 ([Kamerstuk 22112, nr. 4236](#))
- DSA-richtsnoeren betreffende minderjarigen online ([Kamerstuk 22112-4207](#))
- Verordening Europese Business Wallet ([Kamerstuk 22112, nr. 4232](#))
- Data Unie Strategie ([Kamerstuk 22112, nr. 4227](#))
- Voortgang Digitaal Stelsel Mobiliteitsdata en Europese wetgeving ([Kamerstuk 31305, nr. 529](#))

OVERIG

- *Offline Moet Kunnen* over het digitale programma van de EU | Kunnen mensen in de toekomst essentiële zaken nog offline regelen? ([Ellen Timmer](#))
- Gaps and policies in AI- and algorithm-driven discrimination in Europe ([COE](#))
- Ransomware: what it is and why it's your problem – Thembekile Olivia Mayayise ([Inform](#))
- [Guest Post] Labelling AI-Generated Content: Key Insights from the European Code's First Draft ([IPKat](#))

- EDPB en EDPS waarschuwen: vereenvoudiging AI-regels mag niet ten koste gaan van grondrechten ([AP](#))
- Commissie presenteert voorstel voor Verordening betreffende digitale netwerken ([ECER](#))
- Mind the Gap: When a trade mark vanishes temporarily, does the clock of acquiescence stop ticking? ([IPkat](#))
In a recent reference for a preliminary ruling (MPM-QUALITY , C-693/25), the Municipal Court in Prague has asked the Court of Justice (...)
- AFM gaat meer aandacht aan cyberveerbaarheid en AI besteden en schrijft mee aan de Europese antiwitwasregels ([Ellen Timmer](#))
- Use of AI in the patent industry: Are you behind the wheel or waiting for the bus? ([IPkat](#))
- Commissie publiceert voorstel voor herziening EU-cyberbeveiligingsverordening ([ECER](#))
- European AI FOMO ([Verfassungsblog](#))
The last 12 months have seen an extraordinary shift in the European Commission's approach to digital regulation. In the policy shift, one of the major forces shaping the European Commission's agenda may be described as AI FOMO ("fear of missing out"). The primary focus of this post is the proposed legislative reforms and their manifestation in deregulatory strategies.

EHRM – factsheet en guides

- [New technologies](#)

Discriminatie en gelijke behandeling

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- [C-772/25 \(Delna\)](#), verwijzing uit **Spanje** over een nationale overgangsregeling die **vrouwen** die een **nabestaandenpensioen** ontvangen, **verplicht te kiezen tussen dat pensioen en een ouderdomspensioen**, verenigbaar is met het Unierecht inzake **gelijke behandeling van mannen en vrouwen**

NOOT – HvJ 18 december 2026, [C-417/23 \(Slagelse\)](#)

- Ethnic Engineering by Other Means? The The Danish Ghetto Law Before the ECJ ([European law blog](#))
- Racialized, but Equal? Denmark's Housing Law before the CJEU ([Verfassungsblog](#))

OVERIG

- Gaps and policies in AI- and algorithm-driven discrimination in Europe ([COE](#))

EHRM - facstsheets en guides

- [Gender Identity](#)
- [Homosexuality: criminal aspects](#)
- [Racial profiling](#)
- [Roma and Travellers](#)
- [Thematic factsheet: Roma and Travellers](#)
- [Guide on Article 14 ECHR and on article 1 of Protocol No. 12 to the Convention - prohibition of discrimination](#)

Douane, tariefindeling, handel en antidumping

HvJ – ARREST – C-811/23 P (Commissie/Zippo Manufacturing e.a.) – 29 januari 2026 – ECLI:EU:C:2026:48 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Verordening (EU) nr. 654/2014 – Gemeenschappelijke handelspolitiek – Maatregelen die door de Verenigde Staten zijn vastgesteld voor de invoer van bepaalde aluminium- en staalproducten – ‘Evenwichtsherstellende’ maatregelen in de vorm van aanvullende ad-valoremrechten op bepaalde productcategorieën – Recht om te worden gehoord

In reactie op door Trump opgelegde invoerrechten heeft de Unie evenwichtsherstellende maatregelen ingesteld in de vorm van aanvullende ad-valoremrechten op bepaalde tariefposten van de gecombineerde nomenclatuur. Een van de producten die in dat geopolitieke spervuur terechtkwam, is de “Zippo”-aansteker, een typisch Amerikaans product. Zippo Manufacturing Co., Zippo GmbH en Zippo SAS hebben bij het Gerecht beroep ingesteld tegen de bestreden verordening. Een van hun argumenten was dat zij gehoord hadden moeten worden voordat de bedoelde rechten werden opgelegd.

Het Gerecht heeft ingestemd met dat argument in zaak T-402/20. Tegen dat arrest heeft de Europese Commissie een hogere voorziening ingesteld, waarbij zij zich onder meer op het standpunt heeft gesteld dat het recht te worden gehoord, zoals gewaarborgd door artikel 41, lid 2, onder a), van het Handvest in de onderhavige zaak niet van toepassing is.

Hof: Het arrest van het Gerecht van de Europese Unie in zaak T-402/20 wordt vernietigd voor zover het Gerecht daarbij uitvoeringsverordening (EU) 2020/502 nietig heeft verklaard voor de producten die vallen onder postonderverdeling 9613 80 00 (...) en uitspraak heeft gedaan over de kosten.

HvJ – ARREST – C-72/24 (Keladis I en Keladis II) – 29 januari 2026 – Griekenland – ECLI:EU:C:2026:51 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Verordening (EEG) nr. 2913/92 – Verordening (EU) nr. 952/2013 – Richtlijn 2006/112/EG – Douanewetboek van de Unie – Invoer van goederen – Fraude door ondergewaardeerde invoer van producten – Bijkomende methoden voor de vaststelling van de douanewaarde – Laagste aanvaardbare prijs – Fall-backmethode

HF en WI zouden betrokken zijn bij smokkelhandel. Er worden naheffingsaanslagen opgelegd. Met hun beroep vorderen HF en WI nietigverklaring van voornoemde aanslagen en betwisten zij met name de methode die de douaneautoriteiten hebben gebruikt om de douanewaarde van de desbetreffende goederen te berekenen, waarbij in wezen gebruik werd gemaakt van bepaalde statistische gegevens.

De vraag is o.a. of het gebruik van dergelijke statistische gegevens om de douanewaarde vast te stellen verenigbaar is met het Unierecht.

Vier lidstaten hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: Artikel 31, lid 1 en lid 2, onder f) en g), van verordening (EEG) nr. 2913/92, gelezen in samenhang met artikel 144, lid 1 en lid 2, onder f) en g), van uitvoeringsverordening (EU) 2015/2447 verzetten zich er niet tegen dat, wanneer tijdens een controle achteraf enerzijds een fysieke controle van de ingevoerde goederen onmogelijk is en anderzijds de omschrijving daarvan op de bij de douaneaangifte gevoegde documenten in algemene en vage termen is gesteld, zodat de douanewaarde van de ingevoerde goederen niet kan worden bepaald overeenkomstig de artikelen 29 en 30 van verordening nr. 2913/92, zoals gewijzigd, en artikel 70 en artikel 74, lid 2, van verordening nr. 952/2013, deze waarde wordt bepaald op basis van de „laagst aanvaardbare prijs” (lowest acceptable price), berekend op basis van geaggregeerde statistische waarden die op het niveau van de Europese Unie zijn vastgesteld, mits de betrokken marktdeelnemer de lagere prijzen op de aangifte mag rechtvaardigen.

Artikel 31, lid 1, van verordening nr. 2913/92, en artikel 74, lid 3, van verordening nr. 952/2013 moeten aldus worden uitgelegd dat wanneer de douanewaarde wordt bepaald aan de hand van een „laagst aanvaardbare prijs” (lowest acceptable price), die is berekend op basis van geaggregeerde statistische waarden die op het niveau van de Europese Unie zijn vastgesteld, de invoerhandelingen waarop deze gegevens zijn gebaseerd moeten plaatsvinden op hetzelfde tijdstip of nagenoeg hetzelfde tijdstip als de invoerhandelingen die het voorwerp zijn van de controle achteraf, en de termijn van 90 dagen, bedoeld in artikel 152, lid 1, onder b), van verordening (EEG) nr. 2454/93, en in artikel 142, lid 2, van uitvoeringsverordening 2015/2447, eveneens bij analogie van toepassing is, waarbij deze termijn met een redelijke soepelheid kan worden toegepast.

Artikel 81 van verordening nr. 2913/92, en artikel 177, lid 3, van verordening nr. 952/2013 staan er niet aan in de weg dat de douaneautoriteiten, na een controle achteraf, de douanewaarde van de betrokken goederen herzien op grond van de in die artikelen vastgestelde methode tot vereenvoudiging van douaneaangiften, welke op het tijdstip van invoer van die goederen op verzoek van de aangever was toegepast.

Artikel 201 van richtlijn 2006/112/EG moet aldus worden uitgelegd dat de persoon die door de betaling van de btw bij invoer wordt geacht eigenaar van de ingevoerde goederen te zijn, voor die belasting aansprakelijk kan worden gesteld indien hij daartoe door nationale bepalingen uitdrukkelijk en ondubbelzinnig is aangewezen of erkend.

GERECHT – ARREST – T-177/25 (Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Gdańsku) – 28 januari 2026 – Polen – ECLI:EU:T:2026:53 – geen conclusie – arrest

Verordening (EU) nr. 952/2013 – Verordening 2017/1566 – Douanewetboek van de Unie – Tariefcontingenten – Uitputting van het contingent op de eerste dag van openstelling – Niet in de Taric-code opgenomen contingentnummer – Latere wijziging douaneaangifte om in aanmerking te komen voor opneming in het contingent – Begrip „gewijzigd [...]” zodat de aangever zijn verplichtingen inzake het plaatsen van goederen onder de desbetreffende douaneregeling kan nakomen’

Verordening 2017/1566, waarbij onder meer de invoer van bijenhoning uit Oekraïne in de Unie wordt toegestaan binnen de grenzen van de in bijlage I bij die verordening vastgestelde nultariefcontingenten van de Unie, is op 1 oktober 2017 in werking getreden. Op die datum, die op een zondag viel en dus geen werkdag was, was het contingentnummer nog niet opgenomen in het Europese Taric-systeem (geïntegreerd tarief van de Europese Unie) en het Poolse Isztar-systeem.

Op 1 oktober 2017 heeft C. tevergeefs geprobeerd om een douaneaangifte voor bijenhoning uit Oekraïne in te dienen, vergezeld van een aanvraag om het bij verordening 2017/1566 geopende contingentnummer 09.6750 toe te passen via het invullen van vak 39 van de douaneaangifte. Nadat het ontbrekende contingentnummer in het Taric- en het Isztar-systeem was ingevoerd, heeft C. op 2 oktober

2017 een douaneaangifte voor de bijenhoning ingediend en daarbij om toepassing van een nultarief verzocht door in vak 39 van de douaneaangifte contingentnummer 09.6750 in te vullen.

Het douane- en belastingkantoor Gdańsk heeft na controle van de douaneaangifte vastgesteld dat contingentnummer 09.6750 op de eerste dag van de opening ervan, namelijk 1 oktober 2017, reeds was uitgeput, en heeft bij administratief besluit van 27 maart 2018 het door C. verschuldigde bedrag aan douanerechten vastgesteld op grond van het erga-omnestarief van 17,3 %. Naar aanleiding van een bezwaar heeft de douaneautoriteit dit besluit op 29 augustus 2018 bevestigd.

Is de latere toevoeging van een nummer van een tariefcontingent in een eerder ingediende en aanvaarde douaneaangifte door middel van een wijziging van die aangifte krachtens artikel 173, lid 3, van het douanewetboek van de Unie, verenigbaar met de in artikel 2 VEU neergelegde beginselen van gelijke behandeling, non-discriminatie en solidariteit, indien de aangever zich met deze wijziging wenst te verzekeren van voorrang bij de toewijzing van het tariefcontingent?

Deze vraag heeft dus eigenlijk tot doel om te verduidelijken binnen welke grenzen een wijziging overeenkomstig artikel 173, lid 3, van het douanewetboek van de Unie mogelijk.

Gerecht: Artikel 173, lid 3, van verordening (EU) nr. 952/2013 moet aldus worden uitgelegd dat het een marktdeelnemer niet toestaat om aan een eerder ingediende douaneaangifte een nummer van een specifiek tariefcontingent toe te voegen teneinde in die aangifte het oorspronkelijk aangevraagde erga omnes geldende tarief te vervangen door een preferentieel tarief.

EHRM

OVERIG

- New Judges Elected in Respect of Cyprus and the Netherlands ([ECHR blog](#))

The PACE elected Corinna Wissels in respect of the Netherlands. She received 118 of the 162 votes cast, while the two other candidates received 42 and 2 votes. Wissels will replace Judge Schukking. She is currently a State Councillor at the Council of State of the Netherlands (Administrative Jurisdiction Division), where she also deals with migration law questions. Previously, she held various roles, including the head of the European Law Department of the Ministry of Foreign Affairs and represented the Netherlands at the CJEU in that capacity.

- The European Court of Human Rights publishes its annual report ([COE](#))

Energiemarkt

HvJ – ARREST – C-423/23 (Secab Soc. Coop) – 22 januari 2026 – A-G Rantos – Italië – ECLI:EU:C:2026:32 – conclusie – arrest

Verordening (EU) 2022/1854 – Richtlijn (EU) 2019/944 – Richtlijn (EU) 2018/2001 – Marktgebaseerde leveringsprijzen – Bevordering gebruik energie uit hernieuwbare bronnen – Hoge energieprijzen – Nationale crisismaatregelen – Noodinterventie – Verplicht plafond op marktinkomsten

De zaak gaat over de wettigheid van de Italiaanse nationale regeling die een plafond stelt aan de marktinkomsten uit de verkoop van elektriciteit uit bepaalde hernieuwbare energiebronnen.

België, Italië en Griekenland hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: Artikel 5, lid 4, van richtlijn (EU) 2019/944, de overwegingen 3 en 12 van richtlijn (EU) 2018/2001, alsmede artikel 6, lid 1, en artikel 8 van verordening (EU) 2022/1854, gelezen in het licht van artikel 7, lid 5, en de overwegingen 27 tot en met 29 en 39 ervan, moeten aldus worden uitgelegd dat zij niet in de weg staan aan een nationale regeling die is vastgesteld vóór verordening 2022/1854 en die voor de periode van 1 februari 2022 tot en met 30 juni 2023 een plafond heeft vastgesteld op de marktinkomsten van producenten die elektriciteit opwekken uit hydro-elektrische installaties die gebruikmaken van doorstroomwaterkracht, zonder te garanderen dat deze producenten 10 % van hun inkomsten boven dat plafond kunnen houden.

Artikel 5, lid 4, van richtlijn 2019/944, de overwegingen 2, 3 en 12 van richtlijn 2018/2001, alsmede artikel 6, lid 1, en artikel 8, lid 2, onder b) en c), van verordening 2022/1854, gelezen in het licht van de overwegingen 27 tot en met 29 en 39 ervan, staan niet in de weg aan een nationale regeling die is vastgesteld vóór verordening 2022/1854 en die voor de periode van 1 februari 2022 tot en met 30 juni 2023 een plafond heeft vastgesteld op de marktinkomsten van producenten die elektriciteit opwekken uit hydro-elektrische installaties die gebruikmaken van doorstroomwaterkracht, waarbij dat plafond werd bepaald op basis van een rekenkundig gemiddelde van de prijzen die in de periode van 1 januari 2010 tot en met 31 december 2020 in het betrokken marktgebied zijn opgetekend en die zijn geherwaardeerd op basis van de inflatie, voor zover een dergelijke regeling geen afbreuk doet aan investeringen in de sector van hernieuwbare energiebronnen in de zin van dat artikel 8, lid 2, onder b) en c), hetgeen moet worden beoordeeld in het licht van alle relevante omstandigheden.

Overweging 3 van richtlijn 2018/2001, alsmede artikel 7, lid 1, onder h) tot en met j), artikel 8, lid 1, onder a) en d), en artikel 8, lid 2, van verordening 2022/1854, gelezen in het licht van de overwegingen 27 en 41 ervan, staan niet in de weg aan een nationale regeling die is vastgesteld vóór verordening 2022/1854 en die voor de periode van 1 februari 2022 tot en met 30 juni 2023 een plafond heeft vastgesteld op de marktinkomsten van producenten die elektriciteit opwekken uit hydro-elektrische installaties die gebruikmaken van doorstroomwaterkracht, zonder te voorzien in een plafond op de inkomsten uit de verkoop van elektriciteit die is opgewekt uit steenkool en evenmin in een gedifferentieerd plafond voor producenten die elektriciteit opwekken uit zonne-, geothermische of windenergiebronnen.

GERECHT – ARREST – T-653/24 (Accorinvest) – 28 januari 2026 – Frankrijk – ECLI:EU:T:2026:48 – conclusie – arrest

Richtlijn 2008/118/EG – Bijdrage voor gebruik van elektriciteitstransmissie- en distributienetten – Elektriciteit – Andere indirecte belastingen – Doorberekening van de belasting aan de gebruiker – Andere belasting naast accijns

Samenvatting onder: Belastingen

REGELGEVING

Besluit (EU) 2026/70 van de Raad van 17 november 2025 betreffende het standpunt dat namens de Europese Unie moet worden ingenomen in de ministerraad van de energiegemeenschap met betrekking tot wijzigingen van het Verdrag tot oprichting van de energiegemeenschap om rekening te houden met de ontwikkeling van de milieuwetgeving van de Unie, PB L, 2026/70, 9.1.2026.

EUROPESE COMMISSIE

- Mededeling van de Commissie over Richtsnoeren voor toekomstbestendige nettarieven voor lagere energiesysteemkosten, [PB C, C/2026/126, 9.1.2026](#)
- Mededeling van de Commissie over richtsnoeren over innovatieve technologieën en vormen van de uitrol van hernieuwbare energie, [PB C, C/2026/127, 9.1.2026](#)
- Mededeling van de Commissie over Richtsnoeren over de vaststelling van gebieden voor netwerk- en opslaginfrastructuur die nodig is om hernieuwbare energie in het elektriciteitssysteem te integreren, overeenkomstig artikel 15 sexies van de herziene richtlijn hernieuwbare energie, [PB C, C/2026/128, 9.1.2026](#).

CONSULTATIE

- Elektriciteitsmarkten — belemmeringen voor stroomafnameovereenkomsten wegnemen, Feedback mogelijk van 23 januari 2026 - 20 februari 2026 ([EC](#))

OVERIG

- Constitutional Blind Spots in the EU Hydrogen Economy: How Atypical Legal Instruments in the Renewable Energy Directive Challenge Legal Certainty ([EU law analysis](#))
- Adopting a rights-based approach to affordable and energy-efficient housing in the EU ([FRA](#))
- The State Duty Not to Approve New Fossil Fuels ([Verfassungsblog](#))
A growing number of cases worldwide are challenging State approval of new fossil fuel projects: from Ireland to Guyana, Greece to South Africa

Euthanasie

OVERIG

#3: Een strafbare schending van een taboe, Dineke de Groot ([Nederland rechtsstaat](#))

Financiële markt en diensten, EMU, Bankenunie

HvJ – ARREST – C-556/24 P (Deutsche Bank en BHW Bausparkasse/ECB) – 29 januari 2026
– [ECLI:EU:C:2026:59](#) – geen conclusie – [arrest](#)

Verordening (EU) nr. 1024/2013 – Prudentieel toezicht op kredietinstellingen – Eén toezichtsmechanisme – Specifieke toezichtstaken toegekend aan de Europese Centrale Bank (ECB) — Volledige aftrek van het Common Equity Tier 1-kapitaal van de bedragen die als onderpand voor de IPC's zijn betaald – Discretie van de ECB – Rechterlijke toetsing

Appellanten verzoeken om gedeeltelijke nietigverklaring van het arrest van het Gerecht in zaak T-182/22 waarbij het Gerecht hun vordering tot gedeeltelijke nietigverklaring van Besluit ECB-SSM-2022-DEDEB-44 van de Europese Centrale Bank (ECB) van 21 december 2022 inclusief bijlagen I en II, heeft afgewezen, aangezien dat besluit de te nemen maatregelen vastlegt met betrekking tot de

onherroepelijke betalingsverplichtingen (IPC's) betreffende depositogarantiestelsels (DGS'en) of resolutiefondsen.

Hof: het beroep wordt verworpen.

HvJ – CONCLUSIE – C-773/24 (A. bankas) – 22 januari 2026 – A-G M. Campos Sánchez-Bordona – Litouwen – ECLI:EU:C:2026:39 – conclusie

Verordening (EU) nr. 596/2014 – Marktmisbruik – Handel met voorwetenschap – Omkering van het vermoeden in het geval van legitieme activiteit in het kader van de normale beroepsuitoefening door beleggingsondernemingen (makelaars) – Front-running

A. is een in Estland geregistreerde kredietinstelling. C. is een in Luxemburg geregistreerde en thans ontbonden vennootschap, die aandelen bezat in een beursgenoteerde vennootschap A. en C. hebben een overeenkomst gesloten voor het verlenen van consultancy- en beleggingsdiensten. C. heeft een vertegenwoordiger gemachtigd om aandelen te vervreemden.

De Litouwse centrale bank heeft een besluit vastgesteld waarin zij heeft verklaard dat tot 22 november 2019 om 19.12 uur de precieze prijs (4 EUR) van de aandelen van de uitgevende instelling die via een ABB zijn vervreemd, voorwetenschap vormde in de zin van artikel 7 van verordening nr. 596/2014;. A. had kennis van die informatie op het ogenblik van de uitvoering van de order van C. om ook aandelen van de uitgevende instelling op de gereguleerde markt te vervreemden, en A. heeft die informatie voor rekening en in het belang van C. gebruikt om een ongerechtvaardigd voordeel te verkrijgen. Dientengevolge heeft de Litouwse centrale bank een geldboete van 200 000 EUR opgelegd.

De vragen gaan over de rechtmatigheid van deze sanctie.

Het bijzondere aan deze zaak is dat de gesanctioneerde kredietinstelling orders tot vervreemding van financiële instrumenten (aandelen) heeft uitgevoerd zoals die haar waren doorgegeven door een cliënt, die de prijs van de transacties had vastgesteld. De Litouwse centrale bank was van mening dat de prijs van de onder deze voorwaarden vervreemde aandelen voorwetenschap vormde in de zin van verordening (EU) nr. 596/2014.

Om de door de verwijzende rechter voorgelegde vragen te kunnen beantwoorden moet het Hof de verhouding tussen twee bepalingen van verordening nr. 596/2014 analyseren: Ten eerste artikel 8, lid 1, waarin het begrip „handel met voorwetenschap” is gedefinieerd. Ten tweede lid 2, onder b), van artikel 9 over „legitieme gedragingen”.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 9, lid 2, onder b), moet aldus worden uitgelegd dat een beleggingsonderneming die door een cliënt op basis van een standaarddienstenovereenkomst geplaatste orders tot vervreemding van effecten op de gereguleerde markt uitvoert en tegelijkertijd voor dezelfde cliënt een versnelde bookbuildingprocedure organiseert, niet met voorwetenschap handelt, tenzij de toezichthoudende autoriteit aantoont a) dat de onderneming beschikte over voorwetenschap over de intenties van de cliënt met betrekking tot de prijs van de buiten de gereguleerde markt te vervreemden effecten, en b) dat het gedrag van deze onderneming niet in overeenstemming was met de toepasselijke beroepsregels indien aan de voorwaarden van artikel 9, lid 2, onder b), van verordening nr. 596/2014 is voldaan, de beleggingsonderneming niet kan worden geacht het verbod van artikel 14, onder a), van die verordening te hebben overtreden, tenzij de nationale bevoegde autoriteit overeenkomstig artikel 9, lid 6, van verordening nr. 596/2014 aantoont dat er achter de order tot uitvoering van effectentransacties een onrechtmatige reden schuilging.

Artikel 8, lid 1, en artikel 14, onder a), van verordening nr. 596/2014 moeten aldus worden uitgelegd dat de beleggingsonderneming het in overweging 24 van deze verordening bedoelde vermoeden kan weerleggen door aan te tonen dat zij zich ertoe heeft beperkt de order tot vervreemding van de aandelen van haar cliënt op legitieme wijze en in het kader van de normale uitoefening van haar activiteit uit te

voeren overeenkomstig de instructies van de cliënt. De beleggingsonderneming hoeft niet aan te tonen dat de cliënt geen voorwetenschap heeft gebruikt bij het plaatsen van de order tot uitvoering van effectentransacties.

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-801/25 (Kerdos Investment), verwijzing uit **Duitsland** over de vraag of de activiteiten van een **vermogensbeheerder** als *market maker* en *designated sponsor* vallen onder de begrippen 'portefeuillebeheer' en/of 'werkzaamheden met betrekking tot de activa' in de **AIFM-richtlijn**, en zo niet, of uit de **MiFID II-richtlijn** volgt dat **intern beheerde beleggingsinstellingen** dergelijke activiteiten mogen verrichten.
-

NOOT – HvJ 4 september 2025, C-413/23 P

Schroedinger's data: SRB and the Digital Omnibus ([European law blog](#))

INBREUKPROCEDURE

- Commissie verzoekt Nederland (en 20 andere lidstaten) **richtlijn op afstand gesloten overeenkomsten inzake financiële diensten** volledig om te zetten – inbreukprocedure ([EC](#))
- Commissie verzoekt Nederland (en elf andere lidstaten) de nieuwe regels inzake **fiscale transparantie en informatie-uitwisseling voor cryptoactiva** volledig uit te voeren – inbreukprocedure ([EC](#))

CONSULTATIE

Hervorming Europese durf- en groeikapitaalfondsen, Feedback- en raadplegingsperiode 15 januari 2026 - 12 maart 2026 ([EC](#))

OVERIG

- AFM gaat meer aandacht aan cyberweerbaarheid en AI besteden en schrijft mee aan de Europese antiwitwasregels ([Ellen Timmer](#))

GBVB, buitenlandse politiek en defensie

HvJ – ARREST – C-494/24 P (Anbouba/Raad) – 15 januari 2026 – ECLI:EU:C:2026:9 – geen conclusie – arrest

Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid – Beperkende maatregelen – Situatie in Syrië – Lijst van personen voor wie de toegang tot en doorreis door het grondgebied EU is beperkt – Behoud van de naam van de aanvrager op de betreffende lijst

Anbouba verzoekt om gedeeltelijke nietigverklaring van het arrest van het Gerecht T-471/22 waarbij het Gerecht zijn vordering tot gedeeltelijke nietigverklaring van Besluit (GVB) 2022/849 heeft afgewezen.

Hof: Het beroep wordt verworpen.

EUROPESE COMMISSIE

Mededeling van de Commissie — Richtsnoeren inzake de toepassing van bepaalde bepalingen van Verordening (EU) 2022/2560 van het Europees Parlement en de Raad betreffende buitenlandse subsidies die de interne markt verstoren, PB C, C/2026/224, 13.1.2026.

OVERIG

- EU-beleid inzake het noordpoolgebied – Actualisering, Feedback- en raadplegingsperiode 22 december 2025 - 16 maart 2026 (EC)
- Resolutie van het Europees Economisch en Sociaal Comité — Verdediging van de Europese waarden en toekomstbestendig maken van de EU in de nieuwe geopolitieke orde, EESC 2025/02268, PB C, C/2026/2, 16.1.2026
- Retreating from Internationalism (Verfassungsblog)
On January 7, President Trump issued a memorandum, "Withdrawing the United States from International Organizations, Conventions, and Treaties that Are Contrary to the Interests of the United States." The memorandum lists 66 entities for withdrawal, many of which are connected to the United Nations.
- Repression Through Interpol (Verfassungsblog)
Belarus weaponizes Interpol Red Notices to hunt exiled activists across Europe, as seen in filmmaker Andrei Hnyot's year-long detention on fabricated tax charges. This creates a procedural paradox for the EU: mutual-trust systems like Schengen must filter politicized data to uphold ECHR Article 3 and Charter Article 19 non-refoulement duties. Can Europe's constitutional safeguards withstand this authoritarian assault on cooperative policing?

EHRM factsheets en guides

- Conscientious objection
- Freedom of religion
- Religious symbols and clothing
- Guide on article 9 ECHR - freedom of thought, conscience and religion

Gewasbeschermingsmiddelen

NOOT – HvJ 19 november 2025, T-412/22, T-94/23, T-565/23 (PAN Europe/Commissie)

Putting Industry on the Spot & Civil Society in the Spotlight? Implications of the Aarhus Jurisprudence on Systematic Pesticide Approval Extensions (T-412/22, T-94/23, T-565/23) ([European law blog](#))

Set against the EC's deregulatory push in the name of competitiveness, the Court called a halt to systematic pesticide approval extensions. We explore what this means for EU pesticides governance and risk regulation, focusing on industry responsibility and CSO legal mobilization.

Gezondheid, levensmiddelen en etikettering

HvJ – CONCLUSIE – C-657/24 (Kyberg Pharma) – 15 januari 2026 – A-G Norkus – Duitsland – ECLI:EU:C:2026:18 – conclusie

Verordening (EG) nr. 1924/2006 – Voedselveiligheid – Gezondheidsclaims – Etiketteringsverplichtingen – Voedingssupplement waarvoor schriftelijk reclame wordt gemaakt – Informatieplicht – Reclame

Kyberg Pharma brengt in de vorm van capsules een voedingssupplement op de markt, waarvan de verpakking een vermelding bevat die het belang van een gevarieerde, evenwichtige voeding en een gezonde levensstijl benadrukt.

Kyberg Pharma heeft in de geschreven pers een advertentie voor het betrokken product laten verspreiden, met daarin onder meer de volgende claims: „Gezond gewicht verliezen” en „glucomannaan draagt bij tot gewichtsverlies in het kader van een caloriearm dieet”.

De verwijzende rechter wil weten of artikel 10, lid 2, van verordening nr. 1924/2006 aldus moet worden uitgelegd dat Kyberg Pharma heeft voldaan aan de krachtens deze bepaling op haar rustende informatieplicht doordat zij op de verpakking van het betrokken product de in die bepaling vermelde informatie heeft vermeld, dan wel of Kyberg Pharma ook verplicht was om deze informatie op te nemen in de advertentie voor haar product.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 10, lid 2, van verordening (EG) nr. 1924/2006 moet aldus worden uitgelegd dat het de verplichting oplegt om de informatieverplichtingen na te komen op de etikettering van levensmiddelen. Het begrip ‘etikettering’ in dit artikel omvat niet het begrip ‘reclame’, in welke vorm dan ook. Bij ontbreken van etikettering moeten de informatieverplichtingen worden nagekomen in met name de reclame voor levensmiddelen.

GERECHT – ARREST – T-174/24 (Dichem Chemicals Poland en The Goodyear Tire & Rubber Company/Commissie) – 21 januari 2026 – ECLI:EU:T:2026:36 – arrest

Verordening (EG) nr. 1272/2008 – Gedelegeerde verordening (EU) 2024/197 – Indeling, etikettering en verpakking van bepaalde stoffen en mengsels – Indeling en etikettering van 1,4-benzeendiamine, N,N'-gemengde fenyl- en tolylderivaten – Criteria voor de indeling van een stof in de gevarenklasse voortplantingstoxiciteit, categorie 1B – Stof met meerdere bestanddelen – Relevantie van de schadelijke effecten voor mensen – Read-across – Kennelijke beoordelingsfouten – Gelijke behandeling – Evenredigheid – Rechten van de verdediging

Verzoeksters vorderen nietigverklaring van gedelegeerde verordening (EU) 2024/197 voor zover daarbij de geharmoniseerde indeling en etikettering van 1,4-benzeendiamine, mengsel van N,N'-fenylderivaten en tolylen (hierna: „DAPD”) is ingevoerd in de gevarenklasse voortplantingstoxiciteit, categorie 1B.

Gerecht: Het beroep wordt verworpen.

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-758/25 (Molkerei Alois Müller), verwijzing uit **Duitsland** over de vraag of het is toegestaan een **voedingsclaim** (bijv. ‘eiwitrijk’) met **aanvullende boodschap** op **etiket** te verduidelijken (bijv. het aantal gram eiwit per product), ook als de boodschap niet in de **bijlage van verordening 1924/2006** is vermeld

OVERIG

- [Prejudiciële verwijzing uit Duitsland] Veterinary versus human use under Article 3(d): CJEU asked to revisit Santen (IPkat)

The world of Supplementary Protection Certificates (SPC) has yet another referral to the CJEU on Article 3(d). The German Federal Patent Court (BPatG) asks if the strict interpretation of Article 3(d) established by CJEU in Santen applies when the earlier marketing authorisation relates to a human medicine but the SPC is sought for a veterinary product.

EHRM factsheets

- ECHR-KS – Article 2 Medical negligence
- Cannabis-based medication

Grondrechten (Handvest), EVRM, Raad van Europa

OVERIG

- ECHR Travaux Préparatoires Open Access Online (ECHR blog)
- Reiner de Winter, Postbezorging als -grondrecht (NJB)

Artikel 13 van de Grondwet waarborgt het briefgeheim, maar wat als de geadresseerde zijn post niet ontvangt? Een goed functionerend postapparaat – inclusief bezorging – is in het licht van artikel 13 Grondwet een onuitgesproken vanzelfsprekendheid (oftewel: een noodzakelijke, zij het onvoldoende voorwaarde). Hoog tijd voor adequate waarborgen.

EHRM factsheets en guides

- [Guide on Article 13 ECHR – Right to an effective remedy](#)
- [Guide on Article 1 ECHR - Obligation to respect human rights – Concepts of “jurisdiction” and imputability](#)
- [Guide on Article 46 ECHR - Binding force and execution of judgments](#)

WIKI

- [Handvest grondrechten EU](#)
- [Europees Hof voor de rechten van de mens \(EHRM\)](#)

HvJ – procesrecht

HvJ – ARREST – C-124/24 P (Asempre) – 15 januari 2026 – ECLI:EU:C:2026:7 – geen conclusie – [arrest](#) (Franse taalversie)

Artikel 107 VWEU – Staatssteun – Compensatie voor universele postdienst – Procesbevoegdheid – Rechtstreeks geraakt zijn – Vordering ingesteld door een brancheorganisatie – Niet-ontvankelijkheid van de vordering tot nietigverklaring

Samenvatting onder: [Staatssteun](#)

NOOT – Gerecht 5 september 2025, T-482/25 (JURDI/Raad en Commissie)

Time to Rethink Locus Standi ([Verfassungsblog](#))

The General Court dismissed the action brought by the Association of Jurists for Respect for International Law. JURDI requested the Court to declare that the EU institutions had failed to act in response to the situation in Gaza.

Huiselijk geweld en geweld tegen vrouwen

EHRM – ARREST – R.E. e.a. t. IJsland – 13 januari 2026 – [59809/19](#) – [8034/20](#) – [14407/20](#) – [17008/20](#) – [persbericht](#) – [arrest](#)

Artikelen 3, 8 en 12 EVRM – Onderzoek naar seksueel geweld – Geen schending

Vier klagers hebben aangifte gedaan van seksuele misdrijven. In de zaak van R.E. wordt door aangeefster betwist dat de seks met haar instemming was. De verdachte stelt dat de seks vrijwillig was

en dat aangeefster bij bewustzijn en alert was. Er zijn getuigen gehoord. De zaak is geseponeerd vanwege de wisselende verklaringen over de instemming, de beperkte herinneringen bij R.E. en het ontbreken van directe getuigen.

De aangeefster X was 17 ten tijde van het feit. De verdachte (25 jaar) heeft verklaard dat de seks met haar instemming was. Er zijn getuigen gehoord. De zaak is geseponeerd vanwege onvoldoende bewijs.

Aangeefster Y was ook minderjarig. De verdachte (een leeftijdsgenoot) zegt dat de seks met wederzijdse instemming was. Y. was dronken en weet er weinig meer van. Er zijn getuigen gehoord. De zaak is geseponeerd vanwege onvoldoende bewijs dat Y niet in staat was haar wil te bepalen.

Aangeefster S.O. heeft verklaard dat de seks met A in eerste instantie met instemming was, maar na de binnenkomst van een derde R, wilde zij niet meer, maar heeft dat niet gezegd. Volgens R en A stemde S.O. de hele tijd in. Er zijn getuigen gehoord. De zaak wordt geseponeerd. De verklaring van S.O. wordt betrouwbaar geacht, maar er is onvoldoende bewijs omdat er geen getuigen zijn en S.O. pas zes jaar na het incident aangifte heeft gedaan.

Het EHRM overweegt dat lidstaten verplicht zijn om zedenwetgeving op te stellen die adequate bescherming biedt, waarbij de (afwezigheid van) instemming het belangrijkste onderdeel dient te zijn en niet het gebruik van dwang. In de IJslandse wet en jurisprudentie is dat vanaf 2007 het geval, waardoor de zedenwetgeving een effectieve bescherming biedt tegen seksueel geweld.

In deze zaken hebben de nationale autoriteiten voldoende onderzoek gedaan naar de instemming en de vraag of de klagers in staat waren om die instemming ook te geven. In de zaken van minderjarigen X en Y zijn bijzondere procedurele waarborgen toegepast, waaronder de aanstelling van een advocaat en kennisgeving aan de kinderbescherming. Daarbij hebben de autoriteiten in alle zaken het aanwezige bewijs verzameld en de aangevers, verdachten en relevante getuigen gehoord. Er was wel enige vertraging bij het horen van getuigen, maar niet is gebleken dat dit enige nadeel heeft opgeleverd. Artikel 3 en 8 EVRM zijn niet geschonden.

 EHRM – ARREST – Z. t. IJsland – 13 januari 2026 – 3538/21 – ECLI:CE:ECHR:2026:0113JUD000353821 – persbericht – arrest

Artikelen 3, 8 en 12 EVRM – Onderzoek naar seksueel geweld – Consent-based standard’ – Schending

De 16-jarige klagster doet aangifte tegen de 23-jarige verdachte. Zij verklaart dat zij op een festival dronken in haar tent in slaap was gevallen en de volgende dag deels ontkleed wakker is geworden, waarbij de verdachte haar borsten en genitaliën aanraakte. Zij duwde hem weg, maar hij stopte pas toen klagster de tent verliet. De verdachte verklaart dat zijn handelingen ‘een beetje fout’ waren omdat hij handelde alvorens de klagster te vragen of zij hiermee instemde, dat hij haar borst aanraakte maar meteen stopte toen hij haar ongemak merkte, dat hij haar genitaliën niet heeft aangeraakt en dat hij geen seksuele intentie had. Er zijn tien getuigen gehoord; zij waren geen directe getuigen. Een aantal getuigen heeft verklaard dat klagster hen vertelde dat zij wakker werd en een man haar aanraakte.

De zaak is geseponeerd omdat een veroordeling niet te verwachten was, waarbij acht is geslagen op de beperkte herinneringen van klagster en de weinig gedetailleerde verklaringen van de getuigen. Voor een veroordeling op basis van de IJslandse wet moet de intentie tot seksuele aanranding worden vastgesteld en in casu is de verdachte het voordeel van de twijfel gegeven, omdat hij verklaarde dat hij stopte zodra hij door had dat klagster niet instemde.

Het EHRM overweegt dat lidstaten verplicht zijn om zedenwetgeving op te stellen die adequate bescherming biedt, waarbij de (afwezigheid van) instemming het belangrijkste onderdeel dient te zijn en niet het gebruik van dwang. In de IJslandse wet en jurisprudentie is dat vanaf 2007 het geval, waardoor de zedenwetgeving een effectieve bescherming biedt tegen seksueel geweld.

Het EHRM overweegt dat de autoriteiten in deze zaak onvoldoende hebben onderzocht of er enige reden was voor de verdachte om te veronderstellen dat klaagster had ingestemd met zijn handelingen. Seksueel contact dat onder dergelijke omstandigheden wordt geïnitieerd, dient streng beoordeeld te worden met de nadruk op seksuele autonomie en het vereiste dat instemming ondubbelzinnig moet worden gegeven. Het cruciale onderdeel in deze zaak is niet dat de verdachte stopte zodra hij klaagsters ongemak merkte, maar dat hij seksueel contact initieerde zonder enige voorafgaande indicatie dat klaagster instemde. Nu de autoriteiten de handelingen van de verdachte niet hebben getoetst aan de 'consent-based standard', is de lichamelijke en psychische integriteit van klaagster onvoldoende gewaarborgd. Artikel 8 EVRM is daarmee geschonden.

 EHRM – ARREST – J.S. t. Slowakije – 22 januari 2026 – 35767/23
– ECLI:CE:ECHR:2026:0122JUD003576723 – persbericht – arrest

Artikel 3 EVRM – Artikel 14 EVRM – Onvoldoende beoordeling van huiselijk geweld – Schending artikel 3 EVRM, géén schending artikel 14 EVRM

Klaagster, een Slowaakse vrouw, beschuldigde in 2014 haar toenmalige echtgenoot (hierna: 'hij') van langdurig ernstig huiselijk geweld, waaronder fysieke, psychische en seksuele mishandeling, dat werd bevestigd door verklaringen van haar kinderen, familieleden en verschillende deskundigenrapporten. Hij werd in 2014 veroordeeld voor een afzonderlijk geweldsincident jegens klaagster, maar ondanks uitgebreid bewijs, meerdere getuigen en psychologische rapporten die wezen op mishandeling en trauma, werd hij in latere procedures meermaals vrijgesproken wegens gebrek aan bewijs. Hoger beroepsrechters vernietigden tweemaal eerdere vrijspraken, maar uiteindelijk bleef de vrijspraak in 2022 in stand. Het Constitutioneel Hof heeft klaagsters klacht over onvoldoende bescherming en discriminatie verworpen.

Klaagster stelt dat zij slachtoffer was van onmenselijke en vernederende behandeling door haar ex-echtgenoot en dat de nationale autoriteiten haar klachten niet effectief, zorgvuldig en tijdig hadden onderzocht. Volgens haar bagatelliseerden de rechters het geweld, baseerden zij zich op genderstereotypen en boden zij geen effectieve bescherming of rechtsmiddelen. Zij stelt bovendien dat gendergerelateerd geweld tegen vrouwen en het gebrek aan adequate vervolging daarvan een structureel probleem is in Slowakije. Ze doet een beroep op artikel 3 (verbod van onmenselijke of vernederende behandeling) en artikel 14 (verbod van discriminatie) EVRM.

Artikel 3 EVRM - Het EHRM oordeelt dat de nationale rechters te formalistisch zijn geweest en het huiselijk geweld niet goed hebben beoordeeld in de context van het geval. Er was geen analyse vanuit het perspectief van gender gerelateerd geweld en het langdurige, samenhangende patroon van mishandeling was genegeerd. Bovendien duurde de strafprocedure meer dan zeven jaar, met herhaalde vertragingen en herbelevingen voor klaagster. Schending positieve verplichtingen van artikel 3 EVRM.

Artikel 14 EVRM - Het EHRM wijst de discriminatieklacht af, nu klaagster onvoldoende concrete gegevens heeft aangevoerd om aan te tonen dat sprake is geweest van institutionele of systematische discriminatie of van discriminerend handelen in haar specifieke zaak.

NOOT – EHRM 23 oktober 2026, A.J. en L.E. t. Spanje

Procedural violations found in sexual violence claims: was A.J. and L.E. v. Spain a progressive judgment or a foregone conclusion? (Strasbourg observers)

NOOT – EHRM 4 september 2025, E.A. et Association européenne contre les violences faites aux femmes au travail t Frankrijk

E.A et Association européenne contre les violences faites aux femmes au travail v. France: Analysis of the cooperation between the ECtHR and GREVIO to effectively tackle violence against women in Europe (Strasbourg observers)

OVERIG

Bewijslast voor huiselijk geweld bij huwelijksmigranten (Verblijfblog)

EHRM factsheets

- ECHR-KS – Article 2 Domestic violence
- Violence against women
- Thematic factsheet: Domestic violence

IE - Intellectuele eigendom

HvJ – ARREST – C-822/24 (Bluechip) – 15 januari 2026 – Duitsland – ECLI:EU:C:2026:13 – geen conclusie – arrest

Richtlijn 2001/29/EG – Auteursrecht en naburige rechten – Reproductierecht – Billijke compensatie voor het kopiëren voor privégebruik – Verplichting die gepaard gaat met een weerlegbaar vermoeden dat die opslagmedia gebruikt worden voor het kopiëren voor privégebruik – Toelaatbaarheid

ZPÜ is een vereniging van Duitse collectieve beheersorganisaties die auteursrechtelijke aanspraken op vergoeding kunnen doen gelden voor de reproductie van audio- en audiovisuele werken. Bluechip is een vennootschap die pc's, laptops en werkstations met ingebouwde harde schijf produceert, invoert en distribueert.

Het Oberlandesgericht München heeft geoordeeld dat de door bluechip verkochte apparaten technisch gezien konden worden gebruikt voor het maken van kopieën van auteursrechtelijk beschermde werken voor privégebruik, op weerlegbare wijze moest worden vermoed dat dergelijke kopieën zouden worden gemaakt, zodat een rechtspersoon als bluechip op grond van de §§ 54 en 54b UrhG de vergoeding moest betalen ter financiering van de billijke compensatie die aan de auteurs verschuldigd was voor het maken van dergelijke kopieën.

Deze rechter heeft bluechip veroordeeld om aan ZPÜ de billijke vergoeding te betalen tenzij bluechip kan aantonen dat de betrokken apparaten kennelijk voor andere doeleinden dan het maken van kopieën voor privégebruik zijn bestemd en dat dergelijke kopieën hooguit in geringe mate zijn gemaakt en volgens de normale gang van zaken worden gemaakt.

Bluechip heeft tegen dat arrest beroep in *Revision* ingesteld bij het Bundesgerichtshof, de verwijzende rechter.

De vraag is o.a. of het verenigbaar is met artikel 5, lid 2, onder b), van richtlijn 2001/29, dat een nationale regeling producenten zoals bluechip verplicht een billijke vergoeding voor kopieën voor privégebruik te

betalen, voor zover zij niet bewijzen dat met behulp van deze apparaten hoogstens in beperkte mate daadwerkelijk door een natuurlijke persoon voor privégebruik reproducties van een werk op enige drager zijn vervaardigd of bij een normale gang van zaken worden vervaardigd.

Nederland heeft samen met zes andere lidstaten schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: Artikel 5, lid 2, onder b), van richtlijn 2001/29/EG verzet zich niet tegen een nationale regeling op grond waarvan de producenten, importeurs en distributeurs van opslagmedia die voor reproductiedoeleinden kunnen worden gebruikt, de in deze bepaling bedoelde billijke compensatie moeten betalen wanneer zij die opslagmedia aan professionele eindafnemers verkopen, tenzij deze producenten, importeurs of distributeurs aantonen dat die opslagmedia niet door natuurlijke personen zullen worden gebruikt om reproducties te maken voor privégebruik en zonder enig direct of indirect commercieel oogmerk of dat dit slechts zal gebeuren in een mate die wordt geacht voor de rechthebbenden slechts minimale schade te doen ontstaan.

- 📌 HvJ EU: privékopieheffing bij verkoop van opslagmedia aan commerciële eindgebruikers toegestaan ([IE forum](#)) en ([IT&recht](#))

HvJ – CONCLUSIE – C-788/24 (Anne Frank Fonds) – 15 januari 2026 – A-G Rantos – Nederland – Hoge Raad – ECLI:EU:C:2026:12 – conclusie

Richtlijn 2001/29/EG – Artikelen 11 en 17, lid 2 Handvest – Publicatie op een website van in Nederland nog auteursrechtelijk beschermd werk van Anne Frank – Begrip „mededeling aan het publiek” – Toegang via een virtueel privénetwerk (VPN) tot inhoud die slechts in één lidstaat is beschermd – Geoblocking – Mogelijke omzeiling van maatregelen door gebruikmaking van een VPN

Partijen zijn het Anne Frank *Fonds*, verzoeker, en de Anne Frank *Stichting*, de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen en de Vereniging voor Onderzoek en Ontsluiting van Historische Teksten, verweersters. Verweersters zouden inbreuk maken op het auteursrecht van verzoeker door de publicatie van een nieuwe wetenschappelijke versie van het dagboek van Anne Frank op de website van de Vereniging.

De vraag is o.a. wat de reikwijdte is van het begrip „mededeling aan het publiek” in de zin van artikel 3, lid 1, van de Auteursrecht-richtlijn, en met name of de publicatie van inhoud op een website een dergelijke „mededeling aan het publiek” vormt in een lidstaat waar deze inhoud auteursrechtelijk beschermd is en waar die website het voorwerp uitmaakt van geoblocking, zodat deze alleen kan worden geraadpleegd door die blokkeringsmaatregel te omzeilen met behulp van een dienst via een virtueel privénetwerk (VPN) of een soortgelijke dienst. Deze vraag vereist een afweging van twee door het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”) beschermde belangen, namelijk het auteursrecht van verzoeker in het hoofdgeding, dat is neergelegd in artikel 17, lid 2, van het Handvest, en de vrijheid van meningsuiting en informatie van verweersters in het hoofdgeding, die door artikel 11 van het Handvest wordt gewaarborgd.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 3, lid 1, van richtlijn 2001/29/EG aldus uit te leggen dat:

- *deze bepaling niet vereist dat de publicatie van een werk op een website gericht is tot het publiek van het betrokken land om in dat land als een mededeling aan het publiek te worden aangemerkt;*
- *de publicatie van inhoud op een website geen „mededeling aan het publiek” in de zin van deze bepaling vormt in een land waar deze inhoud auteursrechtelijk beschermd is en waar deze website het voorwerp uitmaakt van doeltreffende geoblocking en eventuele andere niet-technische maatregelen die ter aanvulling van die blokkeringsmaatregel de toegang moeten beperken of ontmoedigen en die in het geblokkeerde land een afschrikkend effect hebben, rekening houdend met de omstandigheden van het geval, en met name met het vermogen van gebruikers in dat land om dergelijke maatregelen te omzeilen*

met behulp van een dienst via een virtueel privénetwerk (VPN) of een soortgelijke dienst, en het feit dat aan aanbieders in publiekdomeinlanden geen onredelijke eisen mogen worden gesteld;

- indien gelet op de mogelijkheid om geoblocking te omzeilen de publicatie van inhoud op een website wordt beschouwd als een mededeling van het werk aan het publiek in het betrokken land, deze bepaling zich ertegen verzet dat een aanbieder van VPN-diensten of soortgelijke diensten aansprakelijk wordt gesteld voor handelingen van een gebruiker in een land waar de toegang tot dit werk is geblokkeerd, wanneer deze gebruiker die diensten aanwendt om de geoblocking te omzeilen, tenzij de aanbieder actief aanmoedigt tot een dergelijk onrechtmatig gebruik om in dat land toegang te krijgen tot het beschermde werk.

- Conclusie AG: Materiaal online plaatsen kan met state of the art geoblocking voorkomen dat er sprake is van mededeling/aansprakelijkheid ([Boek9](#))
- Geoblocking en VPN bij online publicatie van auteursrechtelijk beschermde werken ([IE forum](#))
- How Anne Frank will (also) have a say on copyright enforcement in the age of AI ([IPkat](#))

GERECHT – ARREST – T-64/25 (Leone e.a. /EUIPO - Incom (Leone)) – 14 januari 2026 – ECLI:EU:T:2026:10 – arrest

Verordening (EU) 2017/1001 – Uniemark – Nietigheidsprocedure – Uniewoordmerk Leone – Relatieve nietigheidsgrond – Recht op een oudere naam naar Oostenrijks recht

Verzoekers hebben bij het EUIPO een vordering ingediend tot nietigverklaring van het Uniemark dat was ingeschreven na een op 26 februari 2020 ingediende aanvraag voor het woordteken Leone voor roomijs en diverse ijsproducten (klasse 30 Overeenkomst van Nice).

De vordering tot nietigverklaring was gebaseerd op de volgende oudere rechten die krachtens het Oostenrijkse recht zijn beschermd:

- het recht op de naam Leone, de familienaam van Lisa en Giorgio Leone, die zij in het kader van hun handelstransacties gebruiken;
- het recht op de maatschappelijke benaming Leone & Leone OG, een vennootschap naar Oostenrijks recht, ingeschreven op 27 september 2012, waarvan Lisa en Giorgio Leone de vennoten zijn en die als maatschappelijk doel de productie en de verkoop van ijs heeft;
- het recht op de naam Leones, die sinds 28 oktober 2013 in het kader van handelstransacties wordt gebruikt en op verzoekers' ijssalons en op de door hen in de handel gebrachte waren is aangebracht.

De nietigheidsafdeling heeft de vordering tot nietigverklaring in haar geheel afgewezen omdat verzoekers niet hebben aangetoond dat het belang of de omvang van het gebruik van de geclaimde namen in het kader van hun handelsactiviteiten een „beschermingswaardig belang” is waaraan afbreuk kon worden gedaan, zoals het toepasselijke Oostenrijkse recht vereist. Daarom bestond er geen gevaar dat het relevante publiek het litigieuze merk economisch of anderszins associeert met verzoekers.

Het door verzoekers bij het EUIPO ingestelde beroep is verworpen op grond dat de door verzoekers aangevoerde oudere rechten binnen de werkingssfeer van artikel 60, lid 1, onder c), van verordening 2017/1001 vielen en dus buiten de werkingssfeer van artikel 60, lid 2, onder a), , zodat de op laatstgenoemde bepaling gebaseerde vordering tot nietigverklaring ongegrond was.

Verzoekers verzoeken het Gerecht de bestreden beslissing te vernietigen.

Het Gerecht oordeelt dat de kamer van beroep blijk heeft gegeven van een onjuiste rechtsopvatting door te oordelen dat de bescherming krachtens artikel 60, lid 2, onder a), van verordening 2017/1001 zich niet kon uitstrekken tot het „recht op de naam” op de enkele grond dat de aangevoerde namen met

name in het economische verkeer werden gebruikt, zonder overeenkomstig de aangehaalde rechtspraak met name de juistheid van de aangevoerde feiten te onderzoeken teneinde concreet de aard vast te stellen van de oudere rechten die als grondslag voor de vordering tot nietigverklaring zijn ingeroepen, noch de inhoud van die rechten en de voorwaarden die voortvloeien uit de nationale wettelijke regeling waarvan om toepassing wordt verzocht, om het gebruik van een Uniemark te kunnen verbieden.

Gerecht: De beslissing van de tweede kamer van beroep van het Bureau voor intellectuele eigendom van de Europese Unie (EUIPO) van 27 november 2024 (zaak R 971/2023-2) wordt vernietigd.

- 🅔 Het oudere recht op de naam 'Leone': afbakening tussen artikel 60 lid 2 onder a en artikel 60, lid 1, onder c) UMVo ([IE forum](#))

HvJ en Gerecht – overig

T-517/24	Geen gebrek aan eigen karakter bij verpakingsontwerp voor levensmiddelen (IE forum)
T-9/25	Merkenrecht niet gebruiken om beschermingsduur octrooien feitelijk te verlengen (Boek9) Motion Denied: General Court slams the window shut on motion mark for window movement (IPKat)
T-78/25	Beschrijvend karakter PAYKIT: Gerecht bevestigt weigering inschrijving Uniewoordmerk door EUIPO (IE forum)
T-131/25	Weigering van het Uniewoordmerk 'EcoGuard' wegens beschrijvend karakter (IE forum)
T-43/25	Geen verwarringsgevaar tussen Puma-strepen en aangevraagd streepbeeldmerk (IE forum)
T-561/24	Het Gerecht bevestigt verwarringsgevaar tussen ELON en ELTON (IE forum)
T-628/24	LEGO-blokje mist eigen karakter: Gerecht bevestigt nietigheid Uniemodel (IE forum)
T-619/24	Zorginstellingen voor ouderen identiek aan verzorgingstehuizen: Gerecht corrigeert Kamer van Beroep (IE forum)

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

Geen inbreuk op Uniemodel Longchamp-tas: technisch bepaalde kenmerken en voldoende eigen karakter ([IE forum](#))

NOOT – HvJ 18 december 2025, [C-323/24 \(Deity shoes\)](#)

- Geen minimum aan creatieve activiteit vereist voor gemeenschapsmodellen ([IE-forum](#))
- Do Trends Kill Originality? The CJEU Issues Judgment in Deity Shoes, Case C-323/24 ([IPKat](#))

NOOT – HvJ 27 november 2025, C-412/24 (Fauré Le Page Maroquinier)

Jaartal “1717” in luxe-merken: A-G ziet geen automatische nietigheid wegens misleiding ([IE forum](#))

NOOT – bij prejudiciële verwijzingen

- C-573/25 Suzhou Anri Child v Cybex - Prejudiciële vragen over afbakening en samenloop kosten/schadevergoeding bij onterechte of ingetrokken voorlopige maatregelen en EUIPO-kostenregels ([Boek9](#))

Deze twaalf (!) prejudicieel gestelde vragen gaan over de afbakening en samenloop van kostenvergoeding en schadevergoeding voor advocatenkosten bij onterechte of ingetrokken voorlopige maatregelen in Uniemodelzaken, inclusief de vraag hoe ver nationale rechters mogen gaan naast de EUIPO-kostenregels.

- C-643/25 Verbraucherzentrale Bundesverband v Meta - Prejudiciële vragen over "Facebook is en blijft gratis" en begrip "iets anders betalen" ([Boek9](#))
- C-667/25 Natural Beauty Levin - Prejudiciële vragen over mededeling aan het publiek in schoonheidssalon: rekening houden met oppervlakte, aantal kappersstoelen, wachtplaatsen, ontspanningsruimte? ([Boek9](#))

OVERIG

- New Book on Intellectual Property Before the ECtHR ([ECHR blog](#))
- Use of AI in the patent industry: Are you behind the wheel or waiting for the bus? ([IPKat](#))
- [Prejudiciële verwijzing uit Tsjechië] Mind the Gap: When a trade mark vanishes temporarily, does the clock of acquiescence stop ticking? ([IPKat](#))

Institutioneel

HvJ – ARREST – C-271/23 (Commissie/Hongarije) – 27 januari 2026 – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2026:45– conclusie – arrest

Niet-nakoming – Gemeenschappelijk standpunt EU – Verdrag inzake verdovende middelen – Commissie Verdovende Middelen VN – Indeling van cannabis en cannabisgerelateerde stoffen – Beginsel van loyale samenwerking – Exclusieve externe bevoegdheid – Exceptie van onwettigheid – Ontvankelijkheid

Kan, wanneer op een zitting van de Commissie Verdovende Middelen van de Verenigde Naties wordt gestemd over een wijziging van het Verdrag inzake verdovende middelen, een lidstaat van de Unie, die partij is bij dat Verdrag, stemmen tegen een besluit van de Raad waarbij een namens de EU in te nemen gemeenschappelijk standpunt wordt vastgesteld, en een verklaring tegen dit standpunt afleggen? Kan deze lidstaat zich bovendien, in het kader van een beroep wegens niet-nakoming krachtens artikel 258 VWEU, beroepen op de onwettigheid van het besluit van de Raad waarbij dit standpunt is vastgesteld, zonder dat hij de wettigheid van dit besluit voordien heeft aangevochten voor het HvJEU?

Hof: Door zich op de hervatte drieënzestigste zitting van de Commissie Verdovende Middelen van de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties over de herindeling van cannabis en cannabisgerelateerde stoffen in de lijsten niet aan te sluiten bij het standpunt van de Europese Unie, is

Hongarije ten eerste de verplichtingen niet nagekomen die op deze lidstaat rusten krachtens besluit (EU) 2021/3, welk besluit overeenkomstig artikel 218, lid 9, VWEU, gelezen in samenhang met artikel 288, vierde alinea, VWEU, bindend is voor Hongarije, heeft Hongarije ten tweede de in artikel 3, lid 2, VWEU neergelegde exclusieve externe bevoegdheid van de Europese Unie geschonden, en heeft het ten derde het in artikel 4, lid 3, VEU neergelegde beginsel van loyale samenwerking

- Niet-nakoming: Hongarije heeft het Unierecht geschonden door tegen het gemeenschappelijke standpunt van de Raad inzake de herindeling van cannabis te stemmen ([persbericht](#))

HvJ – ARREST – C-554/24 P (Polen/Commissie) – 22 januari 2026 – ECLI:EU:C:2026:28 – conclusie – arrest

Artikelen 259, 260 en 279 VWEU – Tenuitvoerlegging door een lidstaat van een beschikking van de vicepresident van het Hof waarbij voorlopige maatregelen worden opgelegd – Overtreding milieuregels – Bruinkoolwinning in de mijn van Turów – Dwangsom – Minnelijke schikking

In 2021 heeft het Hof Polen, in kort geding, een dagelijkse dwangsom opgelegd van 500 000 euro. Tussen Tsjechië en Polen was in geding of Polen door het verlengen van de vergunning voor de bruinkoolwinning in de mijn van Turów inbreuk maakte op EU-milieuregels. Die dwangsommen werden verschuldigd omdat Polen zich niet neerlegde bij de beschikking van het Hof om de exploitatie van de mijn tijdelijk stil te leggen in afwachting van de uitspraak ten gronde. Nadat er dwangsommen van in totaal 68,5 miljoen euro verschuldigd waren geworden, hebben Polen en Tsjechië evenwel een schikking met elkaar getroffen en heeft het Hof de zaak doorgehaald in het register. Thans is Polen met de Commissie in geschil over de vraag of het hierboven genoemde bedrag moet worden betaald dan wel of die verplichting wegens de schikking en de doorhaling van de zaak is komen te vervallen.

Hof: De hogere voorziening wordt afgewezen.

- The Court of Justice dismisses Poland's appeal against the judgment of the General Court concerning the annulment of the daily penalty payments ([persbericht](#))

HvJ – ARREST – C-811/23 P (Commissie/Zippo Manufacturing e.a.) – 29 januari 2026 – ECLI:EU:C:2026:48 – conclusie – arrest

Verordening (EU) nr. 654/2014 – Gemeenschappelijke handelspolitiek – Maatregelen die door de Verenigde Staten zijn vastgesteld voor de invoer van bepaalde aluminium- en staalproducten – ‘Evenwichtsherstellende’ maatregelen in de vorm van aanvullende ad-valoremrechten op bepaalde productcategorieën – Recht om te worden gehoord

Samenvatting onder: [Douane](#)

OVERIG

The European Peace Facility: A Problem Of Democratic Accountability? ([European law blog](#))

IPR

HvJ – ARREST – C-77/24 (Wunner) – 15 januari 2026 – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2025:432 – persbericht – conclusie – arrest

Verordening (EG) nr. 864/2007 (Rome II) – Recht dat van toepassing is op niet-contractuele verbintenissen – Kansspelen – Land waar de ‚schade‘ zich voordoet – Land van waaruit de speler aan onlinekansspelen deelneemt

Een consument met gewone verblijfplaats in Oostenrijk heeft in Oostenrijk een vordering ingesteld tegen de voormalige bestuurders van een in Malta ingeschreven (inmiddels failliet) gokbedrijf. De consument stelt dat het aanbieden door deze onderneming van onlinekansspelen in Oostenrijk zonder de volgens het recht van die staat vereiste vergunning, een onrechtmatige daad vormt (waardoor hij aanzienlijke vermogensschade heeft geleden), waarvoor deze bestuurders aansprakelijk zijn.

Is het Oostenrijkse dan wel het Maltese recht op deze onrechtmatige daad van toepassing? Is Verordening nr. 864/2007 van toepassing op een dergelijke onrechtmatige daad? De verwijzende rechter wil ook weten wat de „schade” precies is en waar die zich voordoet, wanneer het slachtoffer een desbetreffende vordering instelt.

Vier lidstaten hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: Artikel 1, lid 2, onder d), van verordening (EG) nr. 864/2007 moet aldus worden uitgelegd dat een vordering wegens aansprakelijkheid uit onrechtmatige daad die is gericht tegen bestuurders van een vennootschap wegens schending van een door een nationale wettelijke regeling opgelegd verbod om zonder de vereiste vergunning kansspelen aan het publiek aan te bieden, niet valt onder de categorie niet-contractuele verbintenissen die voortvloeien uit het recht inzake vennootschappen in de zin van die bepaling.

Artikel 4, lid 1, van verordening nr. 864/2007 moet aldus worden uitgelegd dat in het kader van een vordering tot vergoeding van verliezen die zijn geleden door deelname aan onlinekansspelen die door een vennootschap werden aangeboden in een lidstaat waar zij niet over de daartoe vereiste vergunning beschikte, de schade die een speler heeft geleden moet worden geacht zich te hebben voorgedaan in de lidstaat waar hij zijn gewone verblijfplaats heeft.

- 📌 Online games of chance: a player may, as a general rule, rely on the law of his or her country of residence when bringing an action to establish liability in tort or delict on the part of the directors of a foreign provider that does not hold the required licence; The damage sustained by the player is deemed to have occurred in the country in which that player resides ([persbericht](#))
- 📌 The CJEU in Wunner on Rome II’s lex societatis carve-out and determination of locus damni for purely economic loss. (Malta Bill 55, gambling laws claxon). A boon for claim formulation. ([GAVCLAW](#))
- 📌 The Titanium Brace Tightens: Rome II and Director Liability after Wunner ([conflict of laws](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- [C-773/25 \(Zurich Insurance\)](#) verwijzing uit **Ierland** in een zaak over **bestuurdersaansprakelijkheid** en **rechterlijke bevoegdheden**, waarbij wordt gevraagd om uitleg van het begrip ‘**procedure voor de tenuitvoerlegging**’ van een beslissing in de zin van artikel 22, punt 5, van het **Verdrag van Lugano**.

OVERIG

Public consultation on a possible new HCCH convention ([conflict of laws](#))

Kansspelen

HvJ – ARREST – [C-77/24 \(Wunner\)](#) – 15 januari 2026 – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2025:432 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Verordening (EG) nr. 864/2007 (Rome II) – Recht dat van toepassing is op niet-contractuele verbintenissen – Kansspelen – Land waar de 'schade' zich voordoet – Land van waaruit de speler aan onlinekansspelen deelneemt

Samenvatting onder: [IPR](#)

Klokkenluiders

CONSULTATIE

Klokkenluidersrichtlijn — beoordeling, Raadplegingsperiode 28 januari 2026 - 22 april 2026, Raadplegingsperiode 26 januari 2026 - 20 april 2026 ([EC](#))

Kwekersrechten

CONSULTATIE

Kwekersrechten – evaluatie van EU-wetgeving ([EC](#))

Landbouw en visserij

HvJ – ARREST – [C-615/24 \(Ambito territoriale di caccia Ancona 2\)](#) – 15 januari 2026 – Italië – ECLI:EU:C:2026:10 – [geen conclusie](#) – [arrest](#)

Verordening (EU) nr. 1408/2013 – De-minimissteun landbouw – Monitoring – Overlegging van eigen verklaring omtrent dergelijke steun

Samenvatting onder: [staatssteun](#)

HvJ – CONCLUSIE – Gevoegde zaken C-52/25 en C-53/25 (Binanrier) – 15 januari 2026 – A-G Biondi – België – ECLI:EU:C:2026:19 – conclusie

Verordening (EU) nr. 702/2014 – Groepsvrijstelling voor landbouw- en bosbouwsector – Steun ter vergoeding van schade als gevolg van ongunstige weersomstandigheden die met een natuurramp kunnen worden gelijkgesteld – Vermindering steunbedrag indien geen verzekering is afgesloten – Onmogelijkheid om vereiste verzekering af te sluiten

Samenvatting onder: staatssteun

CONSULTATIE

Biologische productie – modernisering en vereenvoudiging, Feedback mogelijk van 23 januari 2026 - 20 maart 2026 (EC)

OVERIG

Kamervragen van het lid Flach (SGP) aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur over de interpretatie van de Europese jurisprudentie inzake het additionaliteitsvereiste bij de Habitatrichtlijn, 12 januari 2026 (2025-2026, nr. 842)

LHBTI

NOOT – HvJ 25 november 2026, C-713/23 (Wojewoda Mazowiecki)

The “Wojewoda Mazowiecki” ruling: the recognition of same-sex couples to have and to hold, to love and to cherish, until death unites them in a gold two-handed urn* (EU law analysis)

Luchtvaart

HvJ – ARREST – C-45/24 (Verein für Konsumenteninformation/KLM) – 15 januari 2026 – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2026:2 – persbericht – conclusie – arrest

Verordening (EG) nr. 261/2004 – Luchtvaartclaim – Omvat het recht op terugbetaling ook de provisie van het online reisbureau?

De passagiers hebben KLM-vliegtickets geboekt bij het onlineboekingsportaal Opodo, een door de Internationale Luchtvaartorganisatie (IATA) gecertificeerd reisbureau dat het recht heeft om voor deze luchtvaartmaatschappij vliegtickets uit te geven. Als gevolg van de annulering van hun vluchten hebben de passagiers een bedrag van 1.958,34 EUR terugbetaald gekregen voor de prijs van de tickets. De bemiddelingsprovisie van 95,14 EUR is niet terugbetaald.

KLM heeft aangevoerd dat zij geen kennis had van het bedrag van de bemiddelingsprovisie die Opodo aan de passagiers in rekening bracht.

Het Hof wijst erop dat een bemiddelingsprovisie, moet worden beschouwd als bestanddeel van de prijs van het vliegticket (C-601/17 Harms, C-601/17).

Het Hof oordeelt dat, wanneer de luchtvaartmaatschappij aanvaardt dat de tussenpersoon in haar naam en voor haar rekening vliegtickets uitdeelt en afgeeft, kan worden aangenomen dat deze luchtvaartmaatschappij noodzakelijkerwijs op de hoogte is van de handelspraktijk van deze tussenpersoon die erin bestaat om bij de aankoop van een vliegticket bij de passagier een bemiddelingsprovisie in rekening te brengen, zelfs wanneer daartoe geen uitdrukkelijke contractuele bepaling bestaat, temeer daar die provisie onlosmakelijk verbonden is met de prijs van het betrokken vliegticket. De luchtvaartmaatschappij hoeft echter niet te weten wat het exacte bedrag van de bemiddelingsprovisie is als voorwaarde voor terugbetaling ervan. Een uitlegging waarbij de terugbetaling van het door de passagier betaalde bedrag afhankelijk wordt gesteld van de voorwaarde dat de luchtvaartmaatschappij vooraf het exacte bedrag van de bemiddelingsprovisie kent, zou er namelijk toe kunnen leiden dat deze luchtvaartmaatschappij tracht de terugbetaling te weigeren op grond dat zij niet in kennis is gesteld van het precieze bedrag van de bemiddelingsprovisie.

KLM heeft geïntervenieerd.

Hof: Artikel 8, lid 1, onder a), van verordening (EG) nr. 261/2004, gelezen in samenhang met artikel 5, lid 1, onder a), ervan, moet aldus worden uitgelegd dat de prijs van het vliegticket die in aanmerking moet worden genomen ter vaststelling van het bedrag dat de luchtvaartmaatschappij in geval van annulering van een vlucht aan een passagier dient terug te betalen, het verschil omvat tussen het bedrag dat door de passagier is betaald en het bedrag dat door deze luchtvaartmaatschappij is ontvangen, welk verschil overeenkomt met de provisie die is geïnd door een vennootschap die is opgetreden als tussenpersoon, zonder dat deze luchtvaartmaatschappij het precieze bedrag van die provisie hoeft te kennen.

- Cancellation of a flight: the refund of the airline ticket price must include the commission collected by an intermediary at the time of purchase; It is not necessary for the airline to know the exact amount of that commission ([persbericht](#))

GERECHT – ARREST – [T-134/25 \(D.\)](#) – 21 januari 2026 – Polen – [ECLI:EU:T:2026:35](#) – [arrest](#)

Verordening (EG) nr. 261/2004 – Luchtvaartclaim – Buitengewone omstandigheden – Besluit van het luchtverkeersbeheer – Toewijzing van vertraagde vertrekslots wegens slechte weersomstandigheden – Inroepbaarheid voor een vlucht die volgt op de vlucht die door een buitengewone omstandigheid wordt getroffen

Is een door de luchtverkeersleiding opgelegde slotvertraging wegens slecht weer een “buitengewone omstandigheid” waardoor de luchtvaartmaatschappij geen compensatie hoeft te betalen?

Gerecht: Artikel 5, lid 3, van verordening (EG) nr. 261/2004 moet aldus worden uitgelegd dat een besluit van het luchtverkeersbeheer ongeacht de duur van de vertraging die het met zich meebrengt en de reden die eraan ten grondslag ligt, een „buitengewone omstandigheid” in de zin van deze bepaling kan vormen indien vaststaat dat de betrokken luchtvaartmaatschappij geen daadwerkelijke invloed op dit besluit kon uitoefenen, met name wanneer kan worden uitgesloten dat deze maatschappij heeft bijgedragen tot de vaststelling van dit besluit. Het staat aan de verwijzende rechter om dit na te gaan.

Artikel 5, lid 3, van verordening nr. 261/2004 moet aldus worden uitgelegd dat een luchtvaartmaatschappij een besluit van het luchtverkeersbeheer dat gevolgen heeft gehad voor een eerdere vlucht die zijzelf met hetzelfde vliegtuig heeft uitgevoerd, als „buitengewone omstandigheid” in de zin van die bepaling kan inroepen, op voorwaarde dat er een rechtstreeks causaal verband bestaat tussen deze omstandigheid en de vertraging of annulering van de vlucht die zij nadien heeft uitgevoerd, indien voor het overige vaststaat dat zij geen daadwerkelijke invloed kon uitoefenen op dat besluit. Het staat aan de verwijzende rechter om dit te beoordelen. Daarbij dient hij met name rekening te houden met de wijze waarop het betreffende luchtvaartuig door die luchtvaartmaatschappij wordt geëxploiteerd.

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- T-852/25 (Flightright), verwijzing uit **Duitsland** over **luchtvaartclaim**, **annulering vlucht** vanwege **wijziging in toewijzing aantal slots**. en de vraag of dit een **buitengewone omstandigheid** is
- T-845/25 (Ryanair DAC), verwijzing uit **Duitsland** over de vraag of er ook sprake is van een 'instapweigering' in de zin van **verordening 261/2004** (met recht op compensatie), wanneer een passagier de toegang tot een vlucht wordt geweigerd, maar uiteindelijk met een **nieuw gekocht ticket** wel op **dezelfde vlucht vervoerd** wordt
- T-878/25 (Air Europa Lineas-Aereas), verwijzing uit **Duitsland** over luchtvaartclaim en de vraag of er nog sprake is van een '**rechtstreeks aansluitende vlucht**' wanneer bij één boeking twee vluchten zijn aangekocht maar er een **tussenlanding is van 61 uur** op een **vliegveld buiten de EU**.

CONSULTATIE

Evaluation of the Balanced Approach Regulation on noise at EU airports, Feedback mogelijk van 29 januari 2026 - 26 februari 2026 ([EC](#))

WIKI

- [Wiki luchtvaartclaims](#)

Mededinging

HvJ – ARREST – C-588/24 (Imballaggi Piemontesi) – 15 januari 2026 – Italië – [ECLI:EU:C:2026:14](#) – geen conclusie – arrest

Artikel 101 VWEU – Artikel 47 Handvest – Kartelverbod – Mededinging – Inachtneming van redelijke termijn – Termijn voor de beëindiging van de onderzoeksfase inbreukprocedure – Algemeen beginsel van het recht op behoorlijk bestuur — Beginsel van effectieve rechterlijke bescherming – Rechten van verdediging van ondernemingen – Doeltreffendheidsbeginsel

De AGCM, de Italiaanse mededingingsautoriteit, heeft naar aanleiding van een onderzoeksprocedure vastgesteld dat Imballaggi Piemontesi heeft deelgenomen aan een kartonkartel en haar een geldboete opgelegd. Imballaggi Piemontesi heeft hoger beroep ingesteld.

De verwijzende rechter merkt op dat de betrokken onderzoeksprocedure buitengewoon ingewikkeld was, aangezien zij betrekking had op de vaststelling van twee met artikel 101 VWEU strijdige kartels, te weten het kartonkartel en het verpakkingskartel, en dat zowel het aantal ondernemingen waarop deze onderzoeksprocedure betrekking had als het voorwerp van de procedure mettertijd zijn uitgebreid. Bijgevolg moest de termijn voor beëindiging tweemaal worden verlengd om, ten eerste, de correcte en doeltreffende uitoefening van de wettelijke taken van de AGCM ter bescherming van de vrije mededinging krachtens de artikelen 101 en 102 VWEU te verzekeren en, ten tweede, de rechten van verdediging te waarborgen van zowel de ondernemingen waarop die onderzoeksprocedure oorspronkelijk betrekking had, als de ondernemingen tot welke die procedure werd uitgebreid.

De verwijzende rechter wijst erop dat geen enkele bepaling van Unierecht of nationaal recht voorziet in een dwingende termijn voor de beëindiging van administratieve procedures tot vaststelling van het bestaan van een mededingingsverstorende regeling.

De vraag is of de artikelen 41 en 47 Handvest en artikel 6 EVRM in de weg staan aan een regeling die de mededingingsautoriteit de mogelijkheid biedt om de termijn voor de beëindiging van de onderzoeksfase eenzijdig te verlengen.

Drie lidstaten hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: Artikel 101 VWEU, gelezen in het licht van het algemene beginsel van recht op behoorlijk bestuur, artikel 47 Handvest EU en het beginsel van doeltreffendheid, moet aldus worden uitgelegd dat het zich niet verzet tegen een nationale regeling die in het kader van een door een nationale mededingingsautoriteit gevoerde procedure tot vaststelling van een mededingingsverstorende praktijk niet uitdrukkelijk bepaalt dat de door deze autoriteit in de mededeling van punten van bezwaar vastgestelde termijn voor de beëindiging van de onderzoeksfase van die procedure een dwingend karakter heeft, zodat die autoriteit deze termijn eenzijdig kan verlengen bij met redenen omklede handelingen die aan rechterlijke toetsing zijn onderworpen, wanneer zich omstandigheden voordoen die leiden tot een uitbreiding van het voorwerp van die procedure of van het aantal ondernemingen waarop die procedure betrekking heeft, mits een dergelijke verlenging niet tot gevolg heeft dat de redelijke termijn waarbinnen deze onderzoeksfase moet worden afgerond, wordt overschreden.

HvJ – ARREST – C-286/24 (Meliá Hotels) – 29 januari 2026 – Portugal – ECLI:EU:C:2025:436 – conclusie – arrest

Artikel 101 VWEU – Richtlijn 2014/104 – Privaatrechtelijke handhaving mededingingsrecht – Schadevorderingen volgens nationaal recht wegens inbreuken op mededingingsrecht – Bijzondere vordering tot verkrijging van toegang tot documenten – Aannemelijkheid van schade – Aantasting van de belangen van in Portugal woonachtige consumenten – Uitoefening van het recht om een actio popularis in te stellen

De Commissie heeft bij besluit vastgesteld dat Meliá Hotels artikel 101 VWEU en artikel 53 EER-overeenkomst heeft geschonden door contractueel verticale praktijken toe te passen op basis waarvan consumenten werden gedifferentieerd naar nationaliteit of land van verblijf.

Ius Omnibus, een consumentenvereniging heeft bij de rechter een bijzondere vordering ingesteld tot verkrijging van toegang tot documenten die in het bezit van Meliá zijn en die volgens haar noodzakelijk zijn voor de vaststelling en het bewijs van, ten eerste, de omvang en de gevolgen van de door de Commissie vastgestelde mededingingsverstorende praktijk en, ten tweede, de door deze praktijk aan de consument berokkende schade en de kwantificering daarvan. Deze vordering gaat vooraf aan de eventuele instelling van een collectieve schadevordering. Ius Omnibus benadrukt dat zij voornemens is om in die zin op te treden door de uitoefening van het recht om een actio popularis in te stellen namens de benadeelde consumenten die in Portugal wonen.

De rechter in eerste aanleg heeft de bijzondere vordering van Ius Omnibus toegewezen. Meliá heeft cassatieberoep ingesteld.

Is artikel 5, lid 1, van de richtlijn van toepassing op een vordering tot verkrijging van toegang tot bewijsmateriaal voorafgaand aan de instelling van een schadevordering in de zin van artikel 2, punt 4, van die richtlijn? Zo ja, vereist de voorwaarde van aannemelijkheid van de schade steeds dat de verzoekende partij aantoont dat het in de desbetreffende zaak waarschijnlijker is dat de vertegenwoordigde consumenten, in casu de in Portugal woonachtige consumenten, schade hebben geleden dan dat dat niet het geval is?

Hof: Artikel 5, lid 1, van richtlijn 2014/104/EU is van toepassing op een voorafgaande vordering die ertoe strekt toegang te verkrijgen tot bewijsmateriaal voordat er een schadevordering in de zin van artikel 2, punt 4, van deze richtlijn wordt ingesteld, wanneer het nationale recht in een dergelijke voorafgaande vordering voorziet.

Artikel 5, lid 1, van richtlijn 2014/104 moet aldus moet worden uitgelegd dat een besluit van de Europese Commissie waarbij wordt vastgesteld dat er sprake is van een inbreuk op het mededingingsrecht van de Unie in de vorm van een verticale beperking naar strekking, niet voldoende is om een schadevordering als aannemelijk aan te merken, aangezien daarvoor niet alleen moet worden aangetoond dat de inbreuk die in een dergelijk besluit is vastgesteld aannemelijk is, maar ook dat er sprake is van schade en van een causaal verband tussen die schade en die inbreuk. Het feit dat deze beslissing is genomen na afloop van een schikkingsprocedure, vormt geen reden voor een ander antwoord.

Artikel 5, lid 1, van richtlijn 2014/104 moet aldus moet worden uitgelegd dat, om aan te tonen dat een vordering tot schadevergoeding in de zin van deze bepaling aannemelijk is, niet hoeft te worden vastgesteld dat het waarschijnlijker is dat is voldaan aan de voorwaarden voor aansprakelijkheid voor een inbreuk op het mededingingsrecht dan dat dit niet het geval is. Het volstaat dat de aanvrager aantoont dat de veronderstelling dat aan deze voorwaarden is voldaan redelijkerwijs opgaat.

HvJ – ARREST – C-311/24 (Bundeswettbewerbsbehörde) – 29 januari 2026 – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2026:50 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Richtlijn (EU) 2019/633 – Mededinging – Oneerlijke handelspraktijken ondernemingen in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen – Cumulatie van geldboeten – Nationale regeling die voorziet in een geldboete van maximaal 500 000 EUR per inbreuk

M. is een vennootschap die detailhandelszaken voor levensmiddelen in Oostenrijk exploiteert. M. is na COVID19 in financiële moeilijkheden geraakt en heeft besloten een transformatieproces in gang te zetten dat zij gedeeltelijk door haar leveranciers wilde laten financieren. Derhalve heeft M. aan zestien van haar leveranciers gelijktijdig een e-mail gestuurd waarin zij haar project heeft toegelicht, vergezeld van een pro-formafactuur met vermelding van het bedrag dat zij verlangde als bijdrage aan dit transformatieplan. De Oostenrijkse mededingingsautoriteit heeft een geldboete opgelegd aan M.

De vraag is o.a. of de nationale regeling, op grond waarvan een geheel van verboden oneerlijke handelspraktijken als één enkele inbreuk kan worden gekwalificeerd wanneer zij een samenloop van inbreuken vormen en voor dat geheel aan praktijken één enkele geldboete kan worden opgelegd, verenigbaar is met het Unierecht, en voorts of een bovengrens voor de geldboete die is vastgesteld om een inbreuk bestaande uit een of meerdere oneerlijke handelspraktijken te bestraffen, verenigbaar is met het Unierecht.

Hof: Artikel 6, lid 1, eerste alinea, onder e), gelezen in samenhang met artikel 6, lid 1, tweede alinea, van richtlijn (EU) 2019/633 verzet zich niet tegen een nationale wettelijke regeling op grond waarvan meerdere betalingsverzoeken die geen verband houden met de verkoop van landbouw- en voedingsproducten in de zin van artikel 3, lid 1, onder d), van deze richtlijn en die door een afnemer gelijktijdig aan meerdere leveranciers worden gericht wegens één enkel motief, moeten worden aangemerkt als één enkele inbreuk die leidt tot de oplegging van één enkele geldboete, met een vast bedrag als maximum, mits de nationale handhavingsautoriteit of de nationale rechter die belast is met de bestraffing van deze inbreuk over de beoordelingsbevoegdheid beschikt die noodzakelijk is om een geldboete vast te stellen die doeltreffend, evenredig en afschrikkend is, rekening houdend met de aard, de duur, de herhaling en de ernst van die inbreuk.

GERECHT – ARREST – T-93/24 (Lantmännen en Lantmännen Biorefineries/Commissie) – 21 januari 2026 – ECLI:EU:T:2026:3 – arrest

Artikel 101 VWEU – Mededinging – Markten voor bio-ethanol en ethanol – Besluit waarbij een inbreuk wordt vastgesteld – In de tijd gespreide ‘hybride’ procedure – Vermoeden van onschuld – Onpartijdigheid

Lantmännen ek för is de moedermaatschappij van Lantmännen Biorefineries, die zich bezighoudt met de productie en de verkoop van ethanol. De Commissie heeft vastgesteld dat verzoeksters hebben deelgenomen aan één enkele voortdurende inbreuk die tot doel had het mechanisme voor de vaststelling van de groothandelsprijzen op de Europese ethanolmarkt op gecoördineerde wijze te beïnvloeden. Dit besluit is vastgesteld in het kader van een in de tijd gespreide „hybride” procedure die bestond in de vaststelling, in eerste instantie, van een schikkingsbesluit en, in tweede instantie, van een besluit tot beëindiging van de gewone procedure. Verzoeksters verzoeken het Gerecht om nietigverklaring van dit besluit van de Europese Commissie.

Gerecht: Het beroep wordt verworpen.

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-793/25 (Kedrion), verwijzing uit **Roemenië** over uitleg van het begrip 'onderling afgestemde feitelijke gedragingen' uit **artikel 101, lid 1 VWEU**, en naar de bijbehorende **bewijslast van mededingingsautoriteiten**.

Mijnbouw

HvJ – ARREST – C-144/24 (Commissie/Hongarije) – 22 januari 2026 – ECLI:EU:C:2025:312 – persbericht – conclusie – arrest

Richtlijn (EU) 2015/1535 – Niet-nakoming – Mijnbouw – Vrijheid van vestiging – Minimale winningshoeveelheid van minerale hulpbronnen – Lagere referentieprijzen – Extra winningsvergoeding – Verplichte kennisgeving

Met het onderhavige tegen Hongarije gerichte beroep wegens niet-nakoming verzoekt de Europese Commissie het Hof vast te stellen dat Hongarije, door in 2021 nationale regels vast te stellen die betrekking hebben op de betaling van een extra winningsvergoeding en op een minimale winningshoeveelheid van bepaalde minerale hulpbronnen, de verplichtingen niet is nagekomen die op deze lidstaat rusten krachtens artikel 49 VWEU en richtlijn (EU) 2015/1535.

Hof: Door de bepalingen inzake de betaling van een extra winningsvergoeding (...) is Hongarije de krachtens artikel 49 VWEU op deze lidstaat rustende verplichtingen niet nagekomen. Het beroep wordt verworpen voor het overige.

- 📌 Freedom of establishment: the additional mining fee introduced by Hungary *infringes EU law* (persbericht)

Milieu, natuur, duurzame energie

HvJ – ARREST – C-692/23 (AVR-Afvalverwerking) – 15 januari 2026 – Nederland – Gerechtshof Den Haag – ECLI:EU:C:2026:4 – conclusie – arrest

Richtlijn 2014/24/EU – Afvalverwerking – Aanbestedingsprocedure – Quasi-inhouse-uitzondering

Samenvatting onder: aanbesteding

HvJ – ARREST – C-129/24 (Coillte Cuideachta Ghníomhaíochta Ainmnithe) – 15 januari 2026 – Ierland – ECLI:EU:C:2026:5 – persbericht – conclusie – arrest

Richtlijn 2003/4/EG – Verdrag van Aarhus – Toegang van het publiek tot milieu-informatie – Anoniem of pseudoniem verzoek – Begrippen 'aanvrager' en 'verzoek' – Vereiste dat aanvragers hun echte naam en actueel fysiek adres verstrekken – Weigering van het verzoek wanneer het kennelijk onredelijk is

Coillte, een Iers bosbouwbedrijf, heeft een reeks identieke of vrijwel identieke verzoeken om toegang tot milieu-informatie ontvangen. De verzoeken waren ingediend door 'anoniemen of pseudoniemen', en voorzien van namen geïnspireerd op filmpersonages. Coillte vermoedde dat deze verzoeken deel uitmaakten van een georganiseerde campagne en vroeg de verzoekers om hun echte naam en adres te bevestigen, wat zij niet deden. Coillte wees de verzoeken af als ongeldig, wat leidde tot een beroep bij de Irish Commissioner for Environmental Information. De commissaris oordeelde dat Coillte de verzoeken ten onrechte als ongeldig had afgewezen, waarop Coillte beroep instelde bij de rechter. De rechter heeft het Hof om verduidelijking gevraagd over het begrip "verzoek" en "aanvrager" volgens de EU-richtlijn voor milieu-informatie. De centrale vraag is of een verzoek om informatie als geldig kan worden beschouwd zonder dat de verzoeker zijn echte naam en adres verstrekt.

Hof: Het begrip „aanvrager” in de zin van artikel 2, punt 5, van richtlijn 2003/4/EG gelezen in het licht van het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, moet aldus worden uitgelegd dat het niet vereist dat een natuurlijke of rechtspersoon zich identificeert met zijn echte naam en/of een actueel fysiek adres, maar dat het zich evenmin verzet tegen een nationale regeling die een dergelijke identificatie van de aanvrager voorschrijft, mits de beginselen van gelijkwaardigheid en doeltreffendheid in acht worden genomen.

- Access to environmental information (anonymous requests): Member States may require prior identification in order to ensure the proper functioning of procedures, even though EU law does not impose such a requirement (persbericht)

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-729/25 (PreZero Service Południe), verwijzing uit **Polen** over **afvalbeheer** en de vraag of een **jaarlijkse, achteraf ingediende verslaglegging** (neergelegd in nationaal recht) over **afvalrecycling** verenigbaar is met het Unierecht dat een systeem van **vroegtijdige waarschuwing** beoogt

REGELGEVING

Besluit (EU) 2026/70 van de Raad van 17 november 2025 betreffende het standpunt dat namens de Europese Unie moet worden ingenomen in de ministerraad van de energiegemeenschap met betrekking tot wijzigingen van het Verdrag tot oprichting van de energiegemeenschap om rekening te houden met de ontwikkeling van de milieuwetgeving van de Unie, [PB L, 2026/70, 9.1.2026](#),

EUROPESE COMMISSIE

Commissie verzoekt Nederland (en negen andere lidstaten) nieuwe regels voor een betere **bescherming van werknemers tegen asbest** volledig om te zetten – inbreukprocedure ([EC](#))

CONSULTATIE

Evaluation of the Balanced Approach Regulation on noise at EU airports, Feedback mogelijk van 29 januari 2026 - 26 februari 2026 ([EC](#))

OVERIG

- Nederland discrimineert inwoners van Bonaire door hen onvoldoende te beschermen tegen klimaatverandering ([College voor de rechten van de mens](#))
- The State Duty Not to Approve New Fossil Fuels ([Verfassungsblog](#))
A growing number of cases worldwide are challenging State approval of new fossil fuel projects: from Ireland to Guyana, Greece to South Africa
- New EU rules to curb greenwashing ([Leiden law blog](#))
- Climate duties across the Kingdom ([Leiden law blog](#))

When climate protection stops at Europe, what remains of equal citizenship? The Bonaire case challenges how far the Dutch State's human rights obligations truly extend.

EHRM factsheets en guides

- [Environment](#)
- [Climate change](#)
- [Thematic factsheet: Environment](#)
- [Guide to the case-law of the European Court of human right : environment](#)

Overlevering en uitlevering

HvJ – ARREST – C-641/23 (Dubers) – 15 januari 2026 – Nederland – Rechtbank Amsterdam
– ECLI:EU:C:2026:3 – conclusie – arrest

Kaderbesluit 2008/909/JBZ – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – EAB – Overlevering – Strafvervolgung voor niet nakomen verplichting tot betalen kinderalimentatie – Geen strafbaar feit in Nederland – Ontbreken van dubbele strafbaarheid – Overlevering onder terugkeergarantie

De Poolse rechter heeft een Europese aanhoudingsbevel uitgevaardigd tegen Y.M. met het oog op strafvervolgung voor het niet nakomen van de verplichting tot het betalen van kinderalimentatie voor zijn minderjarige zoon. De Rechtbank Amsterdam, de verwijzende rechter, is de uitvoerende rechterlijke autoriteit en heeft vastgesteld dat dit feit naar Nederlands recht geen strafbaar feit vormt, maar overweegt niettemin af te zien van toepassing van de grond tot facultatieve weigering van de tenuitvoerlegging ex artikel 4, punt 1, van dit kaderbesluit.

De vragen gaan over de verhouding tussen Kaderbesluit 2008/909/JBZ en Kaderbesluit 2002/584/JBZ wanneer uitvoering wordt gegeven aan het in artikel 5, punt 3, van kaderbesluit 2002/584 neergelegde mechanisme van overlevering onder terugkeergarantie.

Nederland en Polen hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: Artikel 9, lid 1, onder d), en artikel 25 van kaderbesluit 2008/909/JBZ verzetten zich tegen een nationale regeling die voorziet in de verplichting of de mogelijkheid voor de bevoegde autoriteit van een lidstaat om zich te beroepen op artikel 9, lid 1, onder d), teneinde te weigeren om het in een andere lidstaat uitgesproken vonnis te erkennen en de daarbij uitgesproken sanctie ten uitvoer te leggen op grond dat deze betrekking hebben op feiten die naar het recht van de eerste lidstaat geen strafbaar feit vormen, terwijl:

- in de eerste plaats, de uitvoerende rechterlijke autoriteit van die lidstaat eerder heeft beslist het Europees aanhoudingsbevel dat tot dat vonnis en die sanctie heeft geleid, ten uitvoer te leggen,*
- ten eerste, door zich niet te beroepen op de in artikel 4, punt 1, van kaderbesluit 2002/584/JBZ, vastgestelde grond tot facultatieve weigering van de tenuitvoerlegging, die eveneens berust op het ontbreken van dubbele strafbaarheid, voor een strafbaar feit dat valt onder artikel 2, lid 4, van kaderbesluit 2002/584, zoals gewijzigd, en*
- ten tweede, door overeenkomstig artikel 5, punt 3, van kaderbesluit 2002/584, de overlevering van de betrokkene afhankelijk te stellen van de voorwaarde dat deze persoon, na te zijn gehoord, wordt teruggezonden naar de uitvoerende lidstaat om daar de vrijheidsstraf of de tot vrijheidsbeneming strekkende maatregel te ondergaan die hem eventueel wordt opgelegd in de uitvaardigende lidstaat, en*
- in de tweede plaats, zich na de overlevering van de betrokkene onder terugzendingsgarantie geen wijziging van de omstandigheden heeft voorgedaan die kan rechtvaardigen dat er geen gevolg wordt gegeven aan deze garantie.*

HvJ – CONCLUSIE – C-583/24 (Tagu) – 22 januari 2026 – Grote Kamer – A-G De La Tour – Nederland – Rechtbank Amsterdam – ECLI:EU:C:2026:35 – conclusie

Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Kaderbesluit 2004/757/JBZ – Artikel 49, lid 3 Handvest – Justitiële samenwerking in strafzaken – Europees aanhoudingsbevel – Minimumvoorschriften met betrekking tot de bestanddelen van strafbare feiten en met betrekking tot straffen op het gebied van de illegale drugshandel – Evenredigheid van straffen – Controle door de rechterlijke autoriteit van de uitvoerende lidstaat

Een Roemeense rechter heeft een Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd tegen DZ. De rechtbank Amsterdam (Nederland), de verwijzende rechter, moet als uitvoerende rechterlijke autoriteit uitspraak doen over de tenuitvoerlegging van dit bevel. Deze rechter is van oordeel dat geen van de in de artikelen 3, 4 en 4 bis van kaderbesluit 2002/584 opgenomen gronden tot weigering van de tenuitvoerlegging kan worden ingeroepen.

Het Europees aanhoudingsbevel strekt tot tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf voor de duur van zeven jaar, die onherroepelijk is geworden na een beslissing van de rechter in tweede aanleg, na een proces waarbij DZ in persoon is verschenen.

Gelet op de hoeveelheden drugs die in het Europees aanhoudingsbevel zijn vermeld en op de verklaring die DZ ter terechtzitting voor de verwijzende rechter heeft afgelegd – namelijk dat de drugs bestemd waren voor persoonlijk gebruik door zijn echtgenote, die ze gebruikte voor pijnverlichting – stelt deze rechter vast dat het ging om kleine hoeveelheden „softdrugs” en „harddrugs” voor persoonlijk gebruik. Hoe dan ook merkt die rechter op dat DZ en zijn echtgenote die geringe hoeveelheden drugs in bezit hadden zonder het oogmerk deze te verhandelen.

De verwijzende rechter maakt uit een en ander op dat, bij gebreke van omstandigheden die een strafvermindering rechtvaardigen, de Roemeense wetgeving de rechter verplichtte om, bij een veroordeling voor de illegale invoer van „soft- en harddrugs” ten tijde van het plegen van de feiten, een minimumstraf van zeven jaar gevangenisstraf op te leggen, zonder in aanmerking te nemen of het om een kleine hoeveelheid drugs ging en of degene die zich aan dit gedrag schuldig had gemaakt, dit had gedaan voor persoonlijk gebruik, althans zonder het oogmerk de drugs te verhandelen.

De verwijzende rechter merkt op dat de raadsman van DZ zich tegen de overlevering van DZ heeft verzet onder aanvoering dat de opgelegde vrijheidsstraf onevenredig is en dus in strijd is met artikel 49, lid 3, van het Handvest. Deze rechter is van oordeel dat, gelet op het betoog van die raadsman, de minimumstraf die de Roemeense strafrechter in het onderhavige geval krachtens de Roemeense wetgeving moet opleggen, in combinatie met de beperkte wettelijke mogelijkheden om de straf te verminderen, vragen doet rijzen vanuit het oogpunt van het in die bepaling bedoelde beginsel van evenredigheid van straffen.

In deze context moet worden nagegaan of, en, in voorkomend geval, in welke mate en onder welke voorwaarden, de uitvoerende rechterlijke autoriteit de overlevering van DZ kan weigeren wanneer zij van oordeel is dat een dergelijke straf onevenredig is en dat de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel aldus afbreuk zou doen aan het in artikel 49, lid 3, van het Handvest neergelegde beginsel van evenredigheid van straffen. Moet deze autoriteit in het bijzonder een tweestappentoets verrichten om deze overlevering te kunnen weigeren op grond van artikel 1, lid 3, van kaderbesluit 2002/584? Zo ja, welke concrete inhoud moet er dan aan elk van de twee stappen van deze toets worden gegeven?

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 1, lid 3, van kaderbesluit 2002/584/JBZ, gelezen in samenhang met artikel 49, lid 3, van het Handvest, moet aldus worden uitgelegd dat de uitvoerende rechterlijke autoriteit die moet beslissen over de overlevering van een persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf, de tenuitvoerlegging van die straf niet mag weigeren op grond dat deze persoon na zijn overlevering aan de uitvaardigende lidstaat het gevaar loopt een straf te moeten ondergaan die in strijd is met het in die

bepaling van het Handvest van de grondrechten neergelegde beginsel van evenredigheid van straffen, tenzij:

- deze rechterlijke autoriteit beschikt over objectieve, betrouwbare, nauwkeurige en naar behoren bijgewerkte gegevens die blijken geven van structurele of fundamentele gebreken – of gebreken die een objectief identificeerbare groep personen raken waartoe de betrokkene behoort – bij de toepassing van het in die bepaling van het Handvest van de grondrechten neergelegde evenredigheidsbeginsel, waaruit voortvloeit dat de in de uitvaardigende lidstaat geldende regels de nationale rechters voor bepaalde categorieën strafbare feiten hun bevoegdheid ontnemen om door middel van strafindividualisering rekening te houden met de omstandigheden van het concrete geval, en
- die rechterlijke autoriteit vaststelt dat er in de specifieke omstandigheden van de betrokken zaak zwaarwegende en op feiten berustende gronden bestaan om aan te nemen dat die persoon, gelet op de vaststelling dat de in de uitvaardigende lidstaat opgelegde straf kennelijk en in ernstige mate de voor de bestraffing van het betrokken strafbare feit vereiste strafmaat overschrijdt, duidelijk een risico loopt op een onevenredige straf in geval van overlevering aan die lidstaat.”

 Two-Step Test Master of None; Limits and Inconsistencies in the Application of the Two-step Test in Tagu Case ([Verfassungsblog](#))

EHRM factsheets

- [Extradition and life imprisonment](#)

Privacy en persoonsgegevens

EHRM – ARREST – Ferrieri en Bonassisa t. Italië – 8 januari 2026 – [40607/19](#) – [34583/20](#) – [ECLI:CE:ECHR:2026:0108JUD004060719](#) – [persbericht](#) – [arrest](#)

Artikel 8 EVRM – Toegang tot bankgegevens van belastingplichtigen – Schending

De Belastingdienst heeft bij belastingcontroles toegang gekregen tot de bankgegevens van klagers. Het gaat daarbij om transactiegeschiedenis en details van andere financiële transacties. Klagers vinden dat de nationale wetgeving de autoriteiten te veel ruimte geeft om te beslissen over toegang tot de bankgegevens van belastingplichtigen. Ze klagen ook over het gebrek aan voldoende procedurele waarborgen om hen te beschermen tegen misbruik of willekeur, met name het gebrek aan rechterlijke of onafhankelijke toetsing van de betwiste maatregelen.

EHRM: Het Hof oordeelt dat, zelfs indien er in het Italiaanse recht een algemene rechtsgrondslag voor de bestreden maatregelen zou bestaan, die wetgeving niet voldoet aan de kwaliteitseisen van het Verdrag. Zelfs rekening houdend met de ruime beoordelingsvrijheid van de Verdragsstaten ten aanzien van bankgegevens, en het belang van het doel van soortgelijke maatregelen op het gebied van belastingen, is het Hof van mening dat het nationale rechtskader de nationale autoriteiten onbeperkte discretionaire bevoegdheid bood met betrekking tot zowel de voorwaarden waaronder de bestreden maatregelen konden worden uitgevoerd als de reikwijdte ervan. Tegelijkertijd bood dat kader onvoldoende procedurele waarborgen, aangezien de bestreden maatregelen niet aan een rechterlijke of onafhankelijke toetsing werden onderworpen. Het nationale rechtskader heeft klagers derhalve niet de minimale bescherming geboden waarop zij krachtens het Verdrag recht hadden. Het Hof oordeelt dat onder deze omstandigheden niet kan worden gezegd dat de betreffende inmenging "in overeenstemming met de wet" was, zoals vereist in artikel 8, lid 2 van het Verdrag. Schending van artikel 8 EVRM.

Het Hof draagt de lidstaat op om passende maatregelen te nemen om zijn wetgeving en praktijk in overeenstemming te brengen met de bevindingen van het Hof. Ten eerste moet het nationale rechtskader, de omstandigheden en voorwaarden aangeven waaronder de nationale autoriteiten toegang mogen hebben tot de bankgegevens van belastingplichtigen. Ten tweede moet het nationale rechtskader voorzien in een effectieve rechterlijke of onafhankelijke toetsing van dergelijke maatregelen, en in het bijzonder in een toetsing van de naleving door de nationale autoriteiten van de criteria en beperkingen met betrekking tot de voorwaarden die deze maatregelen rechtvaardigen en hun reikwijdte. Ten derde moet een dergelijk regelgevingskader rekening houden met de context van internationale samenwerking tussen belastingautoriteiten. De wet moet zodanig worden vormgegeven dat rekening wordt gehouden met de belangen van de autoriteiten bij het openbaar maken van en het verkrijgen van toegang tot bankgegevens, zodat een derde land kan beoordelen of een belastingplichtige in het buitenland aan zijn of haar belastingverplichtingen heeft voldaan.

Rechters Renc en Adamska-Gallant hebben een joint dissenting opinion gegeven.

 Accès du fisc aux données bancaires : la CEDH sanctionne l'Italie et menace la France ([libertés chéries](#))

NOOT – HvJ 18 december 2025, [C-422/24, Storstockholms Lokaltrafik](#)

EU-Hof wijst arrest over de toepassing van de AVG op gegevensverzameling door middel van een bodycam ([ECER](#))

NOOT – HvJ 4 september 2025, [C-413/23 P](#)

Schroedinger's data: SRB and the Digital Omnibus ([European law blog](#))

NOOT – HvJ 20 november 2025, [C-57/23 \(JH/Policejní prezidium\)](#)

Genometric data enters CJEU jurisprudence; The European Court of Justice (ECJ) unwittingly recommends the use of genometric data for criminal identification by law enforcement. ([European law blog](#))

NOOT – HvJ 13 november 2025, [C-654/23 \(Inteligo media\)](#)

HvJ EU beantwoordt prejudiciële vragen over het begrip "communicatie" ([IT&recht](#))

NOOT – HvJ 1 augustus 2025, [C-422/24 \(Storstockholms Lokaltrafik\)](#)

Artikel 13 AVG bij verzameling persoonsgegevens met bodycams ([IT&Recht](#))

NOOT – HvJ 2 december 2025, [C-492/23 \(Russmedia\)](#)

Online marktplaats kan verwerkingsverantwoordelijke zijn door persoonsgegevens in getoonde advertenties ([IT&recht](#))

NOOT – Hoge Raad, 19 december 2025, [ECLI:NL:HR:2025:1980](#)

Verwerking van persoonsgegevens door de rechtspraak bij publicatie persbericht ([cassatieblog](#))

EUROPESE COMMISSIE

Commissie verlengt adequaatheidsbesluiten voor het vrije verkeer van persoonsgegevens met het Verenigd Koninkrijk ([ECER](#))

OVERIG

- AP: uitvoering anti-witwaswet alleen verantwoord bij aantoonbare effectiviteit en privacybescherming ([AP](#))
- Recommendations 1/2026 on the Application for Approval and on the elements and principles to be found in Processor Binding Corporate Rules (Art. 47 GDPR) ([EDPB](#))
- De Amerikaanse overheid wil gegevens over de familie van iedereen die naar het land wil reizen ([Ellen Timmer](#))
- De politie wil alle whatsapp- en signal berichten kunnen lezen | digitaal briefgeheim ([Ellen Timmer](#))
- Privacy First: UBO-register wordt openbaar, terwijl integriteitswaarborgen ontbreken ([Ellen Timmer](#))
- Data Protection Day 2026: keeping children's personal data safe online ([EDPB](#))

Wiki

- [Wiki AVG](#)

EHRM factsheets en guides

- [Guide to the case-Law of the of the ECHR on dataprotection](#)
- [Personal data protection](#)
- [Right to the protection of one's image](#)
- [ECHR-KS – Terrorism Surveillance measures](#)
- [ECHR-KS – Article 8 The right to private life protecting or limiting the role of public watchdogs](#)
- [Thematic factsheet: Protection des données personnelles](#)

Procesrecht HvJ

HvJ – ARREST – C-206/23 (Commissie/Bulgarije) – 22 januari 2026 – Bulgarije – ECLI:EU:C:2026:40 – geen conclusie – arrest (Franse versie)

Artikel 258 VWEU – Richtlijn (EU) 2018/2001 – Het nalaten van een lidstaat om actie te ondernemen – Milieu – Energie uit hernieuwbare bronnen – Het niet omzetten en niet in kennis stellen van omzettingsmaatregelen – Artikel 260(3) VWEU – Financiële sancties – Aanvraag voor een forfaitaire betaling en een boete

Gezien het feit dat Bulgarije geen correspondentietabel of ander toelichtend document heeft ingediend waarin voor elke bepaling van de betreffende richtlijn de nationale bepaling(en) die de omzetting ervan waarborgen, worden gespecificeerd, en dat deze lidstaat meer dan 18 maanden na het verstrijken van de omzettingsperiode nog steeds niet aan zijn verplichtingen heeft voldaan, besluit de Commissie de zaak voor het Hof van Justitie te brengen.

Procesrecht en recht op eerlijk proces

EHRM – ARREST – Kaya t. België – 22 januari 2026 – 10089/18 – ECLI:CE:ECBR:2026:0122JUD001008918 – persbericht – arrest

Artikel 6 EVRM – Recht op berechting door een onafhankelijke en onpartijdige rechter – Vermoeden van onschuld

Klager wordt veroordeeld voor onder meer sociale zekerheidsfraude. In de appelprocedure verschijnt in een Vlaamse krant een artikel over fraude en uitbuiting bij arbeidsbemiddeling waarin de zaak van klager aan de orde komt en klager en zijn bedrijf met naam worden genoemd. Het artikel bevat ook enkele citaten die aan de openbaar aanklager van de zaak in eerste aanleg worden toegeschreven. Na cassatie en verwijzing wordt klager opnieuw veroordeeld waartegen hij opnieuw cassatie instelt. Een van de raadsheren in het Hof van Cassatie heeft klager (zeven jaar eerder) als voorzitter van de rechtbank in eerste aanleg veroordeeld. Klager stelt dat de objectieve partijdigheid hiermee is geschonden. Ook voert hij aan dat het vermoeden van onschuld door de uitspraken in de pers is geschonden.

Het EHRM laat zich voor het eerst uit over de situatie waarin een rechter in een strafzaak dezelfde zaak zowel als feitenrechter als cassatierechter behandelt. Het Hof is van oordeel dat de vrees van klager objectief gerechtvaardigd was en dat artikel 6 § 1 EVRM is geschonden. Hierbij hecht het Hof belang aan de rol van de rechter in beide procedures en de (ongunstige) uitkomst daarvan voor klager. Het feit dat in cassatie geen sprake is van een herbeoordeling van de feiten acht het Hof niet doorslaggevend nu ook in cassatie de “gegrondheid” (“bien-fondé”) van een “criminal charge” in de zin van artikel 6 van het Verdrag moet worden vastgesteld. Het tijdsverloop en het feit dat de behandeling in cassatie meervoudig plaatsvond, is verder onvoldoende om elke twijfel over de objectieve onpartijdigheid weg te nemen. Het EHRM kent daarnaast gewicht toe aan het ontbreken van een effectief intern mechanisme binnen het Belgische Hof van Cassatie dat voorkomt dat een rechter die eerder in dezelfde zaak heeft geoordeeld, opnieuw deelneemt aan de behandeling daarvan of ervoor zorgt dat partijen worden geïnformeerd over eerdere betrokkenheid van een rechter in een zaak.

Het EHRM oordeelt daarnaast dat door de uitspraken van de aanklager in de pers ook het vermoeden van onschuld is geschonden. Het Hof herhaalt dat het vermoeden van onschuld in hoger beroep onverkort van toepassing is, ook na een veroordeling in eerste aanleg en zolang geen sprake is van een onherroepelijke beslissing. Publieke uitspraken die de indruk wekken dat schuld vaststaat, zijn

derhalve ontoelaatbaar. In het betreffende artikel werden klager en zijn bedrijf en de vertegenwoordiger van het Openbaar Ministerie met volledige naam genoemd. De aanklager beperkte zich daarbij niet tot het geven van informatie over de lopende strafzaak, maar deed zonder voorbehoud (negatieve) uitlatingen over klager ("corrupte fraudeur die de trucs van het vak kende"). Hoewel in het artikel werd vermeld dat hoger beroep was ingesteld, suggereerde het geheel aan uitlatingen aan het publiek dat klager de misdrijven waarvan hij in de strafzaak werd beschuldigd had gepleegd. Het Hof benadrukt hierbij nogmaals het belang van het vermoeden van onschuld in een democratische samenleving en de discretieplicht die in dit verband op rechters en aanklagers, waaronder medewerkers van het Openbaar Ministerie, rust. Schending van artikel 6, lid 2 EVRM.

- 📌 EHRM: vermoeden van onschuld geldt onverkort bij uitlatingen van het OM en (ook nog steeds) in hoger beroep (bijzonder strafrecht)

HvJ – ARREST – C-588/24 (Imballaggi Piemontesi) – 15 januari 2026 – Italië – ECLI:EU:C:2026:14 – geen conclusie – arrest

Artikel 101 VWEU – Artikel 47 Handvest – Kartelverbod – Mededinging – Inachtneming van de redelijke termijn – Termijn voor de beëindiging van de onderzoeksfase inbreukprocedure – Algemeen beginsel van het recht op behoorlijk bestuur — Beginsel van effectieve rechterlijke bescherming – Rechten van verdediging van ondernemingen – Doeltreffendheidsbeginsel

Samenvatting onder: procesrecht en recht op eerlijk proces

HvJ – ARREST – C-431/24 (Multan) – 29 januari 2026 – Nederland – Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Roermond – ECLI:EU:C:2026:53 – geen conclusie – arrest

Richtlijn 2013/32 – Artikelen 4, 19 en 47 Handvest – Verzoek om internationale bescherming van Christen uit Pakistan – Fatwa – Informatievergaring – Toegang tot informatie in dossier – Beginsel van non-refoulement – Recht op een eerlijk proces – Onderzoek in het land van herkomst van verzoeker

Samenvatting onder: Asiel, migratie en Unieburgerschap

EHRM factsheets en guides

- ECHR-KS Key Theme - Article 6 (criminal) Hearings via video link
- Thematic factsheet: Formalisme excessif des tribunaux

Procesrecht en recht op eerlijk proces – civiel recht

EHRM – ARREST – Altın Akıncı t. Turkije – 6 januari 2026 – 9570/23 – ECLI:CE:ECHR:2026:0106JUD000957023 – persbericht – arrest

Eerlijk proces – Gemotiveerde beoordeling van feiten en argumenten – Schending

Klaagster is een professioneel beach volleybal scheidsrechter die was uitgenodigd voor internationale wedstrijden, maar wier aanwezigheid bij die wedstrijden niet kon worden gerealiseerd omdat zij niet op de lijst van de nationale volleybalbond stond om daarvoor in aanmerking te komen. Klaagster heeft zich gewend tot een ministeriële arbitragecommissie, maar zonder succes. Het EHRM concludeert mbt deze commissie niet tot schending van artikel 6 lid 1 EVRM wat betreft (een gebrek aan) onafhankelijkheid of onpartijdigheid. Wel schending van artikel 6 lid 1 EVRM vanwege een onvoldoende gemotiveerde beoordeling van de feiten en van klaagsters argumenten door de commissie.

EHRM – ARREST – Yokuşlu t. Turkije – 6 januari 2026 – 489/24 – ECLI:CE:ECHR:2026:0106JUD000048924 – persbericht – arrest

Artikel 6 EVRM – Geen eerlijk proces bij mogelijkheid van beroep bij Turkse voetbalbond – Schending

Klager in deze procedure is een professionele Turkse voetballer. Zijn advocaat heeft een fout gemaakt en ten onrechte een opzegbrief aan de Turkse voetbalbond gestuurd. Vervolgens hebben speler en club samen geprobeerd deze foutieve opzegging in te trekken. Dit intrekking werd afgewezen door het bestuur van de voetbalbond. Deze beslissing werd vervolgens bekrachtigd door de Arbitragecommissie. Het Hof oordeelt dat de Arbitragecommissie niet onafhankelijk en onpartijdig (genoeg) was, omdat de leden worden verkozen door het bestuur van de voetbalbond en er niet genoeg (effectieve) waarborgen zijn om (alsnog) een eerlijk proces te garanderen. Deze procedure is daarom in strijd met artikel 6 EVRM.

EHRM – ARREST – Finanziaria D'Investimento Fininvest S.P.A. and Berlusconi t. Italië – 8 januari 2026 – 23538/14 en 23554/14 – ECLI:CE:ECHR:2026:0108JUD0023538148924 – persbericht – arrest

Artikel 6 EVRM – Rechterlijke herbeoordeling niet in strijd met gezag van gewijsde

Klagers zijn veroordeeld tot het betalen van schadevergoeding aan een civielrechtelijke wederpartij, vanwege de gevolgen van een eerdere uitspraak waarbij een corrupte rechter was betrokken. Het EHRM oordeelt dat de herbeoordeling niet in strijd is met het gezag van gewijsde noch met het vermoeden van onschuld. Wel is artikel 6 lid 1 EVRM geschonden doordat de proceskostenveroordeling door het nationale Hof van Cassatie onvoldoende is gemotiveerd.

EHRM – ARREST – Bilinski t. Polen – 15 januari 2026 – 13278/20 – [ECLI:CE:ECHR:2026:0115JUD001327820](#) – [persbericht](#) – [arrest](#)

Artikel 6 EVRM – Onvoldoende waarborgen bij onvrijwillige overplaatsing rechter – Inbreuk op onafhankelijkheid en onpartijdigheid rechter – Schending

Deze zaak gaat over een Poolse rechter die – zonder zijn toestemming – wordt overgeplaatst naar een andere afdeling van het gerecht waar hij werkt. Het hof oordeelt dat de waarborgen die van toepassing zijn op het onvrijwillig overplaatsen van rechters naar een ander gerecht ook van toepassing zijn op overplaatsing naar een andere afdeling binnen hetzelfde gerecht. Het hof komt vanwege de afwezigheid van een mogelijkheid tot onafhankelijke en onpartijdige beoordeling van de overplaatsing tot de conclusie dat artikel 6 EVRM geschonden is. Bovendien overweegt het hof dat het een misvatting is dat rechters de *rule of law* kunnen garanderen, als nationaal recht hen ontdoet van de waarborgen die nodig zijn om onafhankelijk en onpartijdig te kunnen opereren (rov. 80).

EHRM factsheets en guides

- [Guide on article 6 ECHR - right to a fair trial \(civil limb\)](#)

Procesrecht en recht op eerlijk proces – strafrecht

EHRM – ARREST – Kaya t. België – 22 januari 2026 – 10089/18 – [ECLI:CE:ECHR:2026:0122JUD001008918](#) – [persbericht](#) – [arrest](#)

Artikel 6 EVRM – Recht op berechting door een onafhankelijke en onpartijdige rechter – Vermoeden van onschuld

Samenvatting onder: [Procesrecht en recht op eerlijk proces](#)

EHRM – ARREST – Khadija Ismayilova t. Azerbeidzjan (nr. 4) – 27 januari 2026 – 71556/16 en 74112/17 – [ECLI:CE:ECHR:2026:0127JUD007155616](#) – [persbericht](#) – [arrest](#)

Artikelen 6, 7, 10 en 18 EVRM – Strafrechtelijke vervolging en veroordeling onderzoeksjournalist – Schending

Samenvatting onder: [Vrijheid van meningsuiting en persvrijheid](#)

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – [Santana de Regla t. Nederland](#) – 16 december 2025 – [16381/23](#) – Hoge Raad 4.4.2023 – [ECLI:NL:HR:2023:498](#) – [beslissing](#)

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – [Kempenaar t. Nederland](#) – 16 december 2025 – [22501/23](#) – [beslissing](#)

Artikel 6 EVRM – Redelijke termijn strafzaak – Jurisprudentie Hoge Raad over overschrijding redelijke termijn – Erkenning van overschrijding biedt voldoende genoegdoening – Niet ontvankelijk

In beide zaken zijn klagers veroordeeld tot twee maanden gevangenisstraf en hebben klagers cassatieberoep ingesteld. De cassatieberoepen zijn verworpen. Klagers klagen bij het EHRM over overschrijding van de redelijke termijn. Partijen verschillen van mening over de status van klagers als "slachtoffer" en of zij "aanzienlijk nadeel" hebben ondervonden als gevolg van de vermeende schending. EHRM: De redelijkheid van de duur van de procedure moet worden beoordeeld in het licht van de omstandigheden van de zaak en met verwijzing naar de criteria die zijn vastgelegd in de jurisprudentie van het Hof, met name de complexiteit van de zaak, het gedrag van klager en van de relevante autoriteiten, en wat er voor de klager op het spel stond in het geschil. Het EHRM herhaalt voorts dat het niet tot zijn taak behoort de gepastheid van de beleidskeuzes van nationale gerechten te beoordelen. De taak van het EHRM is beperkt tot het vaststellen of hun keuzes gevolgen hebben die in overeenstemming zijn met het EVRM. De Hoge Raad heeft door middel van richtlijnen betreffende redelijke termijnen in zijn leidende arresten een systeem ingesteld dat ervoor zorgt dat strafzaken binnen een redelijke termijn worden afgehandeld. Daaruit volgt ook dat de erkenning van de overschrijding van de redelijke termijn voldoende genoegdoening kan bieden. De strafprocedure in de zaak van klagers heeft in beide zaken rond de vier jaar geduurd op drie verschillende rechtsniveaus. Het Hof merkt op dat de zaak niet bijzonder complex was en dat klager niet heeft bijgedragen aan de lange duur van de procedure. Wat betreft de belangen van klager, merkt het Hof op dat hij gedurende de vertraging in de procedure niet in hechtenis zat en dat het ging om een relatief korte gevangenisstraf.

De erkenning door de Nederlandse rechter dat de redelijke termijn was overschreden biedt volgens het EHRM voldoende genoegdoening. De klacht is kennelijk ongegrond en daarom niet ontvankelijk.

HvJ – CONCUSIE – [C-748/24 \(Kotanak\)](#) – 15 januari 2026 – A-G Spielmann – Slowakije – [ECLI:EU:C:2026:16](#) – [conclusie](#)

Richtlijn (EU) 2016/343 – Artikel 48 Handvest EU – Justitiële samenwerking in strafzaken – Vermoeden van onschuld en rechten van de verdediging – Beslissing van rechter in eerste aanleg tot ontslag van rechtsvervolgung wegens niet-schuld – Vernietiging door hogere rechter – Schuldigheid van de feiten volgens de hogere rechter – Passende maatregelen om de schending van het vermoeden van onschuld te verhelpen

AC wordt aangeklaagd voor laster, door het online zetten van verschillende posts met daarin een reeks onjuiste beweringen. De vervolging is beëindigd omdat het in de tenlastelegging bedoelde gedrag geen strafbaar feit zou vormen. De openbaar aanklager heeft tegen die beschikking hoger beroep ingesteld. De rechter in tweede aanleg heeft de beschikking van de rechter in eerste aanleg vernietigd en de zaak terugverwezen naar die rechter voor een nieuwe beoordeling van al het bewijsmateriaal. Dit proces heeft zich herhaald: de tenlastelegging tegen AC is opnieuw geseponeerd en dit sepot is opnieuw vernietigd.

Volgens AC zijn de beoordelingen van de rechter in tweede aanleg in strijd met het vermoeden van onschuld. De verwijzende rechter wijst erop dat hij volgens de Slowaakse procedureregels gebonden is

aan de beoordelingen van deze rechter in tweede aanleg. Hij is echter van oordeel dat die beoordelingen in strijd zijn met het vermoeden van onschuld van AC en dat de nationale regelgeving niet voorziet in passende maatregelen om de eerbiediging van dat vermoeden van onschuld te waarborgen.

A-G geeft het Hof in overweging: Het recht op eerbiediging van het vermoeden van onschuld als bedoeld in artikel 3 en artikel 4, lid 1, van richtlijn 2016/343, gelezen in het licht van artikel 48, lid 1, Handvest EU, verzet zich er niet tegen dat een strafrechter, die uitspraak doet in hoger beroep tegen een voorlopige beslissing van procedurele aard, zich uitsprekt over het belastende bewijsmateriaal door feitelijk en juridisch te toetsen of de bestanddelen van het strafbare feit in kwestie zijn vervuld terwijl hij daartoe op grond van het nationale recht niet verplicht was en de bewijsvoering in die voorfase van de procedure niet volledig was onderzocht, op voorwaarde dat hij de beklaagde niet als schuldig aanduidt, hetgeen door de verwijzende rechter moet worden beoordeeld.

Artikel 4, lid 2, van richtlijn 2016/343, gelezen in het licht van artikel 3 van die richtlijn en artikel 48, lid 1, van het Handvest, verzet zich er niet tegen dat de verwijzende rechter de beoordelingen van de rechter in tweede aanleg die hij in strijd acht met het vermoeden van onschuld terzijde schuift en opnieuw uitspraak doet overeenkomstig zijn nationale procesrecht, zoals afgebakend door de beginselen van gelijkwaardigheid en doeltreffendheid.

NOOT – HvJ 20 november 2025, C-57/23 (JH/Policejní prezidium)

Genometric data enters CJEU jurisprudence; The European Court of Justice (ECJ) unwittingly recommends the use of genometric data for criminal identification by law enforcement. ([European law blog](#))

REGELGEVING

Uitvoeringswet elektronisch bewijsmateriaal: aandachtspunten Raad van State bij implementatie van het Europese e-evidence-pakket ([bijzonder strafrecht](#))

Op 14 januari 2026 heeft de Afdeling advisering van de Raad van State advies uitgebracht over het voorstel van de Uitvoeringswet elektronisch bewijsmateriaal. Het wetsvoorstel strekt tot uitvoering van een Europees wetgevingspakket dat is vastgesteld in 2023 en dat beoogt de grensoverschrijdende vergaring van elektronisch bewijsmateriaal in strafzaken te vergemakkelijken. De Afdeling plaatst in haar advies enkele inhoudelijke kanttekeningen bij de reikwijdte van het wetsvoorstel en bij de toezichthoudende bevoegdheden van de Autoriteit Consument en Markt (ACM).

EHRM factsheets en guides

- [Police arrest and assistance of a lawyer](#)
- [Guide on article 6 ECHR - right to a fair trial \(criminal limb\)](#)
- [ECHR-KS Key Theme - Article 6 \(criminal\) Absent witnesses and other restrictions on the right to examine witnesses](#)
- [ECHR-KS Key Theme - Article 6 Access to a lawyer](#)
- [ECHR-KS Key Theme - Article 6 \(criminal\) Administration of \(unlawfully obtained\) evidence](#)
- [ECHR-KS Key Theme - Mass Protests The right to a fair trial](#)
- [ECHR-KS Key Theme - Article 6 \(criminal\) Presumption of innocence](#)
- [ECHR-KS Key Theme - Article 6 Waiver of the guarantees of a fair trial](#)

Recht op effectieve rechtsbescherming en toegang tot de rechter

HvJ – ARREST – C-588/24 (Imballaggi Piemontesi) – 15 januari 2026 – Italië – ECLI:EU:C:2026:14 – geen conclusie – arrest

Artikel 101 VWEU – Artikel 47 Handvest – Kartelverbod – Mededinging – Inachtneming van de redelijke termijn – Termijn voor de beëindiging van de onderzoeksfase inbreukprocedure – Algemeen beginsel van het recht op behoorlijk bestuur – Beginsel van effectieve rechterlijke bescherming – Rechten van verdediging van ondernemingen – Doeltreffendheidsbeginsel

Samenvatting onder: Mededinging

HvJ – ARREST – C-431/24 (Multan) – 29 januari 2026 – Nederland – Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Roermond – ECLI:EU:C:2026:53 – geen conclusie – arrest

Richtlijn 2013/32/EU – Artikelen 4, 18, 19 en 47 Handvest – Internationale bescherming – Toegang tot de informatie in het dossier van de verzoeker om internationale bescherming – Recht op een doeltreffende voorziening in rechte – Beginsel van non-refoulement – Recht op een eerlijk proces – Onderzoek in het land van herkomst van verzoeker

Samenvatting onder: Asiel, migratie en Unieburgerschap

OVERIG

National Courts, Judicial Independence, and the Risk of Getting It Wrong (EU law analysis)

Recht op leven en verbod op foltering en onmenselijke behandeling

EHRM – ARREST – Magherini e.a. t. Italië – 15 januari 2026 – 32707/19 – ECLI:CE:ECHR:2026:0115JUD003270719 – persbericht – arrest

Artikel 2 EVRM – Politiegeweld – Houden in een buikpositie gedurende langere tijd – Geen onafhankelijk onderzoek – Schending

Klager klaagt over de dood van zijn broer R.M., die overleed nadat de politie buitensporig geweld had gebruikt en onvoldoende zorg had besteed aan zijn gezondheid. R.M. werd, terwijl hij in een psychotische toestand verkeerde, door de politie vastgehouden in een liggende positie op zijn buik gedurende 20 minuten. Hij overleed vermoedelijk door verstikking, wat naar het oordeel van de nationale rechter werd veroorzaakt door het liggen op zijn buik in combinatie met een overdosis cocaïne. De nationale rechter oordeelde dat het gebruik van geweld tegen R.M. een legitiem doel had, namelijk het bedwingen van R.M. vanwege zijn gevaarlijke gedrag. Het EHRM oordeelt dat de eerste immobilisatie van R.M. noodzakelijk was, maar dat het vasthouden van R.M. in de buikligging gedurende 20 minuten, zelfs nadat hij niet meer bewoog, niet noodzakelijk was. Wat betreft het onderzoek, stelt het EHRM vraagtekens bij de onafhankelijkheid ervan, vooral omdat twee van de direct betrokken agenten vrijwel direct naar de spoedeisende hulp zijn gegaan, waar R.M. heen was gebracht, en daar een hulpverlener hebben ondervraagd die ook ter plaatse was geweest. Dergelijk handelen brengt het risico met zich dat

de getuige zich onder druk gezet zou kunnen voelen om een bepaalde verklaring af te leggen. EHRM: schending artikel 2 EVRM.

Rechtsstaat en rechterlijke macht

 EHRM – ARREST – Bilinski t. Polen – 15 januari 2026 – 13278/20 – ECLI:CE:ECHR:2026:0115JUD001327820 – persbericht – arrest

Artikel 6 EVRM – Onvoldoende waarborgen bij onvrijwillige overplaatsing rechter – Inbreuk op onafhankelijkheid en onpartijdigheid rechter – Schending

Samenvatting onder: Procesrecht en recht op eerlijk proces

 EHRM – HOORZITTING GROTE KAMER – Kuyt t. Nederland – 21 januari 2026 – persbericht

Artikel 6 EVRM – Reservisten bij Hoge Raad

- Webcast of the hearing
- Country profile: Netherlands
- Hoorzitting Grote Kamer EHRM over klacht reservisten bij de Hoge Raad (NJB)

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-743/25 en C-767/25 (Skrujc e.a.), verwijzing uit **Portugal** over of de vraag of het feit dat de **nationale raad voor de rechtspraak** (KRS) bevoegd is om toestemming te verlenen aan **rechters** om hun **ambt voort te kunnen zetten na hun pensioengerechtigde leeftijd** in strijd is met **art. 19 VEU**, vanwege twijfels over de **onafhankelijkheid van deze raad**.

NOOT – HvJ 18 december 2025, C-448/23 (Commissie/Polen)

Kangaroo Courts and EU Law (Verfassungsblog)

In Commission v. Poland, the Court of Justice ruled that Poland's Constitutional Tribunal no longer qualifies as an independent and impartial tribunal established by law. The ruling decisively addresses the status of the body currently masquerading as Poland's Constitutional Tribunal, although one may question whether the Court did not commit a category error by taking the outputs of such a body seriously.

NOOT – EHRM 15 december 2025, [Danilet t. Roemenië](#)

- EHRM: Disciplinaire maatregel tegen rechter die zich op Facebook uitliet, is een schending ([Boek9](#))
- La CEDH refuse d'imposer le silence aux magistrats ([libertés chéries](#))

OVERIG

- Keeping Up with Changing Times ([Verfassungsblog](#))
The Venice Commission's Rule of Law Checklist is one of the most influential soft-law instruments for assessing constitutional governance in Europe and beyond. In December 2025, this comprehensive framework has recently undergone a significant update. The revised text reframes the rule of law in light of new challenges.
- Kamervragen van de leden Erkens (VVD) en Boswijk (CDA) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over de verstorende rol van Hongarije in het beleid van de Europese Unie, 12 januari 2026, ([2025-2026, nr. 724](#))
- Immunising the Venice Commission Against Autocratic Contamination ([Verfassungsblog](#))
The Venice Commission plays an important role in shaping standards of European constitutionalism. With greater influence, however, should come greater responsibility.
- National Courts, Judicial Independence, and the Risk of Getting It Wrong ([EU law analysis](#))
- Frans van Dijk en Bart Diephuis De onafhankelijkheid van de rechtspraak in de Unie opnieuw beschouwd; Rechters ervaren meer spanningen met de andere staatsmachten ([NJB](#))
- Tom Barkhuysen, Snel bouwen aan een landelijk dekkend stelsel van huizen van het recht ([NJB](#))
- Civil society has a central role to play on the path to the New Democratic Pact for Europe ([COE](#))
- "Democratic security is our continent's answer to the emerging world order." ([COE](#))
- Reforming the Italian "Magistracy" ([Verfassungsblog](#))
On 30th October 2025, the Italian Parliament approved a constitutional amendment that will be put to a referendum in March 2026. A brainchild of the Meloni government, the reform redesigns the constitutional framework governing Italy's judicial system. Among other changes, it separates previously unified career paths for prosecutors and judges, and introduces a mechanism of appointment by sortition for members of all these bodies. Read in its historical and political context, we argue, the reform problematically weakens the third branch of the Italian system of government.
- The Rule-of-Law Reports Embedded in Political Conditions ([Verfassungsblog](#))
While the EU is navigating both external geopolitical instability and internal challenges to constitutional norms, these pressures have made the annual Rule of Law Reports more politically consequential than ever.

WIKI

- [Wiki - Rechtsstaat en rechterlijke macht](#)

EHRM factsheets en guides

- [Independence of the justice system](#)
- [The misuse of state power](#)

- ECHR-KS – Article 6 (civil) Protection of the judiciary
- Thematic factsheet: Independence and impartiality of the judicial system

Sport

 EHRM – ARREST – Yokuşlu t. Türkiye – 6 januari 2026 – 489/24 – ECLI:CE:ECHR:2026:0106JUD00048924 – persbericht – arrest

Artikel 6 EVRM – Geen eerlijk proces bij mogelijkheid van beroep bij Turkse voetbalbond – Schending

Samenvatting onder: procesrecht en recht op eerlijk proces, civiel

NOOT – HvJ conclusie 25 september 2025, C-474/24 (NADA Austria e.a.)

A-G Spielmann over het begrip "gegevens over gezondheid" in het kader van doping in sport (IT&recht)

EHRM – factsheets en guides

- Sport and the European Convention on Human Rights

Staatssteun

 HvJ – ARREST – C-615/24 (Ambito territoriale di caccia Ancona 2) – 15 januari 2026 – Italië – ECLI:EU:C:2026:10 – geen conclusie – arrest

Verordening (EU) nr. 1408/2013 – De-minimissteun landbouw – Monitoring – Overlegging van eigen verklaring omtrent dergelijke steun

Het betreft een geding tussen een landbouwonderneming, en het jachtgebied Ancona 2, Italië (hierna: „ATC”) over de vordering tot vergoeding van de schade die in het wild levende dieren in 2014 aan de biologische durumtarweteelt van de landhouwonderneming hadden veroorzaakt.

Hof: Artikel 3 en artikel 6, leden 1 en 3, van verordening (EU) nr. 1408/2013 staan in de weg aan een nationale regeling op grond waarvan er, voordat een centraal steunregister op nationaal niveau helemaal en compleet is aangelegd, aan de landbouw de-minimissteun kan worden toegekend en uitgekeerd zonder dat van de onderneming die de steun heeft aangevraagd een specifieke verklaring wordt verlangd over het bedrag en de aard van andere staatssteun die zij in het lopende belastingjaar en in de twee voorgaande belastingjaren heeft ontvangen.

Artikel 3 en artikel 6, leden 1 en 3, van verordening nr. 1408/2013 moeten aldus worden uitgelegd dat de overlegging van een verklaring betreffende eventuele steun die is ontvangen gedurende de drie jaar voordat een centraal steunregister op nationaal niveau helemaal en compleet was aangelegd, geen voorwaarde vormt voor de ontvankelijkheid van de steunaanvraag, maar dat een dergelijke verklaring een voorwaarde vormt voor de toekenning van de steun zodat die verklaring door de lidstaat moet worden verkregen voordat dergelijke steun wordt verleend

HvJ – ARREST – C-124/24 P (Asempre) – 15 januari 2026 – ECLI:EU:C:2026:7 – geen conclusie – arrest (Franse taalversie)

Artikel 107 VWEU – Staatssteun – Compensatie voor universele postdienst – Procesbevoegdheid – Rechtstreeks geraakt zijn – Vordering ingesteld door een brancheorganisatie – Niet-ontvankelijkheid van de vordering tot nietigverklaring

Een Spaanse beroepsvereniging van particuliere postbedrijven heeft bij de Europese Commissie geklaagd over financiële steun die Spanje aan het staatsbedrijf Correos verleende voor de uitvoering van de universele postdienst.

Correos is sinds 2011 officieel aangewezen als aanbieder van de universele postdienst in Spanje en ontvangt daarvoor compensatie van de staat. Al vóór 2011 had Correos deze taak.

Na onderzoek heeft de Commissie in 2018 geconcludeerd dat Correos tussen 2004 en 2010 te veel compensatie had ontvangen en daarnaast fiscale voordelen had genoten. Dit werd als onverenigbare staatssteun beschouwd, waardoor Spanje ongeveer € 167 miljoen moest terugvorderen.

Vervolgens is ook de compensatie voor de periode 2011-2020 onderzocht. Bij besluit 14 mei 2020 oordeelde de Commissie dat de compensatie staatssteun is in de zin van artikel 107 VWEU en dat een deel ervan onrechtmatig was, omdat Spanje de steun al had uitgekeerd vóór goedkeuring (schending van artikel 108, lid 3, VWEU).

Toch erkende de Commissie dat de steun, gelet op de regels voor diensten van algemeen economisch belang, in beginsel kon worden gerechtvaardigd als compensatie voor de universele postdienst.

Hof: het beroep wordt verworpen.

Zie ook: C-126/24 P (UNO)

HvJ – CONCLUSIE – Gevoegde zaken C-52/25 en C-53/25 (Binanrier) – 15 januari 2026 – A-G Biondi – België – ECLI:EU:C:2026:19 – conclusie

Verordening (EU) nr. 702/2014 – Groepsvrijstelling voor landbouw- en bosbouwsector – Steun ter vergoeding van schade als gevolg van ongunstige weersomstandigheden die met een natuurramp kunnen worden gelijkgesteld – Vermindering steunbedrag indien geen verzekering is afgesloten – Onmogelijkheid om vereiste verzekering af te sluiten

Op grond van Verordening (EU) nr. 702/2014 kan schade als gevolg van ongunstige weersomstandigheden die met een natuurramp kunnen worden gelijkgesteld worden vergoed aan kleine en middelgrote landbouwbedrijven. Deze zaak betreft drie gedingen waarin de betrokken bedrijven hebben verzocht om vergoeding van de schade die zij hebben geleden door de droogte die in België van augustus 2016 tot juni 2017 heeft geduurd. Die droogte is door de Belgische autoriteiten erkend als landbouwramp die recht geeft op schadevergoeding. Bij de berekening van de schadevergoeding heeft de Belgische de schadeloosstelling met 50% verminderd omdat deze bedrijven geen verzekering hadden genomen die minstens vijftig percent van zijn productie tegen klimaatrisico's dekt. Verzoekers hebben aangevoerd dat zij geen verzekering hadden kunnen afsluiten omdat het op het tijdstip waarop de schade is ontstaan niet mogelijk was in België om hun bedrijven te verzekeren tegen bepaalde klimaatrisico's, zoals droogte.

De A-G is van mening dat de verwijzende rechter moet nagaan of verzoekers alle redelijke inspanningen hebben gedaan om een verzekering af te sluiten teneinde de risico's in verband met de schade als gevolg van ongunstige weersomstandigheden te beperken, en of het daadwerkelijk niet mogelijk was

om het type productie van verzoekers te verzekeren tegen de klimaatrisico's die statistisch het vaakst voorkomen.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 25, lid 9, van verordening (EU) nr. 702/2014 moet aldus worden uitgelegd dat de in die bepaling vastgestelde vermindering met 50% van de steun ter vergoeding van schade als gevolg van ongunstige weersomstandigheden die met een natuurramp kunnen worden gelijkgesteld, niet wordt toegepast wanneer de begunstigde van de steun aantoont dat het, in weerwil van alle redelijke inspanningen die hij heeft gedaan om een verzekering af te sluiten teneinde de risico's in verband met schade als gevolg van ongunstige weersomstandigheden te beperken, niet mogelijk was om een verzekering af te sluiten aangezien er voor het soort productie van zijn bedrijf geen verzekering beschikbaar was voor de klimaatrisico's die statistisch het vaakst voorkomen. Het staat aan de verwijzende rechter om die feitelijke omstandigheden vast te stellen.

EUROPESE COMMISSIE

Mededeling van de Commissie tot wijziging van de richtsnoeren betreffende bepaalde staatssteunmaatregelen in het kader van het systeem voor de handel in broeikasgasemissierechten na 2021, PB C, C/2026/196, 5.1.2026

Strafrecht

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – Vovk t. Oekraïne – 29 januari 2026 – 54353/20 – ECLI:CE:ECHR:2026:0113DEC005435320 – persbericht – beslissing

Artikelen 6, lid 2, 8, 13 en 18 EVRM – Onschuldpresumptie – Recht op eerbiediging van privé-, familie- en gezinsleven – Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel – Inperking van de mogelijkheid van beperkingen op rechten – Publieke lastercampagne – Niet-uitputting rechtsmiddelen

Klager is een Oekraïense rechter, voormalig voorzitter van het administratief gerechtshof van Kyiv, die klaagt over reputatieschade door online publicaties van het Nationaal Anticorruptiebureau (NABU). NABU heeft in 2019 en 2020 informatie uit lopende strafrechtelijke onderzoeken gepubliceerd. Volgens klager wekten deze publicaties de indruk dat hij schuldig was aan strafbare feiten, ondermijnden zij zijn reputatie en vormden zij een publieke lastercampagne. Daarnaast stelde hij dat hij geen effectief rechtsmiddel had (artikel 13 EVRM) en dat de publicaties waren ingegeven door oneigenlijke motieven, zoals het onder druk zetten van de rechterlijke macht (artikel 18 EVRM).

Het EHRM overweegt dat de klachten onder artikel 6 lid 2 en artikel 8 EVRM in essentie de onschuldpresumptie betreffen en in beginsel inhoudelijk toetsbaar zijn. Het Hof komt daaraan echter niet toe, omdat klager heeft nagelaten een civielrechtelijke procedure ter bescherming van zijn eer en reputatie in te stellen, terwijl dit in Oekraïne een effectief rechtsmiddel vormt. De klachten onder artikel 6 lid 2 en artikel 8 EVRM worden daarom niet-ontvankelijk verklaard wegens niet-uitputting van nationale rechtsmiddelen. De klacht op grond van artikel 13 EVRM faalt om dezelfde reden.

Ten aanzien van artikel 18 EVRM oordeelt het Hof dat het informeren van het publiek over een corruptieonderzoek een legitiem algemeen belang dient en dat klager onvoldoende concrete aanwijzingen heeft aangevoerd om een overwegend oneigenlijk doel vast te kunnen stellen. EHRM: geen schending.

HvJ – ARREST – C-453/24 (Hadenov) – 22 januari 2026 – Bulgarije – ECLI:EU:C:2026:31 – conclusie – arrest

Kaderbesluit 2005/214/JBZ – Justitiële samenwerking in strafzaken – Wederzijdse erkenning van geldelijke sancties – Niet betaling van tolgeld op snelweg – Grond tot weigering – Kennisgeving aan betrokkene van recht om een rechtsmiddel in te stellen

De Oostenrijkse autoriteiten hebben een procedure ingeleid met het oog op de erkenning en tenuitvoerlegging in Bulgarije van een geldelijke sanctie die in Oostenrijk aan BC is opgelegd wegens niet-betaling van tolgeld voor een autosnelweg.

De bevoegde autoriteit van de uitvoerende lidstaat kan weigeren om de beslissing tot oplegging van een geldelijke sanctie te erkennen of ten uitvoer te leggen, indien vaststaat dat de betrokkene, in het geval van een schriftelijke procedure, niet in overeenstemming met de wetgeving van de uitvaardigende lidstaat persoonlijk of via een naar het nationale recht bevoegde vertegenwoordiger in kennis is gesteld van zijn recht om de zaak te betwisten, alsmede van de termijnen waarbinnen dat rechtsmiddel moet worden aangewend.

De uitvoerende lidstaat moet in dat geval de bevoegde autoriteit van de uitvaardigende lidstaat raadplegen, in voorkomend geval met het verzoek om onverwijld alle noodzakelijke gegevens te verstrekken.

De verwijzende rechter stelt vragen over het doel en de omvang van deze verplichting tot raadpleging en de verdeling van de bevoegdheden tussen de autoriteiten van de uitvaardigende lidstaat en die van de uitvoerende lidstaat.

Hof: Artikel 6 en artikel 7, lid 2, onder g), en lid 3, van kaderbesluit 2005/214/JBZ, moeten aldus worden uitgelegd dat de bevoegde autoriteit van de tenuitvoerleggingsstaat in het kader van de verplichting om eerst de bevoegde autoriteit van de beslissingsstaat te raadplegen alvorens te weigeren een beslissing waarbij een geldelijke sanctie wordt opgelegd, te erkennen of ten uitvoer te leggen, in geval van twijfel over de doeltreffendheid van de aan de betrokkene verstrekte informatie over zijn recht om een rechtsmiddel in te stellen tegen de beslissing waarbij hem een geldelijke sanctie wordt opgelegd en over de termijn daarvoor, bij die bevoegde autoriteit van de beslissingsstaat moet nagaan of een dergelijk rechtsmiddel nog steeds kan worden ingesteld.

Artikel 6 en artikel 7, lid 2, onder g), en lid 3, van kaderbesluit 2005/214, moeten in die zin worden uitgelegd dat wanneer uit de raadpleging van de bevoegde autoriteit blijkt dat de betrokkene niet in kennis is gesteld van zijn recht om een rechtsmiddel in te stellen tegen de beslissing waarbij hem een geldelijke sanctie wordt opgelegd, noch van de termijn daarvoor, en een dergelijk rechtsmiddel nog steeds kan worden ingesteld, de bevoegde autoriteit van de tenuitvoerleggingsstaat deze gegevens niet zelf aan de betrokkene mag verstrekken, noch de bij haar ingeleide procedure voor de erkenning en tenuitvoerlegging mag opschorten in afwachting van de uitkomst van dat rechtsmiddel of het verstrijken van de termijn voor de uitoefening ervan. Deze autoriteit is daarentegen verplicht om die procedure te beëindigen.

HvJ – ARREST – C-562/24 (Munik) – 29 januari 2026 – Slovenië – ECLI:EU:C:2026:55 – geen conclusie – arrest

Kaderbesluit 2006/783/JBZ – Justitiële samenwerking in strafzaken – Wederzijdse erkenning van beslissingen tot confiscatie – Grond tot weigering – Rechten van belanghebbenden – Derden te goeder trouw – Hypothecaire schuldeiser – Onroerend goed dat de opbrengst uit het strafbare feit vormt – Vóór de vaststelling van die beslissing ingeschreven gerechtelijke hypotheek

Een vennootschap (S.H.) en twee personen zijn in Italië veroordeeld voor onder meer oplichting en witwassen. De opbrengsten van deze misdrijven zijn gebruikt om onroerend goed te kopen in verschillende landen, waaronder Slovenië. Tijdens en na de strafprocedure zijn faillissementsprocedures tegen S.H. gevoerd in Slovenië.

In Slovenië had een derde (M.A.) vóór de confiscatie gerechtelijke hypotheek gevestigd op een van de betrokken onroerende goederen. Italië heeft vervolgens een beslissing tot confiscatie genomen, die door Slovenië is erkend en uitgevoerd, wat heeft geleid tot de inschrijving in het kadaster van de eigendom van de onroerende goederen op naam van de Republiek Slovenië.

M.A. heeft tegen de inschrijving beroep ingesteld. M. A. betoogde dat zij een te goeder trouw handelende derde was, aangezien zij hypotheek had ingeschreven op een van de betrokken onroerende goederen, zodat de in de Sloveense nationale regeling opgenomen weigeringsgrond voor erkenning en tenuitvoerlegging van toepassing was op de beslissing tot confiscatie.

De Sloveense verwijzende rechter verzoekt het Hof om een prejudiciële beslissing over de vraag in welke omstandigheden hypothecaire schuldeisers kunnen worden beschouwd als „derden te goeder trouw” in de zin van artikel 8, lid 2, onder d), van kaderbesluit 2006/783 en artikel 17, lid 1, van het Handvest.

Hof: Artikel 8, lid 2, onder d), van kaderbesluit 2006/783/JBZ gelezen in het licht van artikel 17, lid 1, Handvest, moet aldus worden uitgelegd dat de bevoegde rechterlijke autoriteit van de lidstaat van tenuitvoerlegging de erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing tot confiscatie die in een andere lidstaat is uitgevaardigd jegens een onroerend goed dat de „opbrengst” van een strafbaar feit vormt, zoals gedefinieerd in artikel 2, onder e), van dat kaderbesluit, kan weigeren op grond dat de rechten van een hypothecaire schuldeiser – vanwege diens hoedanigheid als „derde te goeder trouw” in de zin van dat artikel 8, lid 2, onder d), ervan – de tenuitvoerlegging van die beslissing onmogelijk maken, wanneer deze schuldeiser in de lidstaat van tenuitvoerlegging een gerechtelijke hypotheek op dat onroerend goed heeft ingeschreven vóór de inleiding in die lidstaat van de procedure tot erkenning en tenuitvoerlegging van de beslissing tot confiscatie, met dien verstande dat het aan de verwijzende rechter staat om te bepalen of die schuldeiser kan worden geacht „te goeder trouw” te zijn in de zin van die bepaling, rekening houdend met alle omstandigheden rond de afgifte in de lidstaat van tenuitvoerlegging van de executoriale titel waarop de hypothecaire schuldvordering is gebaseerd.

CONSULTATIE

Bestrijding van georganiseerde criminaliteit — nieuwe EU-regels, Raadplegingsperiode 13 januari 2026 - 10 april 2026 ([EC](#))

E-justice portaal

Op het E-justice portaal van het European judicial network (EJN) - strafrecht is de volgende informatie te vinden:

- [Justitiële Atlas voor strafzaken](#)
- [Compendium](#)
- [Informatie over nationale rechtsstelsels](#)

OVERIG

De toegang van EOM en OLAF tot Europese databases met financiële gegevens ([Ellen Timmer](#))

De EU heeft een groeiend aantal databases waarin gegevens van inwoners en organisaties binnen de EU zijn opgenomen. In een recent overzicht (fiche) wordt ingegaan op het voorstel [1] om het Europees Openbaar Ministerie (EOM) en het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) toegang te geven tot btw-gegevens ten behoeve van de misdaadbestrijding.

EHRM factsheets en guides

- [Domestic violence](#)
- [Police arrest and assistance of a lawyer](#)
- [Protection of minors](#)
- [Secret detention sites](#)
- [Trafficking in human beings](#)
- [Violence against women](#)
- [Guide on article 7 ECHR - no punishment without law: the principle that only the law can define a crime and prescribe a penalty](#)

Vennootschapsrecht

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- [C-757/25 \(Fidelidade II\)](#), verwijzing uit **Portugal** over de vraag of het Unierecht het **verkooprecht** ook toekent aan **aandeelhouders** die hun aandelen pas na afloop van het **openbaar overnamebod** hebben verworven

Verkiezingen en kiesrecht

NOOT – EHRM 22 juli 2025, [Bradshaw e.a. t. het VK](#)

The Bradshaw Show: Disinformation and Election Influence under Strasbourg Scrutiny ([Strasbourg observers](#))

OVERIG

- AP publiceert vernieuwde leidraad gerichte online politieke reclame ([AP](#))
- Ensuring safe, sound and credible elections in times of crisis ([COE](#))
- Uitvoeringsbesluit (EU) 2026/143 van de Commissie van 5 januari 2026 inzake het verzoek tot registratie van het Europees burgerinitiatief Ethiek, transparantie en integriteit voor de Europese politieke partijen op grond van Verordening (EU) 2019/788 van het Europees Parlement en de Raad (Kennisgeving geschied onder nummer C(2026) 11), [PB L, 2026/143, 22.1.2026](#)

Vervoer, reizen en rijbewijs

HvJ – ARREST – [C-453/24 \(Hadenov\)](#) – 22 januari 2026 – A-G De La Tour – Bulgarije – [ECLI:EU:C:2026:31](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Kaderbesluit 2005/214/JBZ – Justitiële samenwerking in strafzaken – Wederzijdse erkenning van geldelijke sancties – Niet betaling van tolgeld op snelweg – Grond tot weigering – Kennisgeving aan betrokkene van recht om een rechtsmiddel in te stellen

Samenvatting onder: [Strafrecht](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- [C-816/25 \(Korventus\)](#), verwijzing uit België over of voertuig dat onder artikel 2, onder k) van verordening 168/2013 valt en geen modelgoedkeuring kan verkrijgen, als gevolg daarvan niet op de openbare weg gebruikt mag worden

OVERIG

- De Amerikaanse overheid wil gegevens over de familie van iedereen die naar het land wil reizen ([Ellen Timmer](#))
- BNC fiche: Europa verbinden via hogesnelheidslijnen ([Kamerstuk 22112, nr. 4228](#))

Verzekeringen

HvJ – ARREST – [C-18/24 \(NOVIS\)](#) – 22 januari 2026 – Tsjechië – [ECLI:EU:C:2026:33](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Richtlijn 2009/138/EG (Solvabiliteit II) – Vrijheid van vestiging – Vrij verrichten van diensten – Schending van de rechtsvoorschriften van de lidstaat van ontvangst door een in een andere lidstaat gevestigde verzekeringsonderneming – Bevoegdheden toezichthoudende autoriteit verzekeringsbedrijven

De vragen gaan over de bevoegdheid van de Tsjechische toezichthoudende autoriteit om bestuurlijke sancties op te leggen aan een Slowaakse verzekeringsonderneming wegens inbreuken die zij beweerdelijk in Tsjechië heeft gepleegd in het kader van activiteiten die zij uitoefent via een in Tsjechië

opgericht bijkantoor. De vastgestelde inbreuken houden verband met de niet-nakoming van bepalingen van verordening (EU) nr. 1286/2014 en richtlijn (EU) 2016/97.

Drie lidstaten hebben schriftelijke opmerkingen ingediend.

Hof: Artikel 155 van richtlijn 2009/138/EG (Solvabiliteit II) moet aldus worden uitgelegd dat de in die bepaling vastgestelde procedure van samenwerking tussen de toezichthoudende autoriteit van de lidstaat van ontvangst en die van de lidstaat van herkomst van toepassing is op een situatie waarin de toezichthoudende autoriteit van de lidstaat van ontvangst vaststelt dat een verzekeringsonderneming die op haar grondgebied werkzaam is via een bijkantoor of in het kader van het vrij verrichten van diensten, de verplichtingen niet nakomt die op deze onderneming rusten krachtens verordening (EU) nr. 1286/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 26 november 2014 over essentiële-informatiedocumenten voor verpakte retailbeleggingsproducten en verzekeringsgebaseerde beleggingsproducten (PRIIP's) of de nationale bepalingen tot omzetting, in de rechtsorde van die lidstaat, van richtlijn (EU) 2016/97 van het Europees Parlement en de Raad van 20 januari 2016 betreffende verzekeringsdistributie.

Artikel 155 van richtlijn 2009/138 moet aldus worden uitgelegd dat de toezichthoudende autoriteiten van de lidstaat van ontvangst niet gehouden zijn om de procedure van artikel 155, leden 1 tot en met 3, in acht te nemen wanneer zij krachtens de leden 5 en 6 van dat artikel sancties opleggen aan een verzekeringsonderneming die op het grondgebied van die lidstaat werkzaam is via een bijkantoor of in het kader van het vrij verrichten van diensten, voor zover de door die lidstaat aan deze verzekeringsonderneming opgelegde sancties niet ertoe strekken de niet-naleving van de vergunningsvoorwaarden te bestraffen en deze sancties niet tot doel of tot gevolg hebben dat deze verzekeringsonderneming het recht wordt ontnomen om haar werkzaamheden uit te oefenen op het grondgebied van die lidstaat.

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-814/25 (Top Lac Service Cotroceni), verwijzing uit **Roemenië** over **WA-verzekering, failliete verzekeraar** en de vraag of **een nationaal garantieorgaan** Unierechtelijk verplicht is tot betaling van de bij definitieve rechterlijke uitspraak toegewezen **vertragsrente en proceskosten, naast de schadevergoeding** uit hoofde van een failliete verzekeraar

Vrij verkeer

PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN LIDSTATEN

- C-780/25 (Desch-Drexler II), verwijzing uit Oostenrijk over **vaste minimumprijs voor boeken en vrij verkeer**

OVERIG

Europese Commissie brengt jaarverslag over de interne markt en het concurrentievermogen 2026 uit ([ECER](#))

Vrijheid van meningsuiting en persvrijheid

EHRM – ARREST – SIC - Sociedade Independente de Comunicação, S.A t. Portugal (no. 2) – 13 januari 2026 – 2746/21 – ECLI:CE:ECHR:2026:0113JUD000274621 – persbericht – arrest

Artikel 10 EVRM – Uitzending beelden van bezoekers van een stand-up comedyshow – Schadevergoeding – Geen schending

Klager, eigenaar van een televisiezender is veroordeeld tot het betalen van schadevergoeding aan twee personen. Deze personen hadden een verhitte woordenwisseling met de comedian tijdens een optreden en deze woordenwisseling was zonder hun uitdrukkelijke toestemming op televisie uitgezonden. Hoewel bezoekers van de show vooraf erover waren geïnformeerd dat de show gefilmd werd, betekent dit niet dat zij duidelijke, stilzwijgende toestemming hadden gegeven voor het gebruik van hun beelden en stemmen, zeker niet voor het (op misleidende wijze) uitlichten van hun conflict in op de televisie die kennelijk bedoeld was als promotie. De uitzending heeft hen mogelijk schade aan hun reputatie toegebracht en heeft negatieve gevolgen gehad voor hun privé- en professionele leven. De Portugese hoogste rechter oordeelde dat het in deze kwestie ging om de vraag of geldige toestemming was gegeven en niet om de vrijheid van meningsuiting van de comedian zelf. De opgelegde sancties, waaronder het betalen van 40.000 euro schadevergoeding en het verwijderen van de beelden, zijn als passend beoordeeld door de Portugese hoogste rechter. Er was geen publiek belang gediend met de uitzending van deze persoonlijke en potentieel schadelijke beelden. Het EHRM is het eens met de Portugese hoogste rechter en oordeelt dat geen sprake is van schending van het EVRM.

EHRM – ARREST – Tafzi El Hadri en El Idrissi Mouch t. Spanje – 8 januari 2025 – 7557/23 – ECLI:CE:ECHR:2026:0108JUD000755723 – persbericht – arrest

Artikel 8 EVRM – Krantenartikel over radicalisering – Noemen van namen – Smaad – Geen schending

Klagers zijn Spaanse staatsburgers. Zij werkten als maatschappelijk werkers in een centrum voor minderjarigen in Barcelona. In september 2011 publiceerde een nationale krant (ABC) een artikel over de radicalisering van minderjarigen. Het artikel had de titel "Centra voor minderjarigen, broedplaatsen voor fundamentalisme", waarin werd verwezen naar het centrum waar klagers werkten en hun namen werden genoemd. De zaak gaat over de civiele vordering wegens smaad die klagers vervolgens tegen de krant hebben ingesteld. Ze klagen er met name over dat de journalist de feiten over hen niet goed had gecontroleerd voordat hij het artikel publiceerde en dat de rechters geen rekening hadden gehouden met de impact van de publicatie op hun professionele leven of de mogelijkheid dat deze publicatie islamofobie zou aanwakken. Volgens het EHRM hebben de Spaanse rechters een juiste belangenafweging gemaakt. Geen schending van artikel 8 EVRM.

 Balancing reputation and press freedom under the ECHR: *Tafzi El Hadri* ([Law&religion](#))

EHRM – ARREST – Mladina d.d. Ljubljana t. Slovenië (no. 2) – 13 januari 2026 – 43388/17 – ECLI:CE:ECHR:2026:0113JUD004338817 – persbericht – arrest

Artikel 10 EVRM – Publicatie in weekblad – Smaad – Schadevergoeding – Schending

Klager is een Sloveens bedrijf en uitgever van het weekblad Mladina. Tegen klager is een procedure wegens smaad gestart omdat in het weekblad in maart 2011 een foto is gepubliceerd van de prominente Sloveense politicus B.G. en zijn gezin, naast een foto van het gezin van de Duitse nazi-politicus Goebbels. De Sloveense rechtbanken oordeelden dat er sprake was van een schending van B.G.'s recht op reputatie vanwege de vergelijking tussen zijn gezin en dat van Goebbels. Klager werd bevolen een verontschuldiging te publiceren en B.G. 3.000 euro te betalen. De familieleden van B.G. hadden al een schadevergoeding ontvangen in een aparte procedure in Slovenië. Klager beroept zich op artikel 10 EVRM.

Het EHRM wijst erop dat de nationale rechter in de onderhavige zaak de rechten van klager moest afwegen tegen die van B.G., en niet tegen die van de familieleden van B.G., die reeds een schadevergoeding hadden ontvangen in afzonderlijke nationale procedures. De nationale rechter heeft volgens het Hof onvoldoende rekening gehouden met de bredere context waarin de gewraakte publicatie plaatsvond, waaronder het voorafgaande levendige debat over B.G. en zijn politieke methoden op sociale media, de beperkte impact ervan op het publiek van Mladina en de publicatie ervan in het zeer satirische gedeelte van het tijdschrift. De nationale rechter is er niet in geslaagd overtuigend aan te tonen dat er een dringende maatschappelijke noodzaak bestond om de bescherming van de reputatie van B.G. boven het recht op vrijheid van meningsuiting van klager en het algemeen belang bij de bevordering van de vrijheid van meningsuiting te stellen, waar het gaat om kwesties van algemeen belang. De gewraakte inmenging was niet “noodzakelijk in een democratische samenleving”. Schending van artikel 10 EVRM.

 Je suis Charlie, encore et toujours (libertés chéries)

EHRM – ARREST – Khadija Ismayilova t. Azerbeidzjan (nr. 4) – 27 januari 2026 – 71556/16 en 74112/17 – ECLI:CE:ECHR:2026:0127JUD007155616 – persbericht – arrest

Artikelen 6, 7, 10 en 18 EVRM – Strafrechtelijke vervolging en veroordeling onderzoeksjournalist – Schending

Klaagster, een Azerbeidjaanse onderzoeksjournalist, is in 2014-2015 aangeklaagd en veroordeeld voor belastingontduiking en illegaal ondernemerschap, met name omdat ze zonder accreditatie journalistieke activiteiten voor buitenlandse media had uitgevoerd. In de jaren daaraan voorafgaand was zij doelwit geweest van een campagne met het doel haar te ondermijnen in verband met verschillende artikelen die zij had gepubliceerd en die betrekking hadden op corruptie in Azerbeidzjan.

Klaagster stelt echter dat de veroordeling een schending is van artikel 7 EVRM (geen straf zonder strafbaarstelling) en voert aan dat accreditatie volgens de toenmalige nationale wetgeving geen wettelijke vereiste was voor journalisten en dat zij dus niet kon weten dat haar werk voor buitenlandse media had kunnen leiden tot strafrechtelijke vervolging. Voorts stelt zij zich op het standpunt dat de artikelen 6 lid 1 (recht op eerlijk proces), artikel 10 (vrijheid van meningsuiting) en artikel 18 (inperking van de toepassing van beperkingen op rechten) EVRM zijn geschonden, omdat haar proces en veroordeling een schijnvertoning zijn geweest en dat de aanklachten zijn verzonnen om haar te straffen.

De Azerbeidjaanse autoriteiten stellen zich echter op het standpunt dat het gebrek aan accreditatie, gecombineerd met de behaalde winst, een strafbaar feit is volgens de nationale wetgeving. Gebrek aan belastingregistratie leidt in Azerbeidzjan tot illegaal ondernemerschap. De autoriteiten hebben interpretatie van klaagster verworpen en in dat verband de belastingregistratie als verduidelijking toegevoegd zonder de reikwijdte van het misdrijf te beperken.

Schending artikel 7 EVRM: Het EHRM herhaalt het vereiste dat een misdrijf en de straf duidelijk in de wet moeten zijn gedefinieerd. Het EHRM oordeelt dat er geen duidelijke juridische basis was voor de veroordeling voor "illegale ondernemersactiviteiten", aangezien de wet over accreditatie voor journalisten onduidelijk en verkeerd geïnterpreteerd is.

Schending artikel 6 EVRM: Het EHRM concludeert dat de gerechtelijke autoriteiten geen adequaat antwoord hebben gegeven op klagsters bezwaren, wat leidde tot een onredelijke procedure.

Schending artikel 10 EVRM: Het EHRM concludeert dat de aanklachten verband houden met klagsters journalistieke werk en dat de strafrechtelijke vervolging een directe belemmering vormt voor haar recht op vrije meningsuiting. De inmenging was onwettig en arbitrair, en kon niet gerechtvaardigd worden door de doelen van artikel 10 EVRM.

Schending artikel 18 in samenhang met artikel 10 EVRM: De inbreuk op het recht op vrijheid van meningsuiting had als doel klagster te straffen en haar journalistieke werk te beëindigen. De procedures waren gekarakteriseerd door arbitrair gedrag van de autoriteiten, waarbij de gerechtelijke instanties geen adequate controle hebben uitgevoerd. Het EHRM concludeert dat deze inmenging niet gerechtvaardigd wordt door doelen van het EVRM.

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

- Quand l'auteur d'une diffamation se revendique lanceur d'alerte [klokkenluider] (libertés chéries)

NOOT – EHRM 15 december 2025, Danilet t. Roemenië

EHRM: Disciplinaire maatregel tegen rechter die zich op Facebook uitliet, is een schending (Boek9)

OVERIG

God Save Freedom of Expression (Verfassungsblog)

An art exhibition by Cypriot artist George Gavriel was cancelled last month following intense political and social reactions, culminating in death threats and a violent attack. The episode raises a fundamental question under Article 10 ECHR: can the suppression of artistic expression through political instrumentalization and institutional withdrawal amount to an interference with freedom of expression in the absence of a formal ban? Read against the Court's jurisprudence, the Gavriel episode illustrates a broader structural failure rather than an isolated anomaly.

EHRM factsheets en guides

- Hate speech
- Protection of journalistic sources
- Protection of reputation
- Guide on article 10 ECHR - freedom of expression
- ECHR-KS – Article 10 Contributions to public debate: Journalists and other actors
- ECHR-KS – Article 10 Hate speech
- ECHR-KS – Articles 8, 13 and 14 Protection against hate speech

- [ECHR-KS – Article 10 Protection of journalists and journalistic activities](#)
- [Thematic factsheet: Freedom of expression](#)

Vrijheid van vereniging en demonstratierecht

OVERIG

Verbod op gezichtsbedekkende kleding bij alle demonstraties (oftewel: demonstranten moeten geïdentificeerd kunnen worden) ([Ellen Timmer](#))

EHRM – factsheets en guides

- [Use of force in the policing of demonstrations](#)
- [Thematic factsheet: Freedom of assembly and association](#)

Witwassen en terrorisme

HvJ – ARREST – C-291/24 (Steiermärkische Bank und Sparkassen) – 29 januari 2026 – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2026:52 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Richtlijn (EU) 2015/849 – Voorkoming van gebruik van financiële stelsel voor witwassen van geld of terrorismefinanciering – Oplegging van sancties aan een rechtspersoon – Verjaringstermijnen – Doeltreffendheidsbeginsel

Steiermärkische Bank und Sparkassen is een Oostenrijkse bank. De Oostenrijkse autoriteit financiële markten (FMA) heeft aan Steiermärkische Bank als rechtspersoon een sanctie opgelegd wegens schending van due diligence-verplichtingen in de zin van de wet op de financiële markten ter bestrijding van witwassen. De Steiermärkische Bank heeft samen met twee natuurlijke personen, beroep ingesteld bij de verwijzende rechter.

Volgens de Oostenrijkse wet, gelezen in samenhang met de rechtspraak van het Verwaltungsgerichtshof, kan een rechtspersoon alleen worden bestraft indien de inbreuk door de natuurlijke persoon, die bij naam moet worden genoemd, vooraf is vastgesteld en vervolgens aan deze rechtspersoon is toegerekend.

Volgens de verwijzende rechter zijn de betrokken Oostenrijkse regels niet louter een procedurele regeling, maar stellen zij in feite bijkomende eisen voor de aansprakelijkheid van rechtspersonen, die het materiële Unierecht beperken, de eenvormigheid binnen de Europese Unie ondermijnen en het doeltreffendheidsbeginsel schenden. De verwijzende rechter vraagt zich af of het arrest in zaak C-807/21 waarin het HvJ heeft geoordeeld dat een soortgelijke opvatting van de aansprakelijkheid van rechtspersonen in het Duitse recht door de bepalingen van de AVG wordt uitgesloten, op de onderhavige zaak kan worden toegepast.

De tweede kwestie betreft de verenigbaarheid met het Unierecht van de verjaringstermijnen voor het opleggen van sancties aan een rechtspersoon wegens inbreuken op de nationale regeling ter omzetting van richtlijn 2015/849.

Hof: Artikel 58, leden 1 tot en met 3, artikel 59, lid 1, en artikel 60, leden 5 en 6, van richtlijn (EU) 2015/849 gelezen in het licht van het effectiviteitsbeginsel, moeten aldus worden uitgelegd dat

- *zij zich verzetten tegen een nationale regeling die voor het opleggen van een sanctie aan een rechtspersoon vereist dat een natuurlijke persoon eerst formeel als verdachte wordt aangemerkt, en dat in het deel van het aan die rechtspersoon gerichte sanctiebesluit waarin de beslissing is opgenomen die natuurlijke persoon met naam wordt genoemd en er wordt vastgesteld dat deze persoon een onrechtmatige en verwijtbare handeling heeft verricht die een inbreuk oplevert en aan die rechtspersoon kan worden toegerekend, en*
- *zij zich er niet tegen verzetten dat deze regeling voorziet in een verjaringstermijn van drie jaar voor het instellen van vervolging en van vijf jaar voor het opleggen van een sanctie, te rekenen vanaf de datum waarop de inbreuk is beëindigd.*

OVERIG

AP: uitvoering anti-witwaswet alleen verantwoord bij aantoonbare effectiviteit en privacybescherming (AP)

Deel II – algemeen

Nieuwe website HvJ

Nieuw design website Curia (HvJEU)

Curia Web TV: het nieuwe audiovisuele platform van het Hof

Nieuwe versie van InfoCuria – Jurisprudentiedatabank en zoekmachine

Ontwikkelingen omtrent de zoekmachine InfoCuria (meer geavanceerde zoekfuncties zijn in het voorjaar van 2026 beschikbaar).

Cursus en opleiding

Actueel: Mededeling Europese strategie justitiële opleiding 2025–2030 (Kamerstuk 22 112, nr. 4237).

Studiemateriaal over Europees recht gratis online beschikbaar; links naar EJTN, ERA en HELP (Intro)

Raad van Europa - **HELP** (Human rights education for legal professionals) **Online (gratis) cursussen over mensenrechten** met focus op EVRM (Help)

Overzicht van trainingen op het gebied van Europees Strafrecht (Bijzonder Strafrecht)

Dit overzicht staat ook op de Wikipagina Cursus en opleiding Europees en Internationaal recht

ERA trainingen

Series of pan-European legal seminars

Series of language seminars

EJTN catalogus 2026 ^{nieuw}

EJTN online conversation classes in English, French, German, Italian, and Spanish to launch in February (EJTN)

EJTN lunchlezingen

<u>Digital Wellbeing</u>	05 February 2026	<u>Registration</u>
<u>e-Justice in criminal matters- the use of videoconferencing by practitioners</u>	12 February 2026	<u>Registration</u>

<u>Driverless Cars</u>	26 February 2026	<u>Registration</u>
<u>Pact on Asylum Law</u>	9 April 2026	<u>Registration</u>
<u>Taking of evidence in civil matters – with a focus on videoconference</u>	23 April 2026	<u>Registration</u>
<u>Understanding the consequences of the Whistleblower Directive in criminal matters: legal insights, implementation and best practices in national legislation</u>	7 May 2026	<u>Registration</u>
<u>Soft Skills in the Virtual/Hybrid Courtroom</u>	21 May 2026	<u>Registration</u>
<u>End-of-Life Decision: a Human Rights Perspective</u>	28 May 2026	<u>Registration</u>

17 maart 2026	Cross-regulatory interplay and cooperation in the EU: a data protection perspective (<u>EDPB</u>), deadline 26 februari 2026
31 maart 2026	Inschrijven voor themadag SSR over rechtsstatelijkheid op 31 maart (<u>intro</u>)
16 en 17 april 2016	Workshop on ECHR and sport: Impact of Strasbourg and Luxembourg Courts on Lex Sportiva, 15 en 16 april 2026 (<u>ECHR blog</u>)
4 en 5 juni 2026	<u>Workshop on Positive Obligations and Discrimination in the Case Law of the European Court of Human Rights</u> , Lund (Zweden)

Nieuwsbrieven

Algemeen

- Knowledge Sharing platform (ECHR-KS)
- Maandelijks Bulletin HvJ

AI

- Nieuwsbrief van de kennisgroep AI & recht (alleen intern)

Bestuursrecht

- Jurisprudentienieuwsbrief bestuursrecht Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak

Dataproductie

- European data protection supervisor (EDPS) nieuwsbrief

Privacy en bescherming persoonsgegevens

- Anna Berlee – Privacynieuwsbrief nieuw

Strafrecht

- Nieuwsbrieven (Europees) Strafrecht, o.a. over cybercrime, (Bijzonder Strafrecht)

Vreemdelingenrecht

- EUAA (European Union agency for asylum)
- Centrum voor Migratierecht van de Radboud Universiteit Nijmegen:
CJEU Overview of judgments and pending cases

NEMIS: newsletter on European migration issues

NEAIS: newsletter on European asylum issues

NEFIS: newsletter on European free movement issues

Databank op het gebied van asiel: www.dicta.eu

Databanken en zoeksystemen

- EUAA (asiel en migratie)
- Dicta (asiel en migratie)
- European database of asylum law (asiel en migratie)
- Statelessness Case Law Database (sinds juli 2021)
- EDAL – European database of asylum law
- Refworld UNHCR
- FRA (Handvest EU) – onderverdeeld per artikel uit het Handvest EU
- EFRIS
- HUDOC (EHRM)
 - HUDOC - Part I - Simple search - EN (ECHR-CEDH) - YouTube
- HUDOC User Manual
- Social Security Coordination Regulations database

NL zaken bij het HvJEU

Datum	arrest/conclusie/ einduitspraak	zaaknummer	Prejudiciële verwijzing	onderwerp
15.1.26	ARREST ECLI:EU:C:2026:3	C-641/23 (Dubers)	ECLI:NL:RBAMS:2023:6739	EAB; prejudiciële procedure
15.1.26	ARREST ECLI:EU:C:2026:4	C-692/23 (AVR- Afvalverwerking)	ECLI:NL:GHDHA:2023:2681	Aanbesteding ; afvalverwerking
15.1.26	CONCLUSIE ECLI:EU:C:2026:12	C-788/24 (Anne Frank Fonds)	ECLI:NL:HR:2024:1603	IE;
16.1.26	EINDUITSPRAAK ECLI:NL:HR:2026:60	C-585/22 (Staatssecretaris van Financiën)	ECLI:NL:HR:2022:1121	Vennootschapsbelasting
22.1.26	CONCLUSIE ECLI:EU:C:2026:37	C-877/24 (Shamsi)	ECLI:NL:RVS:2024:5258	Terugkeerrichtlijn; vreemdelingen in detentie
22.1.26	CONCLUSIE ECLI:EU:C:2026:35	C-583/24 (Tagu)	ECLI:NL:RBAMS:2024:5620	EAB
29.1.26	ARREST ECLI:EU:C:2026:53	C-431/24 (Multan)	ECLI:NL:RBDHA:2024:9590	Asiel en migratie; Terugkeerbesluit; Christen uit Pakistan; geloofwaardigheid; toegang tot dossier

NL prejudiciële verwijzingen

Een volledig overzicht van Nederlandse prejudiciële verwijzingen wordt apart gepubliceerd op rechtspraak.nl en staat op de [Wiki Prejudiciële procedure bij het Hof van Justitie EU](#).

Een overzicht van *alle* prejudiciële verwijzingen uit alle lidstaten is te vinden op de [website van het Expertisecentrum Europees recht van het Ministerie van buitenlandse zaken](#) of in de [Databank van het HvJ](#) (curia-website).

Datum	Instantie	ECLI	Onderwerp
6.1.26	Rb. Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2026:39	Consumenten; online inschrijving cursus; bestelknop; informatieplicht
20.1.26	Gerechtshof Arnhem- Leeuwarden	ECLI:NL:GHARL:2026:313	Databankenrichtlijn; KvK
27.1.26	Rb. Den Haag, zittingsplaats Roermond	ECLI:NL:RBDHA:2026:1324	Asiel – Noodzakelijke medische zorg in land waar de terugkeerverplichting op ziet – Bewijslast feitelijke toegankelijkheid
3.2.26	CBb	ECLI:NL:CBB:2026:34 (sv in volgende editie)	Mededinging; vaststelling (verticale) strekingsbeperking

De volgende verwijzingen stonden al in een eerdere editie van de nieuwsbrief en hebben nu een zaaknummer gekregen:

- [C-800/25 \(Ministerie van LNV\)](#) – CBb, [ECLI:NL:CBB:2025:630](#), verwijzing van 2 december 2025 over Wet dieren, zuivelproducten die als grondstof voor **diervoeders** zijn bestemd en residuen **chlooramfenicol**

[T-851/25 \(Roenes\)](#) – Hoge Raad, [ECLI:NL:HR:2025:1732](#), verwijzing van 21 november 2025 over **btw** en overdracht van een tot **woonappartementencomplex** verbouwd kantoorgebouw

NL zaken bij het EHRM

Datum	Soort zaak	naam	Nummer	Artikel	Onderwerp
16-12	ONTVANKELIJKHEIDS BESLISSING	Kempenaar	22501/23	6 EVRM	Strafrecht; Redelijke termijn
16-12	ONTVANKELIJKHEIDS BESLISSING	Santana de Regla	16381/23	6 EVRM	Strafrecht; Redelijke termijn
21-1	HOORZITTING	Kuyt	19365/19	6 EVRM	Reservisten Hoge Raad

Verzoeken Protocol no. 16 bij het EVRM

Een advies kan alleen worden gevraagd in het kader van een bij de nationale rechter aanhangige zaak. Het al dan niet in behandeling nemen van het verzoek staat ter beoordeling van het Hof. Een panel van vijf rechters beslist of het verzoek wordt ingewilligd en motiveert de redenen voor elke weigering.

Adviezen, gegeven door de Grote Kamer, zijn gemotiveerd en niet bindend. De adviezen worden gepubliceerd en meegedeeld aan de verzoekende rechterlijke instantie en aan de betrokken Hoge Verdragsluitende Partij. Rechters hebben het recht een afzonderlijk advies uit te brengen. Het panel en de Grote Kamer omvatten ambtshalve de rechter die is gekozen voor de Hoge Verdragsluitende Partij waartoe het verzoekende gerecht behoort.

Het doel van Protocol nr. 16 is om de interactie tussen het Hof en de nationale autoriteiten te versterken en daardoor de uitvoering van de rechten en vrijheden van het Verdrag te versterken.

Zie ook: Toon Moonen & Laurens Lavrysen, 'Abstract but Concrete, or Concrete but Abstract? A Guide to the Nature of Advisory Opinions under Protocol No 16 to the ECHR', Human Rights Law Review, 2021, Vol. 21, Issue 3, pp. 752–785.

Zie: Research Report on Protocol 16 in Judicial Practice ([ECHRblog](#))

Datum	Land	Onderwerp	Artikel	zaaknummer	Adviezen
21.8.25	Oekraïne	Woonrecht van non in klooster	8 EVRM	P16-2025-001	
13.11.24	Roemenië	Tuchtrecht; Rechter; keuring mentale gezondheid	8 EVRM	P16-2024-002	20.12.24 Afwijzing van het verzoek

6.2.24	Roemenië	Eigendomsrecht en recht op eerlijk proces; inbeslagneming van som geld van ambtenaar	6 EVRM	<u>P16-2024-001</u>	26.6.24 <u>Afwijzing van het verzoek</u>
13.4.23	België	Godsdienstvrijheid	9 EVRM	<u>P16-2023-001</u> <u>Persbericht</u> <u>16.5.23</u>	<u>ADVIES</u> 14.12.2003
10.10.22	Finland	Familierecht - Adoptie van volwassen kind - Rechten van biologische moeder	6 en 8 EVRM	<u>P16-2022-001</u> <u>Persbericht</u> <u>8.11.22</u>	<u>ADVIES</u> 13.4.23 <u>persbericht</u>
19.4.21	Frankrijk	Jagersvereniging	1, Eerste Protocol EVRM	<u>P16-2021-002</u> <u>Persbericht 2.6.21</u>	<u>ADVIES</u> 13.7.22
11.3.21	Armenië	Politiebehandeling; verjaring marteling – uitvoering EHRM arrest	3 en 7 EVRM	<u>P16-2021-001</u> <u>Persbericht</u> <u>12.5.21</u>	<u>ADVIES</u> 26.4.2022
19.11.20	Slowakije	Onderzoek naar misdaden door de politie	2, 3 en 6 EVRM.	<u>persbericht</u> 4.12.2020	<u>Persbericht:</u> afwijzing van het verzoek 1.3.2021
5.11.20	Litouwen	Afzettingsprocedure parlamentslid	Artikel 3, Eerste Protocol EVRM	P16-2020-002 <u>Persbericht</u> 28.1.21	<u>ADVIES</u> 8.4.2022 <u>persbericht</u>
2.8.19	Armenië	Geen straf zonder wet - Terugwerkende kracht van een strafbepaling – Verwijzing naar andere bepaling	Artikel 7 EVRM	P16-2019 -001	<u>ADVIES</u> 29.5.2020 <u>persbericht</u>

12.10.18	Frankrijk	Draagmoederschap; geboorteregister	Artikel 8 EVRM	P16-2018-001	<u>ADVIES</u> 10.4.2019 <u>Menneson t.</u> <u>Frankrijk</u>
----------	-----------	---------------------------------------	----------------	--------------	--